

1 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport inkommit från Riksrevisionen:
RiR 2012:6 Regelförenkling för företag – regeringen är fortfarande långt från målet

2 § Förbättrade villkor för studerande föräldrar

Föredrogs
utbildningsutskottets betänkande 2011/12:UbU11
Förbättrade villkor för studerande föräldrar (prop. 2011/12:42).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 28 mars.)

3 § Näringspolitiska frågor

*Näringspolitiska
frågor*

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2011/12:NU10
Näringspolitiska frågor.

Anf. 1 MATS ODELL (KD):

Fru talman! Alliansregeringen har under sin tid i regeringsställning genomfört stora och viktiga reformer på näringspolitikens område.

Vi har sänkt skatten för vanliga inkomstagare, och därmed ökat arbetsutbudet och sysselsättningen. Människor har fått mer pengar kvar i plånboken, vilket har gett ökad frihet att ta eget ansvar och göra egna livsval. Arbetslinjen har varit framgångsrik.

Vi behöver dock gå vidare. Jag och Kristdemokraterna vill se att arbetslinjen kompletteras med en tydlig företagslinje genom det arbete som nu pågår i Regeringskansliet. Vårpropositionen är under beredning. Företagsskattekommitténs arbete för bättre tillgång till riskkapital, bland annat, ska nu föras vidare till skarpa förslag.

Forsknings- och innovationspropositionen, innovationsstrategin och mineralstrategin är andra exempel på ett målinriktat arbete för att tillvarata Sveriges goda förutsättningar när det gäller naturresurser, energi- produktion, forskning och utbildning och för att stärka vår konkurrens- kraft och goda position i en allt tuffare global konkurrens.

Vår chans är att satsa på kunskapsdriven tillväxt och att inte ha högre beskattning av medborgare och företag än vad som är nödvändigt men också att Sveriges ledande position som innovationsland kan växlas in i bättre kommersialisering av de innovationer som föds i vårt land.

Sverige behöver fler jobb. Många människor står fortfarande utanför arbetsmarknaden. Vi har en ungdomsarbetslöshet som fortfarande är oacceptabelt hög. Unga människor ska kunna känna framtidshopp och se möjligheterna att försörja sig själva och sina familjer.

Nya jobb kan dock inte kommenderas fram av politiker. De skapas när enskilda människor finner det mödan värt att starta eller utveckla ett företag, förverkliga en idé och riskera sitt sparkapital. Fler och växande företag behövs för jobben, tillväxten och välfärden.

Vår syn på näringspolitikens inriktning redovisade utskottet så sent som i december förra året i anslagsbetänkandet om utgiftsområde 24. Samtidigt presenterade oppositionen sin syn i fyra reservationer.

I dag behandlar vi motioner från allmänna motionstiden förra året om näringspolitiska frågor i en så kallad förenklad ordning där vi hänvisar till de ställningstaganden som utskottet gjorde förra våren och hösten. Det innebär också att vi i dag håller en allmän näringspolitisk debatt där de fyra oppositionspartierna i var sitt särskilt yttrande redovisar sin syn på hur näringspolitiken bör utformas.

Goda villkor för företagande är avgörande för ekonomisk tillväxt. För att uppnå en hög nivå på privata investeringar krävs det att Sverige har ett bra företagsklimat. Politiken ska också bidra till en hög produktivitetstillväxt.

Regeringens politik har vi som sagt lagt fram och diskuterat. Vi har också diskuterat oppositionens förslag. De särskilda yttrandena från oppositionen är spännande läsning.

I det näringspolitiska recept som Socialdemokraterna presenterar i sitt särskilda yttrande finns ett antal goda idéer. Dock är det en ganska tunn soppa som serveras när man summerar substansen i de många välvilliga orden. Det mest substantiella är den orubbliga tilltron till så kallade branschprogram där statens roll i näringspolitiken ska stärkas. Där har vi olika uppfattningar.

Vi är dock, fru talman, helt överens om att Sverige inte ska möta den allt hårdare konkurrensen med en låglöne- eller lågprislinje, utan det är en kunskapsdriven tillväxt som skapar långsiktiga förutsättningar för vårt land.

Vad som inte står i Socialdemokraternas särskilda yttrande är att ni vill avveckla kärnkraften som står för över 40 procent av Sveriges nästan helt koldioxidfria elproduktion.

Inte heller står det att den viktigaste finansieringen av era konkreta förslag kommer från en fördubbling av arbetsgivaravgifterna för ungdomar och från någon form av förmögenhetsskatt som ju tidigare drev ut riskkapitalet ur landet. Detta hör också till den samlade bilden av näringspolitiken.

Miljöpartiet har också många kloka tankar. Samtidigt är man benhård med att kärnkraften ska avvecklas snabbare än något annat parti tycker. Fundera ett tag på hur det påverkar investeringsviljan bland Sveriges elintensiva basindustrier som är själva ryggraden i förädlingen av våra unika tillgångar skogen och malmen. Det är ofta förädlingsprocesser som pågår 24 timmar om dygnet årets alla dagar.

Glöm inte heller att en stor del av det snabbväxande tjänsteföretagandet är just tjänster för de tillverkande industriföretagen.

Vänsterpartiet vill ha en särskild innovationsminister. Det är inget omstörtande förslag. Det kanske är bra, inte vet jag.

I Vänsterpartiets särskilda yttrande skriver Kent Persson att basen för en ekonomiskt uthållig tillväxt är en jämn tillgång till material, energi och kunskap. Hur detta jämna flöde av till exempel elektricitet ska åstadkommas när det inte blåser framgår däremot varken av Vänsterpartiets eller av Miljöpartiets texter.

Näringspolitik handlar om att skapa goda förutsättningar för konkurrens, forskning, innovation, lärande och inte minst för ett gott företagsklimat. Det handlar däremot i liten utsträckning om att pytsa ut pengar till olika statliga myndigheter.

Fru talman! I grunden har samtliga partier goda intentioner. Recepten för ett gott företagsklimat skiljer sig dock åt, kan man lugnt säga.

Goda villkor för tillväxt och jobb skapas genom insatser på många olika områden. Det handlar bland annat om skatter, infrastruktur för transporter och it, villkor för och satsning på forskning, utbildning, handels- och investeringsfrämjande, hur arbetsmarknaden fungerar, sociala trygghetssystem för anställda och företagare, energi, miljö, landsbygdsutveckling, kultur och regional tillväxt. I den takt som Sverige i allt högre grad blir en kunskapsbaserad ekonomi ökar också betydelsen av tjänsteinnovationer.

Fru talman! Jag menar att regeringen bedriver en tillväxtpolitik som utgår från företagarperspektivet och som syftar till att skapa bättre förutsättningar för nystart av företag och för tillväxt.

Jag nämnde att det är många politikområden som är avgörande, men det handlar också om att näringspolitiken utgår från olika perspektiv.

Makroekonomisk stabilitet är en oerhört viktig ingrediens. Där ligger Sverige bra till. Att vi kan fortsätta att ha dessa goda ramvillkor drar till sig investeringar. Goda ramvillkor för företagande och näringspolitiska insatser är nödvändiga för att främja tillväxt. Det ställer krav på en flexibel arbetsmarknad, en väl fungerande kapitalmarknad, en utformning av skattesystemet som främjar att företag startas och växer och en anpassning av trygghetssystemen till företagarnas behov. För att skapa förutsättningar för fler växande företag behövs både generella och riktade insatser för företagande. För att fler ska bli företagare krävs att fler individer ser företagande som lika självklart som en anställning; dit har vi fortfarande ganska långt kvar.

Fru talman! Regeringens näringspolitik rymmer väldigt många olika insatser för att främja alla de saker som jag nu har talat om. Det handlar väldigt mycket om generella insatser, men också om insatser för att främja forskning, utveckling och innovation, konkurrensfrämjande åtgärder och regelförenkling. Det rör sig också om mer riktade insatser, som åtgärder för att främja kvinnors företagande, företagande bland personer

med utländsk bakgrund, social ekonomi och socialt företagande. Min partikamrat Penilla Gunther kommer senare att utveckla Kristdemokraternas syn på socialt företagande och den tillväxt och sysselsättning som skapas av turism i vårt vackra land.

Anf. 2 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Judit bor på en gård på landsbygden. Hon driver ett spa. Hon drömmer om en utbyggnad med övernattnig.

Lars äger ett producerande företag som är elintensivt. Han är orolig för konkurrensen då hans företag ligger i elprisområde 4. Han säger att ett öres skillnad gentemot område 3 innebär 100 000 kronor om året för hans företag. Det är inte konstigt att han känner en viss oro för framtiden.

Andy med invandrabakgrund driver ett företag. Han är orolig för kostnaderna när det gäller sjuklön.

Lena som är textilkonstnär vill utveckla tyger så att vi i vårt mörka land på vinterhalvåret skulle kunna ha ytterkläder som lyser av sig själva så att vi inte behöver använda reflexer. Till det behövs pengar för utveckling. Hittills har Lena fått avslag på sina ansökningar.

Dessa fyra företagare har drömmar om framtiden. Om de ska kunna förverkliga sina drömmar behövs det en näringspolitik som tar sin utgångspunkt i samverkan. Men det behövs också en politik som stimulerar den inhemska marknaden så att efterfrågan ökar. Det måste bli ett slut på försämringar för vissa grupper i samhället. Det skapar ju inlåsnings effekter så att man inte vågar ta steget och göra investeringar eller utbilda sig, vilket det också kan handla om för den enskilde. För dessa fyra företagare, liksom för alla andra företagare som inte har en marknad enbart i Sverige är det viktigt att vi har en politik för ökad export så att fler kan komma ut på andra marknader så att vi kan öka tillväxten.

Vi socialdemokrater anser att näringspolitiken ska bygga på insikten om betydelsen av värdeburen tillväxt och den kunskapsbaserade ekonomin i syfte att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa jobb. Sverige måste konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor, inte med låga löner, för att vi ska stå starka i en alltmer globaliserad ekonomi. Det är därför med häpnad vi tar del av det förslag från Centern som vi kunde höra om på nyheterna i dag och som bejakas av Folkpartiet, att unga människor ska komma in på arbetsmarknaden med sänkta löner.

Det vore intressant om vi kunde få veta på vilket sätt tillväxten ökar om vi sänker lönerna. Hur får det fler människor att våga investera i egen utbildning eller varor och tjänster som kan gagna marknaden? Jag hoppas att vi får veta lite mer om det i den här debatten.

Fru talman! Företagsfrämjande entreprenörskap och näringslivsutveckling är vägen till tillväxt. För att förverkliga det krävs andra åtgärder än vad regeringens näringspolitik ger. Det mest tydliga förslaget hittills under 2012 är en sänkning av krogmomsen. Man kan undra hur de företagare som vill utveckla sina företag ska kunna tillgodogöra sig det. I en alltmer konkurrensutsatt värld kan det handla om överlevnad. Det känns som om Alliansen saknar politik på området.

Sverige behöver fler företag som kan skapa välfärd, tillväxt och näringslivsutveckling. Villkoren för entreprenörskap måste stärkas om framtidens jobb ska växa fram i de små och medelstora företagen. Den

näringspolitik som vi förespråkar har som målsättning att underlätta för entreprenörer inom till exempel servicesektorn att anställa, expandera och exportera. Detta förutsätter bland annat att tillgången på riskkapital förbättras för små och medelstora företag.

Andra områden inom näringspolitiken som regeringen har förhållit sig alltför passiv till är forskning, innovation och branschprogram. Det låter lite raljant när ordföranden i näringsutskottet säger att det som Socialdemokraterna serverar i sitt särskilda yttrande är en soppa. Det är vi socialdemokrater som har byggt Sverige starkt. Vi skulle inte ha en så bra och stark ekonomi i det svenska samhället i dag om det inte hade varit för den politik som vi har fört där arbetstagare, företagare och konsumenterna ska gå hand i hand. Alla ska känna att de är med. Det handlar mycket om trygghet. Att då säga att branschprogram inte är någon framkomlig väg håller inte. Vi vet att det som har varit styrkan i svensk tillväxt är att vi har haft en samverkan mellan samhället och näringslivet, och att man förutsättningslöst har diskuterat vad man kan bidra med från olika håll.

När det handlar om investeringar och såddkapital i tidiga skeden går inte riskkapitalister och privata banker in om inte samhället är med. Alliansens syn på samverkan och brist på tilltro till den är förödande. Globaliseringsrådet har pekat på detta.

I den utredning som leds av Marcus Wallenberg har man mycket tydligt pekat på detta. För att Sverige ska ha tillväxt inför framtiden måste vi arbeta i samverkan.

Med tanke på alla de utmaningar som vi står inför med en åldrande befolkning, med infrastrukturen och med klimat och hållbarhet är det väl en utmärkt chans för Sverige om vi skulle kunna arbeta i samverkan för att öka tillväxten.

Vi får se vad de övriga allianskollegerna säger här senare i debatten. Men vi är helt övertygade om att det enda sättet för Sverige att fortsätta vara ledande inom exempelvis det som är kopplat till miljöteknik är att vi arbetar i samverkan.

Något som Mats Odell över huvud taget inte vidrörde i sitt anförande är den rapport som Arbetsförmedlingen lämnade i början av året där man visar på en strukturomvandling inom industrin. Man säger att 25 000 jobb kommer att försvinna. Det är ganska tufft. Många kommer att bli arbetslösa. Dess värre kanske ett och annat företag inte kommer att finnas om ett eller två år inom industrin. Hur ska vi möta detta? Har alliansregeringen några förslag över huvud taget utifrån den strukturomvandling som pågår här och nu?

När Mats Odell i sitt anförande säger att alliansregeringen har ökat sysselsättningen är det inte riktigt sant. Jag ska som exempel ta Kronobergs län som jag kommer från. Sedan alliansregeringen tillträdde 2006 har sysselsättningsgraden i Kronobergs län gått ned med 5,7 procent. Det är nästan dubbelt så många som är arbetslösa i dag jämfört med hur det var 2006.

Jag tror att det är mycket svårt för kronobergarna där hemma att känna igen sig i den bild som Mats Odell målar upp av näringslivet och hur bra er politik har varit.

Fru talman! Utskottet har enats om en förenklad motionsberedning vid detta tillfälle. Sedan är särskilt vi från oppositionens sida mycket

förvånade över själva debattordningen här i kammaren just i dag. Vi kommer inför framtiden att fundera på hur positiva vi kommer att vara inför en förenklad motionsberedning.

Men vi gjorde strax före jul ställningstaganden i fråga om näringslivspolitik, och de ställningstaganden som vi då gjorde och framförde i våra reservationer står vi fortfarande fast vid. Jag tycker att det är viktigt att markera det.

Avslutningsvis vill jag säga att för Judit, Lars, Andy och Lena, som drömmer om att utveckla sina företag, kommer det att vara viktigt att vi kan få bort genusskillnaderna, det vill säga de villkor och strukturer som i dag alldeles för mycket präglar samhället när det gäller näringsliv och arbete. De har även behov av ökad tillgång till riskkapital och innovationer och även att vi tittar på vad vi kan göra med sjuklöneperioden. Ska vi lyfta bort detta ansvar från arbetsgivarna? Det bör kanske tillsättas en utredning som kan se över detta.

Anf. 3 MATS ODELL (KD) replik:

Fru talman! Det finns exempel på något lyckat branschprogram, men att ha detta som någon sorts grundpelare för sin näringspolitik tror jag inte är en framkomlig väg. Exempelen på dem som har misslyckats är betydligt fler.

Strukturomvandling är ingenting som socialdemokratin historiskt har varit främmande för. Det har funnits inslag i socialdemokratisk politik som har uppmuntrat och skyndat på strukturomvandlingen. Man kan ta den solidariska lönepolitiken som exempel. Den hade till uppgift att hålla ned lönerna i de lönsamma branscherna och få upp dem i de olönsamma för att snabbare få fram en strukturomvandling.

Det viktiga här är att vi har ett nyskapande av jobb. När strukturer inte längre är livskraftiga måste det finnas andra branscher som står där och tar vid och efterfrågar arbetskraft.

Jag betonade inte ordet soppa utan ordet tunn, Carina Adolfsson Elgestam. Det står många bra saker, men när man summerar vad det handlar om tycker jag att det var branschprogrammen som stod kvar som det som i vissa delar skiljer ut den offensiva näringspolitiken. Däremot är de andra ingredienserna skadliga. Jag menar att ett återinförande av någon form av förmögenhetsskatt är en döbelnsmedicin att ge till patienten som driver ut kapitalet ur landet. Likaså kan inte en fördubbling av arbetsgivaravgifterna för ungdomar vara en medicin för att råda bot på ungdomsarbetslösheten.

Jag träffade representanter för callcenterföretagen som har tiotusentals ungdomar anställda. De sade att detta skulle vara ett dråpslag mot hela denna instegsbransch. De skulle få avskeda jättemånga för att över huvud taget finnas kvar på marknaden och i stället ta till andra lösningar.

Jag tror tyvärr inte att detta är ett recept för en framgångsrik näringspolitik.

Anf. 4 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Fru talman! Mats Odell står nu här i kammaren och framför lite skrämselfpropaganda med anledning av exempelvis vårt förslag som gäller ungdomar på arbetsmarknaden. Han säger att en fördubbling av arbetsgivaravgifterna för unga skulle vara förödande. Det tror inte vi –

tvärtom. Vårt förslag handlar om att den arbetsgivare, oavsett vilken, som anställer en ung människa ska få en sänkning av arbetsgivaravgifterna, inte alla. Som det nu är har en hel del av dessa arbetsgivare fått en sänkning där pengarna stoppas direkt ned i fickan hos arbetsgivaren. Många av dessa arbetsgivare hade anställt i alla fall därför att de har behov av arbetskraft.

När det gäller en förmögenhetsskatt har vi i dagsläget inte något förslag om en sådan. Den delen handlar också om skrämselfpropaganda.

Jag skulle vilja återkomma till branschprogrammen. Mats Odell säger att det finns fler exempel som visar på misslyckande. Det skulle vara intressant att få en redovisning här i kammaren av vilka som har misslyckats.

Hur kan det komma sig att de andra medlemsländerna i EU tycker att branschprogram och samverkan är ett bra sätt att arbeta för tillväxt i Europa? Det gäller tydligen inte för tillväxten i Sverige.

Anf. 5 MATS ODELL (KD) replik:

Fru talman! Jag besökte ett callcenterföretag nere i Kronobergs län för någon månad sedan. Det var Transcom i Strömsnäsbruk i Markaryds kommun. Jag tror att de har ungefär 300 anställda. Företaget är hotat av olika skäl. Men den kostnadsökning som skulle drabba denna arbetsplats i Carina Adolfsson Elgestams egen valkrets gör att företaget överväger att lägga ned sin verksamhet på grund av bristande lönsamhet. Hon talar om att detta är pengar som går rakt ned i ägarens fickor. Skrämselfpropaganda eller inte, men det är i alla fall inte riktigt seriöst att säga det.

Ofta är dessa instegsbranscher för unga människor inte särskilt lönsamma. De skapar mycket sysselsättning, och många får sitt första jobb där. Att då höja kostnadsläget i dessa företag leder i värsta fall till att de säger upp folk. Sedan får de sänkta arbetsgivaravgifter när de nyanställer. Men att detta kommer att vara ett dråpslag för en bransch som callcenterbranschen är alldeles uppenbart.

Sedan finns det inte några vattentäta skott mellan samverkan mellan statliga företag eller statliga myndigheter och olika branscher. Det har vi haft. Jag kan som exempel ta telekombranschen och samverkan mellan före detta Televerket och Ericsson. Det var framgångsrikt. Det var även samverkan mellan Asea och SJ och så vidare. Men det finns ingen anledning att göra detta till någon sorts politisk princip och att det är detta som vi nu ska lita på. Världen ser annorlunda ut än vad den gjorde på den tiden som dessa branschprogram var framgångsrika.

Den här samverkan fortsätter på väldigt många områden när det gäller beställning och upphandling, inte minst från statliga myndigheter och aktörer.

Anf. 6 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Fru talman! Alla på Transcom nere i Strömsnäsbruk som kommer att bli arbetslösa är bara att beklaga. De blir arbetslösa, för företaget kommer att lägga ned verksamheten och flytta. Man kommer att bli arbetslös trots alliansregeringens politik – sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga. Är det alltså rätt eller fel? De här unga människorna blir arbetslösa fastän den här politiken gäller. Det kan man fundera över.

När en sådan här arbetsplats försvinner är det också ett problem med tanke på det lilla samhälle som Strömsnäsbruk är. Det är då vi behöver en politik för omställning utifrån hur nya arbetstillfällen kan skapas i Strömsnäsbruk och runt Markaryd för dem som där blir arbetslösa. Det är här ni i regeringen inte har någon politik. Ni anser ju att marknaden själva ska sköta sådant här.

Det blir oerhört tydligt när jag frågar Mats Odell om exempel på misslyckade branschprogram. Mats Odell vet inte riktigt vad ett branschprogram är, vad vi avser med branschprogram. De branschprogram vi hitintills haft har betytt oerhört mycket för svensk utveckling, inte minst inom fordonsindustrin. Det gäller också det som varit inom läkemedelsindustrin, inom teknikutveckling och så vidare.

Det handlar inte om att man på statliga företag sätter sig ned och gör saker och ting, utan det handlar om forskning och utveckling. Det handlar om att använda exempelvis Vinnova och andra riskkapitalbolag i statlig regi som i samverkan med näringslivet tittar på hur vi på bästa sätt kan använda pengarna för att kunna konkurrera i en alltmer global värld.

Anf. 7 JOHAN JOHANSSON (M):

Fru talman! Målet med näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag för att därigenom bryta utanförskapet.

Här i kammaren brukar det finnas krav på stora satsningar. Ofta presenteras sådana både av allianspartierna och av oppositionen. Ibland kan man missta sig och tro att det är just stora satsningar som behövs. Så är ibland fallet men långt ifrån alltid.

Jag tänker tala om de små men avgörande satsningar som regeringen gör för att just stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag.

Kunskapsekonomi är ett begrepp som lanserades på 1990-talet och något som vissa partier fortfarande slänger sig med. Visst, kunskap är centralt i en globaliserad värld med högt konkurrenstryck. Men viktigare är hur kunskapen omsätts – därav fokus på innovationer. Förmågan att omsätta kunskap i innovationer är det centrala för att skapa välstånd i en ekonomi.

Den lilla men viktiga satsningen på att utveckla indikatorer för innovation är ett exempel. Statistiska centralbyrån tillförs 5 miljoner per år i fyra år för att i samverkan med Tillväxtverket, Tillväxtanalys och Vinnova ta fram indikatorer som kan leda till bättre beslutsunderlag, till beslutsunderlag av högre kvalitet.

Jag tror att det är mycket väl använda pengar. Väl utvecklade indikatorer kommer att vara till hjälp när det gäller att förbättra precisionen i de statliga åtgärderna. Förhoppningsvis leder det till en effektivare resursanvändning.

Även i näringspolitiken borde prickskytte vara bättre än bombmattor.

För att kunna få ännu effektivare samhällslösningar, exempelvis för en väl fungerande hälsa och omsorg samt för en miljövänligare offentlig sektor, krävs det nya tag!

Offentlig innovationsupphandling är ett sådant område som behöver utvecklas. Därför tillförs Vinnova 24 miljoner kronor under 2012 och därefter 9 miljoner kronor årligen – detta för att stötta uppbyggnaden av kompetens, metod och erfarenhet avseende innovationsupphandling, som komplement till det ordinarie upphandlingsstödet. En sådan här insats handlar om att förverkliga hela Sveriges innovationspotential.

Fru talman! Oavsett om affärsidén är att starta en bowlinghall eller ett miljöteknikföretag som renar utsläppen från vår industri krävs det riskvilligt kapital. Tillgången till riskkapital är mycket viktig, särskilt i tidiga skeden. Här kan staten naturligtvis göra en insats.

Men som ni kunde se i gårdagens Dagens Nyheter används inte allt statligt riskkapital. En anledning är att statens kapital i vissa fall ska kompletteras med privat kapital. Den principen är god då de privata investerarna tillför inte bara kapital utan även kunskap.

Tyvärr har Sverige alldeles för få av dessa så kallade affärsänglar som behövs i en fungerande marknadsekonomi.

Här har regeringen satt i gång ett arbete som syftar till att stärka finansieringen till företag i tidiga faser genom att se över möjligheterna att skapa en tydligare aktörsstruktur gällande riskkapitalinvesteringar. Det gäller också effektivisering av kapitalanvändningen.

Fokus är naturligtvis på att öka kundnyttan genom ett tydligare och effektivare system, på att göra det möjligt att få ut mer av systemet utan att nödvändigtvis tillföra mer kapital samt på att skapa en mer flexibel statlig organisation.

Statens roll på det näringspolitiska området ska vara att skapa generellt goda förutsättningar för företagande och utveckling, inte att ge särskilt stöd till en viss näring.

Allt entreprenörskap kommer underifrån. Därför är näringsklimatet och de generella förutsättningarna så viktigt. Hela tanken med branschprogram går stick i stäv med hur man får ett mer entreprenöriellt Sverige.

Entreprenörskap kan inte planeras fram, utan det växer fram genom starka individers lust, nyfikenhet och personliga drivkrafter när det gäller att lösa viktiga problem.

Jag finner det märkligt att Socialdemokraterna inte inser detta utan tror sig kunna förutse vilka branscher som kommer att vara framtidens vinnare och att de sedan kan fostra företag som kan bli vinnande företag på en global marknad. Branschprogram är inte rätt väg att följa.

Näringslivsklimatet och attityder till entreprenörskapet genomsyrar allt och är viktiga förutsättningar för hur svensk konkurrenskraft faktiskt ser ut. Jag känner därför att det är på sin plats med en historisk betraktelse, inte minst efter Carina Adolfsson Elgestams historiebeteckning.

Det var en Ericsson med LM Ericsson, en Dahln med Aga, en Wenström med Asea, en de Laval med Alfa Laval, en Gabrielsson med Volvo, en Wingqvist med SKF, en Kamprad med Ikea och en Persson med Hennes & Mauritz. Med mindre kända entreprenörer kan listan göras ännu längre.

Alla dessa människor hade förmågan att tänka i nya banor. De vågade satsa på sina idéer därför att det fanns ett klimat som tillät dem att göra det, som lät dem ta ansvar om det gick fel men som även lät dem njuta frukterna om det gick bra.

De som skapade välfärden var dessa personer och alla andra som inte syns i historieböckerna. Vår välfärd byggdes inte i Folkets Hus eller i LO-borgen utan av vanliga människor i vårt land – i Gnosjö, i Sandviken och i Piteå. Välfärden byggdes av bönder, arbetare, tjänstemän och företagare som slitit i sitt anletes svett.

Det har de inte gjort därför att en riksdag eller en partikongress har beslutat så, därför att någon statlig fond har uppmanat dem att göra det eller därför att lagar angett att de ska agera på ett visst sätt.

De har gjort det för att de visste att de därigenom kunde ge sig och sin familj en bättre tillvaro, och framför allt trodde de på sin idé om att deras produkt skulle tillföra värde för alla deras kunder. De har gjort det för att arbete skänker tillfredsställelse, men också för att prestation har lönat sig. Att ta ett jobb, göra så att något blir bättre och skapa något som har värde för en själv och andra ger människan värdighet och självrespekt. Lönen, utvecklingen och tillväxten är det yttersta beviset för detta.

Om staten fördärvar de instrument som mäter prestationer försvinner dock även lusten att prestera. Om höjdhoppare berövas sina ribbor, häcklöparna sina häckar och människorna sina löner kommer de alla att känna att mödan kanske inte är lika värd. Vissa politiska åskådningar verkar tro att personlig frihet är utbytbar mot kollektiv makt. Det är den inte. Personlig frihet är skapandets, uppfinningsrikedomens och det personliga ansvarets livsrum. Den personliga friheten är aldrig utbytbar. Inte ens den kollektiva makten utövas med goda syften.

Som moderat riksdagsledamot och alliansmedlem vill jag hjälpa till att återskapa ett gott klimat som främjar just iderikedom, arbetsglädje och ansvarstagande – ett klimat där framgångar belönas, helst i ett samhälle där även avundsjukan är borta.

I detta anförande instämde Hans Rothenberg och Borian Åberg (båda M) samt Mats Odell (KD).

Anf. 8 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Fru talman! Med tanke på hur Johan Johansson uttryckte sig angående LO och LO-borgen skulle jag vilja börja med att säga att de som arbetar i LO-borgen också är vanliga människor. Det gäller även alla oss som tillhör LO och är organiserade på det sättet. Det känns lite som att det ibland kan vara viktigt att markera även detta. Det är nämligen så att vi alla på olika sätt har bidragit till den tillväxt vi har haft i Sverige fram till i dag.

Det är lite intressant att använda idrottstjejer och idrottskillar, alltså häcklöpare och annat, utifrån att det skulle vara förödande om staten skulle lägga sig i. Tänk att jag tror att det är precis tvärtom – det är tack vare att staten, samhället och kommunerna har varit med och bidragit med pengar som vi har sådana framgångar med ett brett perspektiv bland alla våra unga som får möjlighet att prova på inom olika idrotter. Det är just med samverkan.

Från Kronoberg kommer stavhopperskan som har kommit fram de senaste åren, Angelica Bengtsson. Hon hade inte fått de framgångarna på samma sätt om inte samhället hade funnits med på så sätt att det finns en idrottshall där man som stavhopperska kan få träna även på vinterhalv-

året. Det är alltså lite förödande att använda staten som någon form av dödare i detta perspektiv.

Jag skulle vilja ställa en fråga. Är det så att Moderaterna delar Centerpartiets och Folkpartiets uppfattning att tillväxten ökar med sänkta löner för unga människor?

Prot. 2011/12:87

22 mars

*Näringspolitiska
frågor*

Anf. 9 JOHAN JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Min liknelse med entreprenörer och att det är frihet som driver utvecklingen vill jag hålla fast vid. Självklart finns det behov av att stat, intresseorganisationer och fackförbund fyller en roll i ett system, men det är ändå entreprenören som är drivkraften.

När jag läste igenom Socialdemokraternas särskilda yttrande blev jag glad eftersom det så tydligt pekade mot att företagsfrämjande och entreprenörskap skulle stå i centrum och till och med stärkas av den socialdemokratiska politiken. Min fundering när jag läste igenom det var: Gäller detta även kvinnor? Ska även kvinnor få driva företag i kvinnodominerade sektorer? Ska man till exempel få driva ett hemtjänstföretag, eller ska man vara kvar i ett kommunalt monopopol?

Entreprenörskap behövs, och trots det hindrade den tidigare socialdemokratiska regeringen just kvinnor att etablera företag i dessa sektorer. Jag skulle vilja höra med dig, Carina Adolphsson Elgestam, om ni aktivt kommer att bidra till att öppna marknader så att kvinnor i dessa sektorer kan få förverkliga sina entreprenöriella drömmar. Eller ska de tvingas byta sektor för att göra det?

Anf. 10 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att jag inte fick något svar på frågan om huruvida sänkta löner till unga människor ökar tillväxten och om Moderaterna delar den uppfattning Centern och Folkpartiet har.

Vi socialdemokrater har aldrig hindrat kvinnor från att komma ut på arbetsmarknaden eller starta företag. Vi har varit med under många år och på olika sätt stimulerat utifrån att fler kvinnor ska vilja och våga starta företag, vilket jag bland annat också nämnde i mitt anförande. Det måste bli slut på att kvinnor inte får samma möjligheter utifrån de strukturer som tyvärr i dag, 2012, fortfarande finns i samhället. Kvinnor får inte samma bemötande när de söker riskkapital som en man får. Detta är alldeles förödande.

Det är å andra sidan också förödande att höra hur Moderaterna pratar om kvinnor och kvinnors företagande som om kvinnor bara skulle driva företag inom omsorgsverksamhet. Kvinnor driver i dag företag inom alla branscher. De driver företag inom omsorg precis som de driver industriella företag eller betongföretag – eller som Judit, som driver ett spa. Kvinnor finns inom alla branscher, och så ska det vara även fortsättningsvis.

Lösningen för kvinnors företagande är inte att vi dödar offentlig sektor och lägger ned den, utan lösningen är att kvinnor får samma möjligheter att driva företag inom de branscher där de vill driva företag. Det ska inte vara riktat inom en specifik del.

Jag hoppas att vi i sista repliken kan få besked om hur det är med sänkta löner och om Moderaterna delar denna uppfattning.

Anf. 11 JOHAN JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Lönenivåer är mindre viktiga. Det viktigaste för att vi ska kunna få in fler på arbetsmarknaden är att vi har rätt utbildning – att vi faktiskt har fullständiga gymnasiebetyg och annat som gör att företagen anställer. När man pratar med företagare säger de: Gymnasiebetyget är ett kvitto på att personen är bildbar. Jag vill ha bildbara personer som kan växa i företaget.

Det är alltså en betydligt viktigare sak än att diskutera lönenivåer.

Jag instämmer med Carina Adolfsson Elgestam när det gäller kvinnor och riskkapital. Det får inte finnas att man diskriminerar kvinnor och tilldelar riskkapital på ett annat sätt än för män. Jag tycker även, precis som du, att man inte ska säga att kvinnor bara finns i kvinnodominerade yrken. Det var inte det som var min avsikt. Det finns duktiga kvinnliga entreprenörer i en mängd olika branscher, och det är glädjande.

Däremot finner jag det lite märkligt att du ändå så pass tydligt säger att man ska värna den offentliga sektorn genom att inte låta kvinnor starta företag inom kvinnodominerade yrken i just denna samhällssektor. Jag tycker att det är märkligt att man ska få utvecklas inom privata sektorer, men inte inom dessa sektorer. Jag ser inte hur det kan gynna det entreprenöriella klimatet i Sverige.

Anf. 12 JONAS ERIKSSON (MP):

Fru talman! I den här debatten diskuterar vi näringspolitiska frågor.

I mina förberedelser ställde jag frågan till mig själv: Vad menar vi egentligen med näringspolitik och näringsliv? Jag kom fram till följande.

För mig är näringsliv en mängd olika verksamheter inom ett visst geografiskt område som skapar värden. Näringspolitik blir då den politik som på olika sätt påverkar förutsättningarna att skapa just dessa värden.

I det här betänkandet behandlar vi motioner inom tre områden: företagsfrämjande insatser, turism och särskilda näringsgrenar.

Många gånger i den näringslivspolitiska debatten glömmar vi bort att tala om andra värden än de rent ekonomiska, värden av konkurrens och skattenivåer. Det är lätt att tappa bort människan, den kontext vari näringsliv uppstår och verkar och de gemensamma värden som vi vill att näringslivet ska ge oss.

Näringslivsfrågor berör inte bara företag och företagare. Det handlar lika mycket om den enskilda människans möjligheter att tillgodose sina behov och få en fungerande vardag. Det handlar om vars och ens möjlighet att försörja sig.

Det borde kanske också handla mer om glädje, livskvalitet och människors möjligheter att utvecklas och vara delaktiga i att bygga ett gott och långsiktigt hållbart samhälle.

För Miljöpartiet är ett rikt och mångfacetterat kulturliv en av nycklarna till glädje och livskvalitet. Många utvecklar sina förmågor. Att skapa och att få uttrycka sig fritt liksom att ta del av andras kulturutövande bygger positiva värden.

Samtidigt som sysselsättningen inom många traditionella basnäringar i Sverige har minskat har turismen bidragit med drygt 31 000 nya arbeten sedan 2000. Under 2010 bidrog turismen till drygt 160 000 arbetstillfällen.

De så kallade kreativa näringarna, eller kulturnäringen som Tillväxtanalys hellre vill benämna sektorn, är kultur och ekoturism, sektorer som Miljöpartiet gärna ser utvecklas i vårt land.

Även om många kulturskapare redan arbetar med egna kreativa småföretag är det många som vill men av olika anledningar inte tar steget att bli företagare. För att till fullo utnyttja potentialen i den kreativa näringen behövs både generella förbättringar för småföretagande liksom specifikt småföretagarstöd för kulturarbetare och kreativa småföretagare.

Två generella åtgärder som vi i Miljöpartiet vill genomföra för att stimulera nyföretagande och lätta på bördan för de små företagen är att permanent sänka arbetsgivaravgiften och ta bort sjuklöneansvaret för de allra minsta företagen. Arbetet med regelförenklingar måste givetvis både fortgå och intensifieras.

Vi ser också formerna och förutsättningarna för att arbeta genom så kallad egenanställning som intressanta att studera och vidareutveckla.

Det specifika stödet för kulturarbetare och småföretagare inom kulturnäringen skulle exempelvis kunna utvecklas genom samarbeten mellan regionala kulturcentrum och Almi.

I en av de motioner som behandlas i betänkandet föreslår vi att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur Sverige, utifrån det som jag nyss talat om, kan stärkas just som kulturturismland. I Miljöpartiets alternativ till regeringens budget avsätts också resurser för att sänka arbetsgivaravgiften, slopa sjuklöneansvaret och för att stärka turistnäringens utvecklingsförutsättningar.

Fru talman! Jag skulle också vilja beröra ett område inom näringslivet som inte getts den uppmärksamhet eller de förutsättningar att utvecklas som jag menar är behövliga. Inom detta område av värdeskapande verksamheter ligger Sverige långt efter många andra länder i Europa. Det jag syftar på är socialt företagande.

Sociala företag verkar på samma marknad som vanliga företag men har en annan agenda än vanliga vinstdrivande företag. Det sociala företagandets fokus ligger på att integrera människor som av någon anledning står utanför arbetsmarknaden.

De sociala företagen täcker ofta ett behov på marknaden som varken det offentliga eller marknaden själv kan tillgodose.

I ett socialt företag ges man möjlighet att arbeta till hundra procent av sin förmåga. Allteftersom förmågan växer tar man mer ansvar för sina arbetsuppgifter och för företaget tillsammans med sina arbetskamrater. Empowerment, gemenskap och kvalitet är de drivande krafterna.

Fru talman! I dag går drygt 700 000 personer arbetslösa, sjukskrivna eller på så kallad aktivitets- eller sjukersättning. Jag är övertygad om att den siffran skulle kunna vara mycket lägre och mångt många fler människor skulle kunna försörja sig själva, må bra och känna livsglädje om det fanns fler sociala företag i Sverige.

Antalet sociala företag har dock inte förändrats nämnvärt de senaste åren. I dag liksom några år tillbaka finns ungefär 150 sociala företag med

4 000 anställda. Med rätt statligt stöd skulle det kunna vara många fler, både företag och anställda.

Miljöpartiet har återkommande lagt fram förslag i riksdagen om hur vi vill stödja utvecklingen av den sociala ekonomin och sociala företag. I det betänkande vi nu debatterar finns en av våra motioner om just detta.

Trots att näringsutskottet uttryckt samsyn om värdet av socialt företagande och regeringen utformat en särskild handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag händer det alldeles för lite i verkligheten utanför riksdagens och Regeringskansliets väggar.

Det är på tiden att regeringen tar vara på de förslag som olika myndigheter lämnat till Rosenbad och de uppslag som finns i bland annat Miljöpartiets motion om social ekonomi och socialt företagande. Det är på tiden att gå från ord till handling.

Fru talman! Miljöpartiets näringspolitik berör förstås fler områden än de som jag har valt att fokusera på i dag. De näringspolitiska frågorna hänger samman med många andra politikområden. Mer om detta återfinns i vår budgetmotion och i de hänvisningar som finns i utskottets betänkande.

Anf. 13 JOHAN JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Att öppna upp marknader som varit stängda för entreprenörskap är en viktig aktivitet om man vill ha ett mer entreprenöriellt Sverige, och förhoppningsvis blir det även mer innovativt. Lagen om valfrihet inom hemtjänsten är en sådan åtgärd.

Det finns två stora vinnare vid införandet av ett valfrihetssystem. Den ena är den enskilde som jobbar inom hemtjänsten, som kan få välja mellan olika arbetsgivare. De kan också få möjlighet att förverkliga sina affärsidéer och idéer om hur verksamheter kan bedrivas på ett annat sätt. Den andra vinnaren är de som är i behov av hemtjänst som kan välja mellan flera olika utförare. Det finns således flera olika fördelar med ett valfrihetssystem.

Som jag tog upp i diskussionen med Carina Adolfsson Elgestam har Socialdemokraterna *en* syn på det här. Och Socialdemokraterna räknar ju in er i sitt regeringsunderlag, så min fråga till er är: Kommer Miljöpartiet att följa deras mantra, eller kommer ni att aktivt verka för att öppna upp stängda marknader så att vi får ett mer entreprenöriellt Sverige?

Anf. 14 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Fru talman! Miljöpartiet är för mångfald. Vi tycker om att det finns en bredd i utbud och stor valfrihet för människor i vardagen. Vi tycker också att det finns många positiva delar i LOV och har inte för avsikt att förändra den.

Däremot har vi varit kritiska till att det har varit en obligatorisk lagstiftning för många kommuner och har velat lämna besluten till dem som är allra närmast verksamheten. Vi vill att besluten fattas så nära människor som möjligt och att det ska finnas kommunal möjlighet att bestämma hur man vill organisera tjänsterna inom just den sektorn.

Jag hoppas att det kan vara ett svar på Johan Johanssons fråga.

Anf. 15 JOHAN JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Först vill jag tacka Jonas Eriksson för svaret.

Jonas talade i sitt anförande väl om satsningar som man kan kalla för någon sorts grön modernisering. Nya högteknologiska jobb inom miljöteknik är tilltalande, och som jag ser det ligger det väl i linje med den politik som regeringen för. Men Miljöpartiet vill dra det några steg längre.

Jag blir lite fundersam när jag läser Miljöpartiets särskilda yttrande. Där står det så här: "I en grön ekonomi får entreprenörer, innovatörer och forskare ökat utrymme." Är det något som sker automatiskt? Och hur ser i så fall mekanismerna bakom detta ut? Blir man mer entreprenöriell, innovativ eller en bättre forskare bara för att ekonomin är grön? Finns det någon magisk formel? Berätta!

Anf. 16 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Fru talman! Det vore fantastiskt om det fanns en magisk formel för detta. Man behöver självfallet vidta förändringar i de strukturer som finns i samhället för att gynna den här formen av utveckling. Däremot ser vi inget problem, utan snarare fördelar, med att man kan ta vara på entreprenörskap och innovationer för att förändra samhället och driva samhällets utveckling mot ett långsiktigt hållbart samhälle. Det finns också stora behov på den sidan när vi står inför stora klimatförändringar och ett hot om minskad biologisk mångfald.

Vi ser till exempel att det finns brister när det gäller tillgång till riskvilligt kapital. Man kan jobba mycket mer med samarbete mellan högskolor, universitet och näringsliv. Man kan jobba mer för att stödja en entreprenöriell utveckling inom grund- och gymnasieskolan. Och det finns många andra åtgärder som jag tror behöver vidtas för att stödja den här utvecklingen.

Ska vi satsa samhälleliga medel på att få en sådan utveckling vill vi gärna att de medlen också går i en riktning som gör vårt samhälle mer hållbart.

Anf. 17 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP):

Fru talman! Det händer väldigt mycket i vårt land. Det finns väldigt mycket att glädja sig åt. I debatten för ett år sedan lyfte jag fram alla nya företag som bildades under 2010. Med tanke på att det är så positivt att fler väljer att starta företag vill jag förstås även i år gärna nämna Nyföretagarcentrums barometer för 2011. Den visar att hela 69 295 nya företag registrerades under förra året. Jämfört med 2010 ökade nyföretagandet med 6,5 procent under 2011. Det är förstås positivt och en trend som vi alla kan hoppas få se en fortsättning på.

Om man tittar lite bakåt i tiden till perioden från mitten av 90-talet och fram till en bit in på 2000-talet varierade inte antalet nystartade företag särskilt mycket. Det låg på ungefär 35 000 per år, exklusive jord- och skogsbruk, fiske samt fastighetstjänster ska jag tillägga förstås. Men under senare år har vi kunnat se att antalet nystartade företag har ökat kraftigt och stadigt.

Vår förhoppning är att det i framtiden ska vara lika naturligt att starta företag som att ta anställning. Det är också därför det är så positivt och så viktigt att entreprenörskap numera löper som en röd tråd genom hela utbildningssystemet. Vi behöver många människor i framtiden som har ett entreprenöriellt förhållningssätt med sig in i olika av typer av verksamheter.

Sveriges välstånd har byggts och kommer att byggas av människor som är kreativa, uppfinningsrika och innovativa. För att näringslivet ska kunna utvecklas på lång sikt måste nya företag och företagare, nya entreprenörer, hela tiden tillkomma.

Fru talman! För drygt en månad sedan genomförde näringsutskottet en studieresa till Värmland och Bergslagen. I samband med den resan fick vi del av all den optimism och framtidstro som blomstrar i den här delen av landet vad gäller turism men även inom en näring som under 70-talet var dömd till undergång men som nu blomstrar. Nya etableringar är på gång, och gamla etableringar tas i bruk på nytt. Jag talar förstas om gruvnäringen. Gruvetableringar är även på gång i många andra delar av landet.

Jag tillbringade hela gårdagen på tillväxtdagen i anknäytning till den årliga turistmässan som äger rum på Svenska Mässan i Göteborg. Även under tillväxtdagen lyftes den växande gruvnäringen fram trots att denna dag i huvudsak riktade sig till verksamma inom turistbranschen. Det var nog en och annan där som var förvånad till en början. Vad exemplet ville belysa var att det inte finns någon motsättning mellan gruvnäring och turism, snarare tvärtom. En näring kan fungera som draglok åt den andra. Detta visade representanter från Region Dalarna exempel på. Här har man sett och förstått nyttan av samverkan mellan näringar för att stärka regionen och öka dess attraktionskraft. Det handlar om utbildningssatsningar, infrastruktur och mycket mer. Den stora oro som de känner inför framtiden handlar inte om den höga arbetslösheten just i Dalarna och den här delen av Sverige. Nej, oron handlar snarare om brist på tillgänglig arbetskraft.

Låt mig uppehålla mig en stund vid turismen. Turismen är en näring som växer och som fortsätter att växa. En hel del har gjorts för att göra livet enklare för turistföretagare. Bland annat har restaurangmomsen sänkts, pengar satsats på utveckling av destinationer, revisionsplikten tagits bort, perioden för momsinsbetalning förlängts och ett medvetet arbete pågår för att minska regelkrånglet, vilket även gynnar denna bransch.

Jag vill i det här sammanhanget säga att jag tycker att det är upprörande att höra oppositionen i olika sammanhang med förakt tala om den sänkta restaurangmomsen. Restaurangbranschen brottas redan med en flora av momsatsar. Dessutom vet vi att många unga får sitt första jobb just inom den här branschen.

Mycket har genomförts av regeringen, men det finns förstås mer att göra. Inställningen till företag och företagande som något positivt för vårt lands utveckling är viktig. Målet med arbetet är inriktat på att göra vardagen lättare för företagen så att fler tycker det är mödan värt att driva företag. Det räcker inte med att fler företag startas, utan fler måste vara beredda att driva och utveckla sina företag.

Näringspolitik handlar förstås om mycket mer än vad som ryms inom näringsutskottets ansvarsområde. Egentligen borde representanter för alla riksdagens utskott delta i den här debatten. En debatt av detta slag, det vill säga en allmänpolitisk debatt om näringspolitik, borde handla om transporter, handel, utbildning, energi, miljö och mycket mer.

De hinder företag identifierar handlar om fyra k:n. Det handlar om krångel, kapital, kompetens och konkurrens. Vad gäller det område inom regeringen som Folkpartiet har huvudansvar för, det vill säga utbildning och kompetensförsörjning, är ledstjärnan att forma utbildningar som gör att människor ges möjlighet att ta ansvar för sina liv, sin försörjning och samhällets utveckling. Det handlar om en utbildning som möjliggör kompetensutveckling, karriär, anställning och eget företagande.

Fru talman! Folkpartiet liberalerna har alltid satt företagarefrågor högt på agendan. Företagare har varit, och kommer alltid att vara, de som bidragit till att bygga vårt välstånd och därmed göra välfärden möjlig. Tillsammans med övriga partier i Alliansen har vi drivit igenom reformer som stöder vårt lands utveckling och möter de utmaningar som vi står inför. Det har handlat om sådant som sänkta skatter och arbetsgivaravgifter, minskat regelkrångel, ökade anslag till innovation och forskning och ett förändrat utbildningssystem. Det pågår förstås olika typer av arbeten inom områden som företagsbeskattning, riskkapital och innovation. En innovationsstrategi kommer att presenteras i höst.

Avslutningsvis vill jag säga att ett bra entreprenörs- och företagsklimat är avgörande för att svensk ekonomi ska växa och vara livskraftig i en öppnare världsekonomi. En positiv och öppen attityd till företagande och företagsverksamhet är en förutsättning för ett nyföretagande. Det är en förutsättning för fler företag och fler jobb och kräver ett dynamiskt näringsliv och fler innovationer. När ny kunskap och nya idéer omsätts i lönsamma verksamheter, när nya produkter och tjänster skapas, skapas också bättre förutsättningar för en hållbar tillväxt i hela vårt land.

I detta anförande instämde Helena Lindahl (C) och Mats Odell (KD).

Anf. 18 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Fru talman! Jag vill tydliggöra här i kammaren att vi inte alls föraktar alla de företag som finns inom hotell- och restaurangbranschen eller deras anställda – tvärtom.

Om man har omkring 5 miljarder, lite mer faktiskt, av samhällets skattemedel att använda kan man fundera på hur man får den bästa tillväxten i landet. Med tanke på att Liselott Hagberg nämnde basindustrin och gruvbranschen kan man inte låta bli att fundera över hur vi får den bästa och starkaste tillväxten i landet när vi ska konkurrera i en alltmer globaliserad värld. Får vi detta om vi satsar 5 miljarder på restaurangnäringen? Eller får vi det om vi satsar på forskning, utveckling och innovationer inom basindustrin med tanke på den strukturomvandling som pågår just nu ute i samhället?

Det är mot den bakgrunden vi säger att det hade varit bättre att satsa dessa 5 miljarder på tillväxt inom exempelvis basindustrin.

Det skulle kanske gynna gruvnäringen betydligt bättre om de fick mer pengar till exempel till infrastruktur, inte minst uppe i Norrbotten.

Mot bakgrund av detta kan man också prata om utbildning. Vi vet ju att det finns alldeles för många unga arbetslösa som i dag inte har rätt kompetens i förhållande till de arbetsgivare som söker arbetskraft. Med tanke på att Folkpartiet har ansvar för utbildningsfrågorna kunde det vara intressant att få höra här i kammaren hur Folkpartiet och alliansregeringen tänker sig en framtid för de unga när det gäller utbildning och sysselsättning.

Anf. 19 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP) replik:

Fru talman! Låt mig inledningsvis säga att mitt och Carina Adolfsson Elgestams synsätt när det gäller skatter skiljer sig väsentligt åt. Jag hörde Carina Adolfsson Elgestam prata om att man har 5 miljarder som är samhällets pengar.

Först och främst vill jag säga att jag inte anser att det är pengar som samhället äger. Jag anser att beskattning bygger på att samhället tar ut beskattning för att finansiera sådant som är intressant att finansiera gemensamt.

Vi kan ha olika synsätt på hur stor samhällskostymen ska vara, och jag anser att allt inte kan rymmas inom den kostymen. Ofta gör pengar mycket större nytta om de får vara kvar och verka som i det här fallet när det gäller momsens på restaurangtjänster.

Vi vet att det är många unga människor som får sitt första jobb just inom den här typen av bransch. Det är klart att det påverkar möjligheten att anställa om man lättar lite på beskattningen eller uttaget av moms. Förhoppningsvis leder detta till att många fler ungdomar får sitt första arbete just i restaurangbranschen, vilket gör att de också får in foten på arbetsmarknaden och får lättare att få jobb i framtiden. Alla vet ju att det är lättare att söka ett nytt jobb om man har haft ett jobb. Där skiljer alltså våra uppfattningar sig åt.

Sedan vill jag säga att mycket har gjorts i övrigt när det gäller ungdomar. Vi har skapat möjligheter till lärlingsutbildningar och lärlingsanställningar. När det gäller yrkeshögskoleutbildningar har det gjorts satsningar. Arbetsgivaravgifter har sänkts för unga. Vi har förbättrat kvaliteten när det gäller högskolor och universitet.

Jag skulle kunna fortsätta den här uppräkningsen, men jag har bara fyra sekunder kvar av talartiden och stannar därför.

Anf. 20 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Fru talman! Ja, det är väl så att Folkpartiets och Socialdemokraternas syn på skattepolitiken skiljer sig åt. Det är en helt ideologisk fråga. Det vi kan vara överens om är att vi tar in skattepengar för att på olika sätt använda pengarna ute i samhället där de gör mest nytta. Det är det som det här handlar om.

Vi tror på fullaste allvar att i det läge som Sverige är nu med en strukturomvandling gör de här 5 miljarderna inte mest nytta inom restaurangbranschen. Jag tror att den branschen klarar sig på egna ben. Kanske de här pengarna hade gjort mer nytta i offentlig sektor, exempelvis inom äldreomsorgen där vi vet att personalen i dag håller på att slita ut sig fullständigt för att de är för få. Vi behöver unga människor även inom

offentlig sektor i vård, skola och omsorg. Så kan man också använda våra pengar!

Jag skulle vilja komma tillbaka till det här som handlar om unga och arbetslösa. Trots de satsningar som Alliansen och Folkpartiet har gjort på unga människor som Liselott Hagberg redogjorde för är ungdomsarbetslösheten bland de högsta i hela Europa. Det är ju lite märkligt. I det läget föreslår Folkpartiet att man ska sänka lönerna för de unga.

Hur får man ökad tillväxt med sänkta löner? Jag hoppas att Liselott Hagberg kan redogöra för det här i kammaren i dag.

Anf. 21 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP) replik:

Fru talman! Jag ska bara helt kort säga att det är tydligt och klart att vi har olika synsätt. Carina Adolfsson Elgestam bekräftar bara synsättet att det är samhällets pengar. Jag tror på ett förhållningssätt där vi jobbar för breda skattebaser. Unga som får jobb får en lön som beskattas, och ju fler som är med och bidrar desto bredare skattebas får vi. Det är till nytta för samhället. Jag har ett sådant synsätt.

När det gäller ungdomslöner tror jag också att Carina Adolfsson Elgestam och jag har olika synsätt. Lön är inte något som man har rätt till. Lön är något som man erhåller för att man producerar. Det är klart att det finns skillnader i vad en person som är helt ny på arbetsmarknaden producerar och vad en person som har lång erfarenhet på arbetsmarknaden kan producera.

Alternativet är att unga står utanför, och för många unga i dag är det inte ett alternativ att, som Socialdemokraterna föreslår, satsa på ökad utbildning, för många av de unga som står utanför är en del av det gamla utbildningssystemet som Carina Adolfsson Elgestams parti stod för.

Det är det som är skälet till att de har hamnat där de är. De har hoppat av utbildningar för att de är trötta på utbildningssystemet. Att medicinen då skulle vara mer utbildning för unga som är helt omotiverade ser jag som en dålig lösning. Det är mycket bättre att de här människorna får chans att komma in på arbetsmarknaden och visa sina förmågor, och sedan i nästa steg välja, när de är motiverade, att gå in i utbildning. Så har det fungerat för många och kommer att fungera även i framtiden.

Anf. 22 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Sverige har alltid haft en förmåga att anpassa sitt näringsliv till förändringar i omvärlden, och det är mycket beroende på att vi är ett litet exportland. Ända sedan Sverige etablerades som industriland har våra företag utvecklats framgångsrikt, och det är en tradition att bygga vidare på.

Som centerpartister ser jag och mina partikamrater inte lösningen i särlösningar utan i en bred reformagenda för att stärka företagsklimatet i hela landet.

Vi vet att företagens hemmaplan är att erövra marknadsandelar och utveckla sina produkter och tjänster. Politikens roll är att kratta manegen, helt enkelt. Därför är det viktigt med en bred reformagenda som skapar rätt förutsättningar för företagen att växa och anställa i hela landet.

All typ av företagsamhet behövs i Sverige. Det är vi i Centerpartiet mycket väl medvetna om. Men vi måste bli bättre på att hitta en politik som möjliggör för alla typer av företag, små som stora, att kunna utvecklas efter behov.

Som ett första steg i detta har jag och några av mina partikamrater fått förtroendet att jobba i en industripolitisk arbetsgrupp som är tillsatt av näringsministern och partiledningen. Arbetet har rubriken Vilka reformer krävs för Sverige som en uthållig industrination?, och vi ska försöka söka svaren på vad Centerpartiet behöver göra för att bli ännu vassare i vår företagarpolitik.

Arbetsgruppen kommer att titta på vad vi från politiskt håll kan göra för att Sverige ska få ett företagsklimat i världsklass. Vi tittar på detta brett, och under våren ska vi i arbetsgruppen arbeta med några frågeställningar som jag nu tänker berätta om.

Våra investeringar i forskning och innovation är världsledande. Hur ska vi kunna bli världsledande också när det gäller att få valuta för dessa pengar i form av nya etableringar och ökad produktion? Vilka skatter behöver förändras för att vår industri ska vara bland de mest konkurrenskraftiga globalt?

Miljövänlig teknik och produktion blir allt viktigare. Vad krävs för att Sverige i framtiden både ska kunna utveckla och sälja grön teknologi och klimatvänlig energi?

Hur ska vi finna finansiering till framtidens infrastruktursatsningar? Är det avgiftslösningar, privat-offentlig samverkan eller att sälja statliga bolag som är lösningen för Sverige?

Kompetensförsörjningen är också avgörande för näringslivet. Hur kan vi främja livslångt lärande och locka hit fler talangfulla människor? Vi har börjat vår resa. I går var vi i Västerbottens inland och träffade en hel del företagare. Mycket av frågorna handlade om just infrastruktursatsningar och kompetensförsörjning. Jag hoppas att vi så småningom ska kunna återkomma med kloka förslag.

När det gäller gruvnäringen tycker jag att det är väl värt att ta upp det igen. Jag gjorde det i ett inlägg för någon vecka sedan när vi talade om mineralfrågor, men det kan lyftas fram igen. Vi imponeras dagligen av svensk gruvnäring, och det är ingen slump att Sverige i dag är en av EU:s ledande malm- och metallproducenter. Sverige är den i särklass största järnmalmsproducenten inom EU. Dessutom hör vi till de främsta producenterna av basmetallerna koppar, zink och bly och av ädelmetallerna guld och silver.

I grunden handlar vår framgång naturligtvis om vår berggrund men också om vårt stora kunnande. Trots det kan vi inte slå oss till ro. Näringen och det offentliga måste varje dag kämpa för att försvara vår position. Från regeringens håll pågår ett omfattande och ambitiöst arbete på området. Regeringen arbetar med en mineralstrategi. Vi har investerat i Malmbanan och förstärkt Sveriges geologiska undersöknings uppdrag.

Det är förstås inte allt. För att näringen ska kunna utvecklas ytterligare krävs snabbare tillståndsprocesser vid etablering av ny verksamhet och vid expansion av befintlig. Processerna ska vara rättssäkra och får samtidigt inte hastas igenom och därmed kunna leda till stora negativa konsekvenser för miljön.

Gruvnäringen är beroende av bra medarbetare, och i takt med branschens expansion är kompetensförsörjning en av de stora utmaningarna. Viktiga faktorer för att lyckas är att erbjuda intressanta arbetsuppgifter, attraktiva bostäder och naturligtvis fylla utbildningsplatserna inom till exempel geovetenskap och process- och materialteknik. Här är det viktigt att branschen tillsammans med akademien tar ansvar både för att sprida en positiv bild av näringen och för att än mer kraftfullt arbeta för jämställdhet inom gruvbranschen, vilket skulle öppna upp rekryteringsbasen kraftigt.

Mycket av gruvnäringens utveckling ligger i forskningen och i långsiktigt arbete. Regeringen kommer under hösten att presentera en ny forsknings- och innovationsproposition som ska lyfta fram svensk forskning och under året även arbeta fram en nationell mineralstrategi. Den mineralstrategin kommer att knyta samman samtliga frågor som av branschen belysts som viktiga för gruvnäringens utveckling. En viktig del i arbetet med mineralstrategin är därför att göra den tillsammans med alla berörda aktörer. Just nu arbetas det intensivt med strategin, som ska vara klar till årsskiftet.

Jag skulle vilja poängtera en sak som Näringsdepartementet jobbar intensivt med, och jag hoppas att det ska ge resultat. Det gäller riskkapitalavdrag. Vi hoppas att allmänheten med sina besparingar ska kunna bidra till riskvilligt kapital, det vill säga ett slags folkhemskapitalism. Jag har träffat flera företag som ibland är i behov av en mindre summa, låt oss säga 30 000 kronor, men de får inte låna från banken. Om man införde ett riskkapitalavdrag skulle moster Agda och kanske ett par grannar kunna gå in och satsa en del av sina besparingar och samtidigt kunna göra ett avdrag i deklARATIONEN. Det skulle skapa incitament för folkhemskapitalet och utgöra ett viktigt bidrag när det gäller riskkapital.

Slutligen vill jag påpeka att hela Sverige ska växa. För att det ska ske behövs ett helhetstänkande på flera nivåer – kommun, landsting, stat. I går besökte jag Dorotea och Vilhelmina. Det som pågår i Dorotea, och även i Åsele, är att landstinget lägger ned sjukvården i inlandet. Man drar in ambulanser. Folk får i praktiken ligga i bakluckan på akutbilar. Man vill dra ned på akutplatserna och kraftigt inskränka öppettiderna i Dorotea.

I Dorotea träffade jag ockupanter av sjukstugan, och jag vill säga att de är fantastiska hjältar som orkar befinna sig där dag som natt. De sätter ned foten. Nu är det nog. Nu måste man sluta avveckla alla servicepunkter på landsbygden. Det är jätteviktigt att den socialdemokratiska ledningen i Västerbotten inser detta. Samma sak pågår i Norrbotten och säkert också på många andra ställen. Det är inte så röststarkt där, och därför är det kanske lättare att dra in på dessa orter. Men, mina vänner, det är också början till slutet. Finns inte grundläggande service som akut-sjukvård och skolor kommer det inte heller att finnas några företag med möjlighet att växa.

Avslutningsvis vill jag kraftfullt betona att jag och Centerpartiet vill att landsbygden ska leva och växa. Ingen ska tvivla på Centerpartiets ambitioner i det avseendet.

I detta anförande instämde Mats Odell (KD).

Anf. 23 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Fru talman! Det är klart att det är ett problem på landsbygden när servicen försvinner. Jag kan inte låta bli att fundera över just Dorotea och problematiken med akutsjukvård, ambulans och så vidare. Vi löntagare och andra har fått ganska kraftiga skattesänkningar, och när vi får skattesänkningar och staten därmed lägre inkomster är det kommuner och landsting som betalar. Det kanske är det som är en del av vardagen uppe i Dorotea, vad vet jag. Oavsett om en kommun styrs av socialdemokrater eller centerpartister är man beroende av vad som sker på nationell nivå. Det är väl det som pågår i Helena Lindahls vardag.

Med tanke på skatteutjämningen och det förslag som finns, som skulle hjälpa Helena Lindahls hemtrakter, vore det bra om vi fick se att det förslaget blev verklighet. Det kanske är det som är bekymret, och då hänger det på alliansregeringen att det verkställs.

Jag skulle också vilja säga något om industripolitiken. Det är jättebra att regeringen jobbar med det, men jag hörde inte någonting om när man ska vara färdig med allt som man tittar på. Strukturomvandlingen pågår nu. Vi har inte tid att vänta med kompetensutvecklingen. Den måste börja nu så att industrin får tag i rätt personal oavsett om det är ingenjörer eller folk kopplade till LO-kollektivet som efterfrågas. Det är vad det handlar om när vi ska höja produktionen och produktiviteten.

Anf. 24 HELENA LINDAHL (C) replik:

Fru talman! När det gäller Västerbottens läns landsting har ekonomin länge missköts av den S-styrda ledningen. Det har inte fattats pengar för landstinget i Västerbotten. De har fått mer pengar av alliansregeringen än de någonsin fått tidigare. Det handlar om prioriteringar. Man prioriterar bort Västerbottens inland. Tänk om man tagit bort en vårdcentral eller akutplatser i Umeå, där det finns ganska många vårdcentraler. Nej, det törs man inte göra för där finns alldeles för många väljare. Rösterna hörs inte lika tydligt från Dorotea. Sanningen måste fram. Nu har man satt ned foten, och det är en symbol för hela Norrlands inland. Där är Socialdemokraterna svaret skyldiga.

Jag glömde att säga att den interna industripolitiska arbetsgrupp som Centerpartiet har ska presentera ett förslag om två månader. När det gäller mineralstrategin, kompetensförsörjningen och annat som jag nämnde kommer det vid årsskiftet. Det är viktigt att ta fram en gedigen strategi och inte hasta fram. Jag förstår vad Carina Adolfsson Elgestam menar när hon säger att det är bråttom, men det är viktigt att vara lyhörd gentemot dem som det berör och presentera någonting brett som håller.

Anf. 25 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Fru talman! Vad gäller landstingspolitiken beslutas den av landstingsfullmäktige.

Min fråga var närmast kopplad till skatteväxlingen. Det hade varit intressant om Helena Lindahl svarat med tanke på det förslag som ligger men som inte är genomfört och som jag tror att många kommuner och landsting i hela landet är i stort behov av, särskilt i glesbygden. Det finns glesbygd i hela Sverige, inte bara uppe i Norrbotten och Västerbotten.

Utifrån tanken att hela Sverige ska få möjlighet att växa, som Helena Lindahl uttryckte i sitt anförande, kunde det vara intressant att få ett svar här i kammaren från Alliansen till företagarna nere i Småland, Halland och Skåne, som hör till elprisområde 4. Med jämna mellanrum och i ett årsperspektiv har de betydligt högre energikostnader. I en alltmer konkurrensutsatt värld kan inte det vara okej. Vad ska de här företagen och det här näringslivet göra? Det är inte konkurrens på sjysta villkor, för de har inte samma villkor vad gäller energipriserna.

Vad ska de göra? Vad ska jag säga till Lars hemma i Småland som med ganska stor sannolikhet kommer att förlora 500 000–600 000 kronor jämfört med motsvarande företag som drivs i Stockholmsområdet, i område 3? I område 2 och område 1 blir det ännu större skillnad. Vad ska jag säga till honom utifrån alliansregeringens näringslivspolitik?

Anf. 26 HELENA LINDAHL (C) replik:

Fru talman! När man diskuterar Sveriges näringsliv och utvecklingen av detta är det jätteviktigt att komma ihåg att det också finns ett stort ansvar både på landstingsnivå och på kommunnivå. När det gäller den del av landet som jag kommer från, det vill säga norra Sverige, som är väldigt rött, tycker jag i mångt och mycket att Socialdemokraterna inte tar sitt ansvar för landsbygdsutvecklingen.

Jag kan göra en hur lång lista som helst. I min egen hemkommun, Robertsfors, drar man bort delar av en fantastisk miljöskola i en av byarna. Samtidigt skyltar man vid E4: Sveriges bästa kommun! Jag tycker att det är ett hå. Hur ska man kunna locka dit barnfamiljer om man börjar lägga ned skolor, akutsjukvård eller vad det nu kan vara?

Dessutom tycker jag att det är dags att Socialdemokraterna kommer med ett förslag om flyttbidrag tillbaka till landsbygden. En gång i tiden delade ni ut flyttbidrag för att folk skulle dra sig därifrån.

Jag har också några frågor och synpunkter. När Carina Adolfsson Elgestam pratar om näringslivsutveckling undrar jag: En kilometerskatt på lastbil, hur gynnar det gruvnäringen och skogsnäringen? En fördubbling av arbetsgivaravgifterna för unga, hur motverkar det ungdomsarbetslösheten? Ni har pratat om någon form av förmögenhetsskatt. Hur leder det till mer riskkapital?

Anf. 27 LARS ISOVAARA (SD):

Fru talman! Utskottet har beslutat om en så kallad förenklad behandling av motionsärendena. Det finns egentligen ingenting att invända mot det, då ställningstaganden till likartade motioner har gjorts i betänkanden under 2011. Jag vill dock hänvisa till Sverigedemokraternas särskilda yttrande som finns i detta betänkande.

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att beklaga det som nu sker med Astra Zenecas forskningsverksamhet i Sverige. 1 100–1 200 högkvalificerade tjänster försvinner, de flesta i Södertälje. Vi har genom årens lopp sett flera exempel på sådana företagsflyttar i en riktning som allt som oftast gått från Sverige till andra länder, även om det också finns en del exempel på det motsatta.

Storföretagen är numera globala. Produktionen och nu också forskningen blir än mer koncentrerade till vissa specifika centrum. Storföretagen har, brutalt sagt, blivit för stora för många av sina egna ursprungsländer. De största svenska industriföretagen har visserligen ökat försäljningen med tvåsiffriga procentbelopp under de senaste åren, men när det gäller antalet anställda i Sverige är ökningen blygsam. Nyanställningar sker i stor utsträckning utomlands, inte alltför sällan genom uppköp av andra bolag. I fallet Ericsson har det totala antalet anställda ökat med drygt 14 000 under fjolåret, men i Sverige har det skett en minskning.

Samtidigt får vi ha i åtanke att den ekonomiska expansionen till stor del sker i länder som just har kommit in i den tillväxtfas som Europa och USA var inne i under efterkrigstiden. Länder som Kina har uppvisat tillväxtsiffror på uppemot 8–9 procent år efter år. Indien och Brasilien står på tur. En ökad tillväxt i dessa länder innebär naturligt en ökad lokal efterfrågan på kvalificerade produkter och tjänster som vi i väst trott att vi har haft ett slags ensamrätt på. En ökad tillväxt i dessa länder ger också möjlighet att satsa mer på lokal forskning och utveckling och i en bortre förlängning skapa gynnsamma villkor för företagsetableringar. Det innebär i sin tur att utveckling och forskning riskerar att flytta ut från Sverige till exempelvis Kina. Så ser det ut.

Fru talman! Nu ska verkligen inte allt målas i svart, utan vi kan också se att det finns områden där svenska företag hävdar sig väl och är världsledande. Det finns fortfarande en stor och outnyttjad exportpotential vad råvarutillgångar anbelangar. Det har inte minst den supercykel som startade i början på 2000-talet i Kina visat.

Sverige har förmånen att ha en mineralrik berggrund och en relativt väl utbyggd infrastruktur. Den globala efterfrågan på järnmalm kommer enligt vissa bedömare att dubblas fram till 2030. Skogsindustrin är fortfarande en viktig basindustri och en betydelsefull näringsgren med hänsyn tagen till Sveriges nettoexportinkomster. Basindustrin sysselsätter fler än 350 000 personer, och indirekt sysselsätter tillverkningsindustrin närmare en och en halv miljon människor. Basindustrin är dessutom en viktig inköpare av kvalificerade tjänster.

I det här sammanhanget kan inte nog betonas hur väsentligt det är med en säker och prisvärd energitillförsel för att inte arbetsplatser ska förloras i den hårda internationella konkurrensen. Industrin kräver bland annat besked om hur den långsiktiga energipolitiken ska utformas. För oss sverigedemokrater är utveckling och förnyelse av kärnkraften den väg Sverige bör satsa på. Beslut om detta måste tas snart. Att pappers- och massaindustrin skulle börja lägga ned verksamhet i Sverige på grund av energipriserna är en situation som i dag kanske inte direkt är aktuell, men hur ser det ut om säg tio år?

Fru talman! Vad finns då att göra? Självklart måste vi slå vakt om de storföretag som finns i landet och ge dessa goda förutsättningar för att utvecklas. Förutsättningarna kan bestå av satsningar på infrastruktur eller stimulans till forskningssamarbete. Men för att rejält öka antalet arbetstillfällen är det småföretagen som vi måste satsa på. Endast 0,1 procent, 1 promille, av företagen kan betraktas som storföretag, det vill säga med fler än 250 anställda. Faktum är att nästan 50 procent av de privatanställda arbetar i företag med mindre än 50 anställda.

De framtida nya arbetstillfällena måste således till stor del komma från småföretagen. Att öka småföretagens möjligheter att ge sig in på en exportmarknad är onekligen en väg som måste betecknas som spännande och dessutom nödvändig. Hur glädjande utvecklingen än är inom mineralnäringen just nu skadar det aldrig att det finns fler ben att stå på. Vi sverigedemokrater har tidigare i vår budgetmotion föreslagit just exportfrämjande åtgärder genom att avsätta större resurser till Exportrådet. Regelförenklingsarbetet måste fortsätta med kraft. Företagare och entreprenörer ska inte fastna i byråkrati och regelkrångel.

Fru talman! Till sist vill jag säga några ord om utbildning och näringsliv. Historiskt sett har det visat sig att de länder som satsat på högkvalificerad utbildning inom teknik och vetenskap haft ett försprång gentemot andra länder. Utbildning är grundbulten i allt framåtskridande. Det är i sanning beklagligt att Sverige nu har en massarbetslöshet – jag vill kalla det så – bland ungdomarna. Det finns 147 000 arbetslösa ungdomar i åldern upp till 24 år. Det motsvarar en arbetslöshet på 25,2 procent. Det är helt enkelt förskräckliga siffror.

Att i det läget tala om en arbetskraftsimport som lösning på det hela får mig minst sagt att lyfta på ögonbrynen. Att få våra svenska ungdomar ut i arbetslivet är givetvis en fråga som måste lösas, och det snart, för att vi inte ska få en helt förlorad generation. Visst saknas det folk inom yrken med de högst kvalificerade utbildningsnivåerna, såsom civilingenjörer, läkare och sjuksköterskor, men vi kan också se att det så kallade bristindexet ligger över 3 på en skala mellan 1 och 5 inom en mängd andra yrken, som entreprenadmaskinförare, bussförare, lastbilsförare, byggnadspålslagare, golvläggare, kockar och murare. Det är hög tid att uppgradera de yrkestekniska utbildningarna inom gymnasieskolan. Vi har helt enkelt inte råd att slarva bort våra ungdomar.

Anf. 28 KENT PERSSON (V):

Fru talman! Det är lite ovant för mig att komma så här sent på talarlistan. När man som opposition brukar granska och kommentera det regeringen föreslår känns det lite avigt att vara ute som sista parti i debatten.

Det innebär också att jag lite grann får lägga om hela min strategi och i mitt anförande, kommentera lite av det som har sagts från regeringspartierna och samtidigt försöka att baka ihop det med de förslag som Västerpartiet har. Jag får se hur jag lyckas med det.

När vi talar om näringspolitik borde vi egentligen tala om flera olika politikområden, alldeles som Liselott Hagberg sade. Det är grundförutsättningarna för att ha ett växande näringsliv som man behöver poängtera betydligt mer.

Infrastrukturfrågorna är grundläggande för att få en tillväxt i Sverige. Vi ser att vi i dag har stora brister. Jag tänker på järnväg och också på telekommunikationer. Stor vikt ska givetvis också läggas på arbetsmarknadspolitiken. Det handlar om skatter, juridik och så vidare.

Därför är det intressant att se vilka förslag regeringspartierna lägger fram eller har föreslagit och tagit upp i diskussionen. Man har inte med ett ord nämnt de grundläggande frågorna som infrastruktur, telekommunikation i hela landet och järnvägar för gruvnäringens utveckling.

Man har heller inte talat om hur man vill förenkla de små företagens vardag i dag. Man har inte sagt ett ord om det. Det enda som man har lyft upp som konkret exempel är moms och restaurangnäringen. Det är synd.

Det vi kan se i dag som väldigt många småföretagare upplever som besvärligt är det ökade antal bluffakturor som kommer. Vi har förslag på att man ska se över det. Det handlar också om de felinbetalningar som i dag görs på skattekontot där man missat inbetalningen. Det behöver man också se över så att det blir lättare att få rätt när man har gjort fel. Men ingenting kommer från regeringens sida när det gäller att förenkla.

Vi har lagt fram förslag om att slopa sjuklöneansvaret de första 14 dagarna för småföretagarna. Det har vi drivit i tio års tid. Nu kan vi se att det är flera partier som tar upp den frågan. Men från regeringens sida kommer inte ett ord.

Vi har lagt fram förslag om att stimulera forskning och utveckling för de små och medelstora företagen genom ett skatteincitament. Regeringen talar om det, vi har lagt fram förslag.

Vi har lagt fram förslag om att ge egenföretagarna möjlighet till en karensdag, det som regeringen slopade. Nu återkommer det igen. Vi vill också se en bättre koppling mellan sjukförsäkringssystemet och det man får ut så att det åtminstone liknar det som man har som anställd. Inte heller där har regeringen lyckats presentera någonting.

Detta är saker som på ett betydande sätt skulle förenkla för företagen och göra vardagen något enklare och lite tryggare. Men det kommer inte några förslag.

Vad talar man om? Jo, man talar i generella termer om innovationer och kunskapsdriven utveckling. Men det finns inte några konkreta förslag. Man talar om att prickskytte är bättre än bombmattor. Men det är bara lösplugg ni laddar med. Det finns ingenting konkret när det gäller den kunskapsdrivna utvecklingen.

Jag ska inte säga att Vänsterpartiet har svar på alla frågor. Men ni som har läst det särskilda yttrande vi har och de motioner som vi har lagt fram under den allmänna motionstiden i år och även tidigare kan se att vi har lagt fram en rad förslag på hur vi ska utveckla Sverige i framtiden och ta oss an de samhällsutmaningar vi har som gäller klimatet, globaliseringen och den åldrande befolkningen

Vi vill se en innovationspolitik som betyder någonting mer än bara prat och mer pengar till forskning. Det leder inte till innovationer. Vi kan möjligtvis få någon mer Nobelpristagare i Sverige. Det kan i och för sig vara trevligt. Men det leder inte till idéer som kan kommersialiseras på en marknad till nya produkter eller tjänster.

Det är där tillväxten måste komma. Där måste vi också se Sveriges regerings och statens roll i hela systemet. Vi måste ha mer statligt riskkapital som går in där det privata inte orkar med eller inte vill gå in. Det är vad man kallar dödens dal.

Det är där idéer är i ett sådant stadium att det står och väger. Man ser inte om det blir kommersiellt gångbart eller inte. Där måste staten gå in och ta ansvaret för att bygga demonstrationsanläggningar och testanläggningar. Jag väntar fortfarande på ett svar från regeringssidan.

Det handlar också om innovativ upphandling, som Vänsterpartiet har tjatat om väldigt länge. Det offentliga upphandlar för ungefär 600 miljarder per år. Att avsätta en del, ett par procent, av det till innovativa upphandlingar skulle på ett betydande sätt påskynda den tekniska utvecklingen och skapa nya innovationer.

Det finns en rad områden där jag skulle vilja se förbättringar. Det handlar framför allt om landstings- och universitetssjukhusens möjligheter att vara pådrivande för att få fram nya organisationer inom sjukvården eller nya mediciner genom att ha innovativ upphandling när det gäller läkemedel eller hjälpmedel. Det finns möjligheter inom en rad områden. De statliga myndigheterna skulle kunna göra betydligt mer.

Jag vill här och nu säga att det är en väldig skillnad på den teknikupphandling som sker i dag och som har skett under lång tid och innovativ upphandling. Vi måste ha klart för oss att det är en väldig skillnad. Det handlar om att beställa det som kanske inte i dag finns klart på marknaden, utan vi har någonting som vi vill ha som driver på utvecklingen i en viss riktning. Det är vad vi måste göra.

För att stärka forskningen bland de små och medelstora företagen vill vi ha ett skatteincitament för dem, vilket vi också har föreslagit i vår budgetmotion.

De förslag som vi har när det gäller riskkapital, forskning och utveckling och sjuklöneansvar måste vi ställa mot att sänka restaurangmomsen. Vad är det som driver den ekonomiska utvecklingen på ett sådant sätt så att vi har någonting som vi ska leva av också i morgon? Ja, inte är det restaurangmomsen. Vi måste skapa mervärde så att hela samhällets ekonomi kan växa. Då kommer också turist- och besöksnäringarna att växa.

När vi talar om den innovativa utvecklingen, som jag har varit inne på väldigt mycket, måste vi se över samordningen mellan det statliga riskkapitalet i dag. Det finns i dag utspritt på Almi, Innovationsbron, Inlandsinnovation och Fouriertransform.

När de ibland agerar inne på varandras områden förstår vi att det inte finns någon samordning över huvud taget. När de dessutom inte agerar där de borde agera, där det saknas kapital, måste det till en samordning av det hela. Det är en fråga som Vänsterpartiet driver i stor utsträckning.

Därför blir det väldigt förvånande när jag hör att staten inte ska lägga sig i detta. Jag tror att det var Johan Johansson som sade så här: Inget statligt stöd till vissa näringar.

Men det är precis det regeringen har gjort när det gäller Volvo, till exempel. Alldeles nyligen har man gått in med en satsning på 400 miljoner tillsammans med Volvo. Vi har Fouriertransform som ger ett direkt stöd till en viss bransch. Min fråga blir givetvis: Ska dessa läggas ned, eller ska de vara kvar? Eller är ni inte överens internt om hur det ska vara i framtiden?

Det blir alltså så att staten har ett givet ansvar där det privata inte klarar av det. Vi har det när det gäller landsbygdsutvecklingen och företagen där. Vänsterpartiet har lagt fram en rad förslag som vi har presenterat här i budgeten vid olika tillfällen.

Vi har en regering. Vi har lyssnat till Helena Lindahl som har förfasat sig över utvecklingen på landsbygden. Men vi har ju en regering som driver på den utveckling som hon förfasar sig över. Det är under denna

period som vi har lagt ned Försäkringskassan, och det är under denna period som Arbetsförmedlingen har försvunnit i många små kommuner. Vi har haft en interpellationsdebatt med Mats Odell tidigare när det gäller servicepunkter och Försäkringskassans agerande runt om i Sverige.

Ni sitter på makten. Ni har möjligheter att bedriva den politik som ni är här och pratar om, och ni gör inte det.

Fru talman! Jag har försökt hålla ihop det här på något sätt, och jag hoppas att jag har kunnat föra fram Vänsterpartiets syn på vad som behöver göras och samtidigt i viss mån kritisera den borgerliga politik som förs på näringspolitikens område.

(forts. 5 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.52 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

4 § Frågestund

Anf. 29 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna.

Finansminister Anders Borg har fått förhinder på grund av sjukdom. Socialminister Göran Hägglund kommer därför att besvara såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt ansvarsområde.

En fossiloberoende fordonsflotta

Anf. 30 ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Regeringen har satt upp målet om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030. När vi tittar på de nya bilar som säljs i dag ser vi att nio av tio av de fordon som subventioneras av regeringen som så kallade miljöbilar är fossildrivna. Regeringens subventioner går alltså till att stödja en allt större fossilbilsandel i Sverige. För varje dag som går kommer man alltså allt längre från regeringens egen målsättning.

Min fråga till statsrådet Hatt blir följaktligen: Vilka skarpa förslag tänker regeringen lägga fram för att vända denna negativa utveckling?

Anf. 31 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Tack, Anders Ygeman, för frågan! Det stämmer att regeringen har aviserat visionen att Sverige till 2030 ska ha lyckats ställa om till en fossiloberoende fordonsflotta. Bakgrunden till det är att vi sedan 1970 har sett en fantastisk utveckling i det svenska samhället, där

vårt oljeberoende tydligt har gått ned. År 1970 hade vi 80 procent olja i energisystemet. I dagsläget är det 40 procent.

Den utmaning som återstår och som är den största gäller transportsektorn. 95 procent av de bränslen vi använder varje dag är fossila bränslen. Vi har fungerande, breda ekonomiska styrmedel – koldioxidskatt, skattebefrielse för biodrivmedel och en miljöbilsdefinition som driver in nya miljöbilar på marknaden – som styr i rätt riktning.

I februari i år var 41 procent av de nyregistrerade bilarna miljöbilar. Andelen har ökat kraftigt under senare år, och vi ser varje dag hur försäljningen av förnybara drivmedel nu också ökar.

Anf. 32 ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Det stämmer att miljöbilsandelen är hög. Men tyvärr är nio av tio miljöbilar fossilbränsle drivna. När jag frågar vilka åtgärder hon ska vidta för att nå regeringens egen målsättning kommer det inte ett enda nytt skarpt förslag. Vilka åtgärder ska vidtas för att hindra att våra skattepengar går till att subventionera en allt större andel fossildrivna bilar i stället för bilar som går på förnybara drivmedel?

Anf. 33 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Regeringen genomför många och omfattande åtgärder för att ställa om fordonsflottan. Vi har haft miljöbilspremien, supermiljöbilspremien, skattebefrielsen för biodrivmedel och forskningsprogram som gäller andra generationens förnybara drivmedel som vi satsar miljarderna på varje år. Därutöver kommer vi att behöva nya verktyg i verktygslådan för att förverkliga visionen om att till 2030 ha en helt fossiloberoende fordonsflotta.

Just därför har jag aviserat att jag och regeringen kommer att låta en utredare se över de befintliga styrmedlen och värdera hur långt vi kommer att nå med hjälp av de generella och riktade styrmedel som redan finns och också lägga förslag på ytterligare åtgärder som krävs för att vi ska kunna ställa om transportsystemet till ett långsiktigt, miljömässigt hållbart transportsystem.

Arbetskadeförsäkringen

Anf. 34 GUNVOR G ERICSON (MP):

Herr talman! Min fråga går till Ulf Kristersson. Att få arbetsskador godkända när man jobbar inom vård och omsorg är inte bara svårt – det är näst intill omöjligt. Endast 2 av 100 får sina skador godkända som arbetsskador. Dessutom blir det färre och färre.

Antalet beviljade livräntor har halverats på två år, från ca 3 000 år 2009 till knappt 1 500 under 2011. Om man jämför det med hur det var tio år bakåt i tiden kan man se att det är en nedgång med ungefär 6 000.

År 2002 gjordes en lagändring i syfte att förenkla så att även de som jobbar inom vården skulle kunna få sina skador godkända, men det tillämpas inte av Försäkringskassan. Inspektionen för socialförsäkringen har också kommit med kritik att systemet inte är rättssäkert.

Min fråga blir då: Vilka åtgärder tänker ministern vidta för att arbetsskador ska kunna bedömas på ett rättssäkert sätt oavsett vilken bransch man jobbar i?

Anf. 35 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det är och ska vara ett strikt samband mellan arbetsskadeförsäkringen och den arbetsskada eller arbetssjukdom som ligger bakom att försäkringen utlöses. Det tror jag att alla är överens om. Sedan har det med tiden visat sig att det är väsentligt mycket lättare att kartlägga och klarlägga särskilt arbetsolycksfall men också arbetssjukdomar på traditionellt manliga yrkesområden jämfört med traditionellt kvinnliga. Detta är ett bekymmer. Det tror jag att alla är överens om.

Den lagändring som gjordes för ett antal år sedan har inte fått den effekt som var avsedd. Det är också de allra flesta överens om.

Det vi nu har gjort är att vi har gett ett uppdrag till SBU, Statens beredning för medicinsk utvärdering, att titta på vilken kunskap som i grund och botten finns om kopplingarna mellan specifikt traditionellt kvinnliga arbetsmiljöer och arbetsskadeförsäkringen för att få bättre kunskapsunderlag. Med detta som underlag – rapporten kommer redan i april – kommer vi att kunna se om det finns skäl till ytterligare förändringar.

Anf. 36 GUNVOR G ERICSON (MP):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! I rapporten från Inspektionen för socialförsäkringen menar man också att många avslag görs utan att ha fullständiga utredningar till grund. Även om vi får en rapport från SBU hjälper det inte när det gäller hur man handlägger ärendena hos Försäkringskassan. Jag skulle gärna vilja se att ministern tog till sig det som står i rapporten från inspektionen. Vilka åtgärder avser ministern att vidta när det gäller själva handläggningen, utifrån den kritik som Inspektionen för socialförsäkringen har framfört?

Anf. 37 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Som både Gunvor G Ericson och jag vet är inspektionen till för att göra utvärderingar och granskningar av socialförsäkringens funktionssätt. Det är en helt traditionell rapport där man ser brister och återrapporterar dem till den myndighet som handlägger ärendena, i det här fallet Försäkringskassan. Försäkringskassan inkommer med sina svar och förväntas vidta åtgärder. Det är helt normal rutin. Det är inte regeringen som förväntas tala om för Försäkringskassan vad de ska göra.

Blir det aktuellt med lagstiftningsförändringar ska regering och riksdag göra sitt, men vi ska inte gå in och tolka hur man ska tillämpa reglerna.

Att det finns bekymmer här tror jag att de allra flesta är överens om. Att det också finns större bekymmer i modernt arbetsliv än i traditionellt industriellt arbetsliv i just det här avseendet tror jag också att de flesta är överens om. Frågan är hur man får en bättre och rättssäkrare tillämpning med bibehållen stark koppling mellan själva arbetsskadan eller arbetssjukdomen och det som utlöser själva försäkringen. Där har vi antagligen mer att göra.

Anf. 38 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Förra året hade man på polisutbildningen 16 065 sökande till 671 platser. Det är 24 sökande per antagen. Trots detta väljer nu Rikspolisstyrelsen att sänka behörighetskraven till de lägsta i Norden för att få, som man säger, en bredare rekryteringsbas. Man tar bland annat bort språkkraven i svenska och lämplighetsbedömningen, och man sänker fyskraven för de manliga sökande till samma nivå som för de kvinnliga.

Detta handlar givetvis om att man vill få in sökande som tidigare inte har varit kvalificerade för polisyrket. I den moderna poliskår som Rikspolisstyrelsen vill skapa väger invandrarbakgrund och kön tyngre än objektivt mätta fysiska och språkliga kvalifikationer.

Jag tycker att detta är ett slag i ansiktet på alla våra duktiga poliser, vars yrke nu får sänkt status. Min fråga till justitieministern är därför: Anser justitieministern att det är rimligt att sänka kraven på detta sätt?

Anf. 39 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är Rikspolisstyrelsen som fattar beslut om antagningskraven till polisutbildningen. Låt mig säga så här: Att vara polis i dag är en komplex uppgift, och det är väldigt många olika kompetenser som krävs för att fullgöra arbetet som polis. Det måste också finnas många olika ingångar till polisyrket.

När det gäller den ordinarie polisutbildningen och rekryteringen dit har vi över tid haft en del bekymmer.

Vi har bland annat haft detta med svenskaprovet, som har diskuterats fram och åter. Det har nämligen visat sig att det inte riktigt uppfyller de krav man kan ställa. Det har också missgynnat vissa sökanden som skulle kunna göra en väldigt god insats som polis.

Jag menar att det finns skäl att göra förändringar i antagningskraven. Jag tror inte att man ska tolka det som att kraven har sänkts, utan det ställs andra krav. Men det är en komplex bild som man måste uppfylla för att kunna fullgöra polisutbildning och polisarbete.

Anf. 40 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Man ska komma ihåg att det är 16 065 sökande till 671 platser. Då är det märkligt att man i stället för att skärpa kraven sänker dem. Jag tycker att det är ett väldigt märkligt beteende.

Man ska komma ihåg att den svenska poliskåren är en samhällsbärande yrkesgrupp som upprätthåller lag och ordning och ger oss vanliga medborgare en trygghet. Samtidigt kan man inte beskylla polisen i dag för att vara en yrkesgrupp som är särskilt högavlönad. Till och med svenska journalister tjänar mer än vad polisen gör.

Men en sak har poliskåren, och det är yrkesstolthet och status. Polisyrket har länge varit ett drömyrke för många, och det har fram till nu krävts en hel del av de sökande för att de ska kvalificera sig. Det har givetvis också garanterat att vi har haft en professionell kår av hög kvalitet. Därför anser jag att det är ett slag i ansiktet på vår duktiga poliskår att nu nedgradera yrket på detta sätt. Det är nämligen det som det handlar om när man tar bort krav som vi tidigare har haft bara för att man ska

kunna få in andra grupper som man tycker är missgynnade av de krav som har ställts.

Här handlar det om att man har lika krav för alla, det vill säga invandrare eller kvinnor har också möjlighet att söka, men de söker på samma villkor som alla andra.

Anf. 41 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag tycker att det är Björn Söder som talar om sänkta antagningskrav för att man förändrar dem.

Det är inte på det sättet att vi inte tycker att det är fantastiskt roligt och bra att väldigt många söker polisutbildningen. Det är inte heller så att vi inte är överens om att kraven för att komma in på polisutbildningen måste vara höga. Däremot behöver vi inte bara dem som har de allra högsta teoretiska betygen, om jag nu får förenkla det hela, utan vi behöver personer som har en mer allsidig bakgrund. Vi behöver personer som har förmåga att verka tillsammans med många människor.

Det är många komplexa delar. Därför har det när det gäller antagningen till polisutbildningen funnits teoretiska krav men också fysprov och en del andra aspekter som man testar.

Jag tror att man måste ha en blandning av detta. Och jag har förtroende för att Rikspolisstyrelsen kan ställa upp rimliga krav för den här utbildningen, så att vi får de allra mest lämpade till polisutbildningen och därmed också bra poliser.

Vinster i välfärdsföretag

Anf. 42 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Min fråga går till Göran Hägglund.

Under det år som har gått har vi sett tidningsrubriker som ”Vinst varje gång” och ”Vill du bli miljonär”. Jag tycker att det är två talande rubriker som beskriver den privatiserade välfärden.

Vi kan titta på hur det ser ut. 8 miljarder av våra skattepengar går till vinster i privata välfärdsbolag. Det är pengar som vi har betalat till omsorgen om de äldre och de handikappade, till sjukvård eller till utbildning för våra barn. Det motsvarar lönerna för 20 000 anställda.

De privatiserade näringsverksamheterna ligger etta, tvåa och fyra på avkastningstoppen i SCB:s statistik över avkastning i näringslivet. Omsorgen leder stort med 37 procent. Det är 37 procents avkastning på insatt kapital.

Enligt SNS finns det ingenting som visar på att den privatiserade äldreomsorgen har lett till bättre kvalitet eller bättre effektivitet, utan de har kommit fram till att det handlar om ideologi.

Är det rimligt, Göran Hägglund, att 8 miljarder av våra skattepengar går till privata vinster som skulle ha gått till omsorgen om de äldre och sjuka och till elever?

Anf. 43 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Låt oss först och främst säga att vi, när det handlar om vård och omsorg, har en väldigt tydlig svensk lagstiftning omkring detta.

Och vi har en bred enighet i riksdagen om att vård ska ges efter behov, och vi finansierar vården tillsammans.

Sedan finns det en politisk skillnad här i kammaren. De flesta av oss säger att vi tycker att det är viktigt att det kan finnas aktörer av olika art, att det här inte är verksamhet som enbart ska bedrivas i monopolliknande strukturer, utan att det kan finnas andra aktörer som medverkar. Därför har vi öppnat för fler av ideella organisationer och liknande men också för företag att vara verksamma på det här området.

Vi får inte vika en tum när det gäller kvalitetskrav. För vad det handlar om är att varje enskild person, var man än får sin vård, ska ha rätt till den bästa möjliga vård som vi har.

Om något företag, efter att ha levererat sådan vård, ändå gör en vinst ser jag ett mycket litet problem i detta.

Anf. 44 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Jag skulle tro att de flesta skattebetalare inte tycker att det är rimligt att vi betalar 8 miljarder som går till vinst i privatiserad verksamhet. 8 miljarder är 20 000 anställdas löner.

Enligt samhälle och näringsliv i samverkan är det multisjuka äldre som har fått betala ett väldigt högt pris för den här privatiseringen. Och som jag sade har den varken lett till bättre kvalitet eller högre effektivitet, utan det handlar enbart om ideologi.

Jag skulle vilja säga att kvaliteten inte motsvarar det ni eftersträvar, eftersom framför allt multisjuka äldre har betalat ett väldigt högt pris.

Det här är en verksamhet som betalas helt och hållet med skattepengar. Lönerna betalas med skattepengarna. Konsumtionen betalas med skattepengarna. Hyrorna betalas med skattepengarna. Och vinsterna kommer från skattepengar. Det är inte vilken marknad som helst vi pratar om.

Jag tycker att det är helt orimligt att mina och allas våra skattepengar, som vi har betalat till omsorgen om de äldre, till vård av de sjuka och till elevers utbildning, ska gå till vinster i privata bolag.

Anf. 45 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Jag tror att Ulla Andersson har fel. Kvaliteten i den svenska vården förbättras. Vi mäter det här väldigt noggrant och ser hur vi ständigt utvecklar kvaliteten och tillgängligheten i den svenska vården.

Det har funnits exempel inom äldreomsorgen där saker och ting har gått alldeles fel. Där ska vi vara järnhårda för att säkerställa att varje äldre person i vårt land tas om hand på bästa möjliga sätt. För man har rätt till en god vård. Det gäller också när det är en offentlig huvudman, när det är kommunen som driver verksamheter. Vi ser att det brister då och då också i de avseendena.

Vår uppgift som politiker är att säkerställa att kvaliteten kan upprätthållas vem som än utför vården.

Uppstår det vinst är det inget stort problem. Vi ska täppa till det som har varit aktuellt med skatteupplägg som enbart har syftat till att undvika beskattning i Sverige och så kallade riskkapitalbolag. Det ska vi täppa till, och regeringen har i dag presenterat förslag i det avseendet.

Anf. 46 EWA THALÉN FINNÉ (M):

Herr talman! Som boende strax utanför Malmö vet jag att det är många som har reagerat på den våldsspiral och de mord vi har sett i Malmö inom kriminella kretsar.

Många vänner och bekanta blir upprörda utifrån att bilden i medierna är att domstolar dömer till ringa vapenbrott med korta påföljder trots att man har gått med illegala vapen på öppen gata.

Regeringen har i dagarna antagit en ny vapenlagstiftning. Med anledning av det skulle jag vilja höra med justitieministern om den nya lagstiftningen är tydligare vad det gäller att vapenbrott klassas som grovt, så att påföljderna blir hårdare. För det borde vara självklart att det är ett grovt brott om man går med illegala eller skarpladdade vapen på gatan.

Anf. 47 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är mycket man tror är självklart. Det är naturligtvis på det sättet att vi i Sverige har en restriktiv vapenlagstiftning redan som det är i dag, men det finns skäl att göra förbättringar och att också ta itu med en del problem som vi har upptäckt under senare tid.

Regeringen lade i går, eller om det var i förrgår, fram en proposition till riksdagen när det gäller grovt vapenbrott, bland annat. I den propositionen tydliggör vi när ett brott ska anses som grovt, vilket innebär att fler vapenbrott kommer att bedömas skarpare än vad som har varit fallet hittills. Och den lägsta påföljden för den typen av brott kommer då att vara fängelse.

Men det räcker naturligtvis inte med det, utan vi påtalar i det här förslaget till riksdagen att straffansvar också bör gälla den som olovligen förvarar skjutvapen åt någon annan. Det gäller också den som inför vapen utan att anmäla det. Vi har en hel lista på åtgärder som kommer.

Därutöver har regeringen i dag beslutat om en utredning för att ytterligare titta på viktiga skärpningar när det gäller vapenlagstiftningen.

Anf. 48 EWA THALÉN FINNÉ (M):

Herr talman! Det är bra att de här förtydligandena kommer. Som ministern var inne på har Sverige generellt sett en ganska skarp vapenlagstiftning.

En annan fråga som har varit uppe mycket till diskussion är strafflängden. Många människor man träffar tycker att vi har väldigt låga straff även när det är grova brott. Dessutom har vi haft diskussioner om möjligheten för polisen att kunna telefonavlyssna till exempel i samband med utredningar av vapenbrott.

Kan justitieministern gå in lite mer på vad det är dessa ytterligare utredningar ska titta på?

Anf. 49 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är två saker vi tittar på, eller i två omgångar. Det ena handlar om att ge tilläggsdirektiv till en utredning för att man ska se på polisens möjligheter att använda hemlig telefonavlyssning när man

utreder vapenbrott. Det är i dag inte möjligt, eftersom det kräver minimi-
straff på två år i straffskalan vilket vi inte har.

Visserligen är straffskalan någorlunda vid, men möjligheten för poli-
sen att utreda brott behöver förstärkas. Därför ber vi utredningen titta på
detta. Det är inte tvärsäkert så att längden på straffet ska vara argumentet
för huruvida polisen får använda en viss metod eller inte, utan det måste
handla om att också brott som är lägre på straffskalan kan utredas ordent-
ligt.

Den andra utredningen handlar om reglerna och påföljderna när det
gäller grova vapenbrott. Vi behöver ett underlag för att se om vi behöver
göra ytterligare skärpningar. Men det handlar också om den tekniska
utvecklingen som i dag gör det möjligt att förstärka vapen på ett sätt man
inte kunde göra tidigare och en rad andra frågor som vi nu behöver ta en
titt på för att se till att vi har en modern vapenlagstiftning.

Lagen om valfrihet inom hemtjänsten

Anf. 50 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Min fråga är till socialministern. I Värmdö kommun i
Stockholms län tillämpas sedan 2010 lagen om valfrihet inom hemtjän-
sten. Här liksom i många andra kommuner har argumentet för detta varit
att det skulle skapa valfrihet för brukarna.

Ett år efter införandet visade det sig att det var ganska få som ville
välja någon annan leverantör än kommunen. Därför valde den politiska
majoriteten i Värmdö att göra också det så kallade ickevalsalternativet
till ett privat alternativ genom att upphandla ett antal privata vårdleveran-
törer som fick stå för det så kallade ickevalsalternativet.

Min fråga till statsrådet är därför om statsrådet anser att det är rimligt
att ha ett system likt det i Värmdö kommun, där kommunen tar på sig
uppgiften att välja en privat leverantör åt sina medborgare utan att de har
efterfrågat det.

Anf. 51 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Det är precis som Ingela Nylund Watz sade: Själva tan-
ken med den här lagstiftningen är att stärka ställningen för den enskilda
personen att själv kunna få välja utförare. Vi tror att detta är bra för den
enskilda personen men att det också höjer kvaliteten, eftersom det natur-
ligtvis gör att man behöver anstränga sig mer för att möta den enskildes
behov i de här sammanhangen. Det här har visat sig vara mycket upp-
skattat runt om där det finns, och även om få väljer det så har det ett
betydande värde att få möjlighet att välja.

När det gäller det som har hänt i Värmdö kommun är det inte min sak
att döma av en sådan fråga, utan det är upp till kommunpolitikerna i
Värmdö att hantera den frågeställningen. Jag kommer därför inte att göra
något utlåtande om detta.

Anf. 52 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Statsrådet skulle väl ändå kunna ha en uppfattning om
ifall det är förenligt med lagstiftningen att göra på det här sättet. Skulle

uppföljning sedan visa att det inte är det finns det ju anledning att återkomma med en förändrad lagstiftning.

Över huvud taget vore det intressant att få statsrådets reflexion över denna fascinerande företeelse i den borgerliga världsbilden. Jag undrar om statsrådet anser att det är något slags högre valfrihet för Värmdös äldre medborgare – det hade naturligtvis lika väl kunnat vara i en annan kommun – med den här typen av oligopol som man ger till ett antal privata utförare, trots att väljarna eller de äldre i Värmdö inte efterfrågar det. Något slags syn har väl ändå statsrådet på ifall det var meningen att det skulle bli så här med lagstiftningen.

Anf. 53 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Det är viktigt att säga att meningen med själva lagstiftningen är att öppna upp möjligheten för fler utförare, därför att det ger en möjlighet för fler att välja. Så fungerar det i nästan varje kommun där man har öppnat upp: Man får en möjlighet att välja mellan olika utförare. Man kan välja bort det man tycker fungerar mindre bra och välja till det man tror är bättre. Man har friheten att själv avgöra, och det är själva grundtanken. Det tror vi höjer kvaliteten generellt sett, och det är betydelsefullt.

När det gäller situationen i Värmdö kommun är det upp till kommunpolitikerna där. Är det så att det är någonting som krockar med lagstiftningen är jag övertygad om att det kommer att överklagas och prövas. Vi stiftar lagar i den här församlingen; vi avgör inte vad som är förenligt med lagen eller inte, utan det är någonting som prövas när lagen är på plats, och det är den.

Polisutbildningen

Anf. 54 JOHAN PEHRSON (FP):

Herr talman! Jag har en fråga till justitieministern som gäller behovet av att reformera den svenska polisutbildningen.

Svensk polis står inför mängder av utmaningar. Det gör de flesta organisationer, men just polisen har ett visst behov av att öka sin dynamik. En viktig del i detta är en modern och effektiv polisutbildning. Det förs fram mängder av förslag om att det ska bli en akademisk utbildning rakt av, precis som många andra utbildningar, och här tror jag att man behöver tänka efter lite extra.

Min fråga till justitieministern är därför om hon är beredd att snart återkomma med ett förslag på en reformerad polisutbildning som tar till vara några viktiga saker: att det finns en basal grundutbildning som alla poliser ska gå igenom där man har fokus på yrkeskunnandet, att man också säkrar att poliser får bättre och återkommande chanser till vidareutbildning, för vi behöver också ha poliser som är specialister, och att vi kombinerar detta med att ta in specialister från sidan.

Erfarenhet och kunnande är viktigt för det basala polisarbetet, men vi behöver också ha specialister rätt in i verksamheten. Kan justitieministern komma tillbaka med ett sådant förslag?

Anf. 55 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag delar uppfattningen att polisarbetet är komplext och kräver många olika kompetenser. Det ser vi till exempel med den snabba utvecklingen av it. Ska man beivra och utreda brott på nätet är det inte bara den traditionella polisutbildningen som är nödvändig, utan man behöver annan kunskap. När vi arbetar med ekonomiska brott är det ofta nödvändigt med en ekonomiutbildning, så vi behöver många ingångar och specialister i polisverksamheten.

När det gäller den grundläggande polisutbildningen har vi gjort en utredning som regeringen behövde komplettera. Därför gavs 2010 i uppdrag till Rikspolisstyrelsen att dels kostnadsberäkna dagens utbildning, för det hade man inte riktigt gjort, dels titta på kostnaderna för framtida alternativ.

Detta tillsammans med en del andra förändringar har vi nu på skrivbordet på Justitiedepartementet, och vi arbetar för att under det här året kunna lägga fram en proposition till riksdagen.

Anf. 56 JOHAN PEHRSON (FP):

Herr talman! Det som är viktigt när detta bereds är att vi kommer fram till en lösning där man inte slänger ut det basala i det grundläggande polisarbetet, eftersom det är ett yrkeskunnande man inte kan teoretisera för långt. Detta är centralt för Folkpartiets del. Värdet av att jobba en lång tid i yttre tjänst kan inte föras in i teorier i en högskolesal.

Vill justitieministern bygga vidare på de erfarenheter som finns där polisutbildning i praktiken bedrivs på högskolor i dag och till och med ge högskolepoäng för en hel del av det innehåll som rimligen också i dagens polisutbildning betecknas som rätt akademiskt?

Anf. 57 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är alldeles uppenbart att universitet och högskolor är bäst på att bedriva utbildning i vissa av de ämnen som är helt nödvändiga för poliser att ha i sin grundutbildning. Vi har goda erfarenheter av den polisutbildning som bedrivs både i Umeå och i Växjö, och det har varit illa att poliser inte har kunnat få högskolepoäng i de fall där de faktiskt har skaffat sig de kunskaper som detta motsvarar.

Problemet är att hitta en mix som är tillräckligt väl genomarbetad för att polisens grundutbildning ska vara den rätta och att också säkerställa att man har bra broar över till olika specialistutbildningar. Det är inte helt enkelt, för det är en komplex och bred verksamhet.

Men det är klart att vi arbetar utifrån att vi ska ha en modern polisutbildning som svarar emot de höga och komplexa krav som polisarbete innebär. Det innebär att vi behöver en modern utbildning med rätt nivå, och vi behöver också möjligheter till mer av specialistutbildning och mer av kompletterande utbildning för den som kanske har arbetat några år i yrket.

Anf. 58 SOLVEIG ZANDER (C):

Herr talman! Jag tänkte ställa min fråga till socialministern. Den handlar om graviditetspenningen, som är en viktig rättighet för de blivande mammor som inte kan fortsätta att jobba i slutskedet av graviditeten. Nu kommer det rapporter som säger att beslutsunderlagen varierar över landet. Man säger också att beslutsmotiveringarna är bristfälliga. Dessutom säger man att Försäkringskassan använder ett gammalt regelverk. De tittar helt enkelt på hur arbetsförhållandena var i början av 1990-talet. Så menar jag och Centerpartiet att det inte kan vara.

Vad tänker ministern göra åt det?

Anf. 59 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Det är en väldigt viktig förmån i försäkringen som gör det möjligt för den som har det tungt under senare delen av graviditeten att kunna få sluta med sitt arbete under den tiden. Det här får man under förutsättning att arbetet är tungt eller om det av arbetsmiljöskäl finns goda grunder för det.

Regeringen har gett i uppdrag till Inspektionen för socialförsäkringen att titta närmare på hur just de här frågorna fungerar. Vi har upplevt precis det som Solveig Zander beskriver, att det slår lite olika i olika delar av landet. Det görs alltså olika bedömningar av Försäkringskassans personal. Och det finns ett mått av rättsosäkerhet i detta som vi behöver se över.

Vi har fått en rapport från inspektionen och den har vi nu att begrundas för att se om vi kan vidta några åtgärder. Man kan naturligtvis göra några saker för att få en mer enhetlig tillämpning och i andra hand göra en mer generell förändring.

Anf. 60 SOLVEIG ZANDER (C):

Herr talman! Det är just som ministern säger, att man tittar på om arbetena är tunga. De arbetsförhållandena är ju inte så ofta förekommande nu för tiden, utan det är annat som kvinnor jobbar med i dag. Då måste man titta på precis det som Inspektionen för socialförsäkringen säger, när det är brister i tillämpningen, när det brister i den systematiska tillämpningen och hur man tittar på kvinnors förutsättningar på arbetsmarknaden.

Det här är någonting som är viktigt och som man behöver göra skyndsamt. Därför menar jag och Centerpartiet att det är någonting som verkligen ska prioriteras. Är det någonting som ministern kan ställa upp på?

Anf. 61 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Det är också skälet till att regeringen i budgeten förra året deklarerade att vi skulle låta göra den här översynen. Regeringen skrev i ett sammanhang då att den olika behandlingen av kvinnors graviditetsrelaterade besvär i trygghetssystemen ska analyseras och brister åtgärdas.

Nu har vi fått ett underlag som vi ska använda för att göra en bedömning av hur vi går vidare med detta. Jag vet att detta är ett stort problem. Jag lovar inget bestämt i dag utöver det som vi redan har sagt i budgeten, men det här är angeläget och prioriterat för regeringen.

Prot. 2011/12:87
22 mars

Frågestund

Påföljden för brott begångna av berusade

Anf. 62 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! Jag vill rikta min fråga till justitieminister Beatrice Ask om så kallade fyllerabatter.

För en tid sedan sänkte Högsta domstolen straffet för en person som nära nog dödat sin flickvän med ett samurajsvärd. Det här var en händelse som väckte stor uppmärksamhet i medierna. Brottsubriceringen ändrades från mordförsök till grov misshandel. Straffet sänktes från åtta års fängelse till fem år. Mannen ansågs inte vara ansvarig för sina handlingar eftersom han var kraftigt berusad och då helt oprovocerat attackerade sin fästmö.

Om uppsåt saknas ska i och för sig en brottslig handling straffrättsligt inte bedömas lika hårt. Men för mig tycks fyllerabatt på straff strida mot lagstiftarens intentioner. Jag vill fråga justitieminister Beatrice Ask hur hon ser på det inträffade och om det föranleder någon åtgärd från regeringens sida.

Anf. 63 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag är enligt alla regler förhindrad att kommentera ett enskilt domslut och ska inte heller ha synpunkter på det. Jag väljer att kommentera frågan mer allmänt.

Det är inte på det sättet att berusning ska utgöra ett särskilt skäl för nedsättning av ett straff utan man har faktiskt ansvar. Det är snarast så att det i vissa ärenden kan vara en försvårande omständighet att man har använt sig av droger för att genomföra ett brott. Det är naturligtvis rimligt.

Det är också på det sättet att regeringen har skärpt reglerna, bland annat för en del av vållandebrotten, just därför att vi ser till exempel missbruk eller drogpåverkan i trafiken som särskilt allvarligt. Vi har ju haft en del ärenden där personer har kört ihjäl folk därför att de har varit ute och kört bil i fyllan och villan. Där har vi skärpt reglerna. Det har också fått genomslag i domskäl. Vi ser allvarligt på frågor av den här typen. Någon fyllerabatt har vi inte och ska inte ha.

Anf. 64 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! Tack så mycket för det svaret, justitieministern! Det var klagörande, jättebra.

Men det är inte bara i straffskedet som berusning är ett problem. Enligt tv-programmet *Uppdrag granskning* har 3 000 uppenbara fall av rattfylleri i Sverige inte blivit lagförda, trots att polisen har all nödvändig bevisning. Den som begår flera allvarliga brott slipper tydligen straff för rattfylla, var deras konklusion.

Rattfylla är ett mycket allvarligt brott i sig. Det är förstås provocerande och sänder helt fel signaler till svenska folket när sådana saker inträffar. Min följdfråga till justitieministern är hur hon ser på hur man kan motverka den här typen av så kallad fyllerabatt.

Anf. 65 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är på det sättet att vi i svensk lagstiftning sedan många år har en slags mängdrabatt. Är det väldigt många olika brott, utförda av en och samma person, som ska bedömas väljer man att plocka ut några av de brotten. Vi dömer inte varje brott och lägger alla påföljder ovanpå varandra. Det kan få den effekt som Lars-Axel Nordell pekar på. Det är naturligtvis synbarligen väldigt problematiskt.

Regeringen har tillsatt en påföljdsutredning. En av de uppgifter som jag har bett Påföljdsutredningen att titta på är just hur man ska se på den så kallade mängdrabatten och hur den ska vara utformad. Jag tror inte på ett amerikanskt system där man till slut dömer ut 168 år i fängelse eller någonting annat. Jag tror att det blir lite orimligt och är fel.

Däremot måste det vara tydligt att man tar brott på allvar och att just den typ av brott som exemplifierades här också har betydelse.

Patientsäkerhetslagen

Anf. 66 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Den nya patientsäkerhetslagen beslutades för ungefär två år sedan. Den skulle göra vården säkrare. Genom den reformen fick Socialstyrelsen huvudansvaret för arbetet med både klagomålshantering och tillsynen.

Man kan väl lugnt säga att Socialstyrelsen har haft svårt att hantera det här. Myndigheten drunknar i anmälningar. Man hinner inte granska, man hinner inte följa upp och man hinner inte fatta beslut. Följden har blivit att högarna med icke avgjorda ärenden är mycket stora. Detta är förödande för klagomålshanteringens trovärdighet och ett hot mot patientsäkerheten.

Det man funderar på är om det inte är så att reformen genomfördes både för snabbt och med för lite resurser. Om det inte är så uppstår frågan: Varför har det blivit så här?

Jag vill fråga socialministern vilket ansvar han anser sig ha för det som har hänt och vad han tänker göra åt det.

Anf. 67 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Den fråga som Teres Lindberg tar upp är mycket viktig. Vi har sedan den 1 januari förra året en ny patientsäkerhetslag som är av jättestor betydelse för att vi ska kunna identifiera riskfyllda situationer, riskfyllda moment och självklart enskilda personers misstag i vården för att kunna lära av det som har hänt så att det inte upprepas.

Vi har också en nyordning när det gäller hanteringen av klagomålsärenden som innebär, precis som Teres Lindberg sade, att de har gått från Hsan, den tidigare myndigheten, till att hanteras av Socialstyrelsen. När Socialstyrelsen övertog ärendebalansen fanns det, om jag minns rätt,

2 800 ärenden. Den har byggts på under den här tiden. Här har vi en uppenbar brist.

Regeringen har tillskjutit de medel som Socialstyrelsen har begärt för att de ska kunna komma i kapp och säkerställa att vi får en rättssäker och snabb hantering av de ärenden som inkommer.

Anf. 68 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Tack så mycket för svaret! Man kan ändå undra. Anledningen till att problemet har uppstått bottnar kanske en hel del i planering. Man funderar ju på hur planeringen av reformer fungerar i Regeringskansliet.

Här har resultatet av ett genomförande av den nya patientsäkerhetslagen lett till både kaos, köer och förvirring. Den som har anmält ett ärende måste få sitt ärende handlagt snabbt, säkert och effektivt. Frågan var uppe i början av 2011, och nu är det våren 2012. När kan vi räkna med att systemet fungerar?

Anf. 69 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Vi är oerhört angelägna om att vi ska få en snabbare hantering. Snabbhet är inte nog, utan det måste också vara rättssäkert. Det är av stor betydelse för hälso- och sjukvården i stort att den som upplever att ett fel är begånget också kan få det korrigerat på ett snabbt sätt.

Socialstyrelsen har fått de resurser man har begärt. Vi har mycket noggranna och täta genomgångar för att säkerställa att Socialstyrelsen kommer i kapp. För min och regeringens del tittar vi på möjligheten att ”knoppa” av den delen för att få en särskild tillsynsmyndighet för att utveckla detta ytterligare. Men det var inget svar på den direkta frågan utan mer en utveckling.

Vi följer frågan noggrant. Om det behövs ytterligare insatser tvekar vi inte att göra dem. Det är absolut nödvändigt att få en snabb och rättssäker hantering av klagomålshanteringen.

Sjukförsäkringen

Anf. 70 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till socialförsäkringsminister Ulf Kristersson. Frågan gäller sjukförsäkringen.

Många får avslag, får inte vara sjukskrivna och blir utförsäkrade. Många av dem är sjuka. De hänvisas till socialbidrag. Om de har tur har de en partner som kan försörja dem. Men det påverkar ekonomin och livet negativt.

Det finns många exempel. Ett exempel är en kvinna som har Parkinsons som arbetar som fritidsledare. Hon arbetar halvtid eftersom hennes läkare säger att det är ungefär den nivå hon orkar med, och hon vill jobba halvtid.

Jag vet att ministern inte kan kommentera enskilda fall, men är det inte ett problem att man inte lyssnar på läkarnas kompetens som känner patienterna utan i stället är det en försäkringshandläggare som kanske inte ens har träffat patienten som bedömer arbetsförmågan?

Anf. 71 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Frågorna rör lite olika saker. Alla frågor är viktiga.

En fråga rör vad som händer med människor som lämnar sjukförsäkringen efter maxtiden två och ett halvt år. Det är fråga om ungefär hälften. Hälften kommer tillbaka eller stannar i sjukförsäkringen, det vill säga kommer tillbaka efter tre månaders arbetslivsintroduktion. Andra halvan går vidare och kommer närmare arbetsmarknaden genom Arbetsförmedlingens försorg. Det tycker jag i allt väsentligt är en stor framgång.

Om man underkänner detta tycker man att det är dåligt att hälften av dem som tidigare har varit hänvisade till enbart sjukförsäkringen nu kommer närmare arbetsmarknaden. Är glaset halvfullt eller halvtomt? Jag tycker att detta är en viktig framgång – inte enkel, men viktig.

Den andra frågan är mer grundläggande. Hur fungerar sjukförsäkringen? Vem fattar besluten? Under alla tider har läkare ställt diagnos och haft behandlingsansvar för patienten, men läkare fattar inte sjukförsäkringsbeslut. Så har det alltid varit. Det betyder inte att det inte är viktigt med bra kontakt och kommunikation.

Anf. 72 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Många människor som är svårt sjuka, kroniskt sjuka, till och med cancersjuka, har blivit utförsäkrade. Det visar att systemet inte fungerar. Om man är sjuk ska man självfallet få vara sjukskriven och få ersättning.

Bland dem som har gått in under Arbetsförmedlingens försorg finns några enstaka som går vidare till jobb, men många kastas runt i systemet. De går mellan att vara under Arbetsförmedlingens försorg och tillbaka till sjukförsäkringen. De bollar fram och tillbaka. Kriteriet för att få lov att fortsätta att vara sjukskriven är att periodvis vara hos Arbetsförmedlingen. Men många av dessa människor har inte arbetsförmåga. Det är svårt att få dem anställda. Många arbetsgivare vill inte anställa dem.

Det finns ett stort problem. Är det inte rimligt att en läkare ska bedöma arbetsförmågan och att man ska ha träffat patienten för att göra en bedömning? Så är det inte i dag.

Anf. 73 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Frågeställaren underkänner i grund och botten hela den svenska sjukförsäkringens konstruktion, inklusive alla de år som Socialdemokraterna ansvarade för den.

Läkare bedömer patienter. Försäkringskassans myndighetsbeslut avgör om man har rätt till sjukförsäkring eller inte. Detta är ett grundfundament.

Man kan tänka sig helt andra system och överge den svenska modellen för sjukförsäkring. Det vore en dålig idé. Det är vad vi i så fall närmar oss.

Däremot pratar vi inte om några små andelar som inte kommer närmare arbetsmarknaden. 12 500 personer av de 50 000 som lämnade sjukförsäkringen 2010 är i arbete, i arbetsmarknadsprogram eller arbetslösa. Det är en väsentlig framgång. Det är människor som tidigare enbart var hänvisade till sjukförsäkringen.

Sist vill jag ta upp frågan om socialbidragen. Ett par undersökningar visar tydligt att det inte är så att den som är utförsäkrad är hänvisad till socialbidrag. Vi talar om enstaka procent. Detta är inte ett stort problem. Det betyder inte att människor som är utförsäkrade inte får andra bekymmer som är viktiga att ta hand om – absolut – till exempel att i första hand komma närmare arbetsmarknaden.

Skapande skola

Anf. 74 ELLEN JUNTTI (M):

Herr talman! Min fråga går till kulturminister Lena Adelson Lilje-roth.

Regeringens största reform inom kulturpolitiken är Skapande skola som införts successivt sedan 2008. Har det gjorts någon samlad utvärdering av reformen? Vilka slutsatser kan dras från den tid som Skapande skola har funnits?

Anf. 75 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Det stämmer bra att barns och ungas rätt till kultur är en av våra absolut viktigaste prioriteringar på kulturområdet. Det är roligt att Ellen Juntti tar upp Skapande skola. För någon månad sedan kom en sammanställning av de första tre åren, och det är Kulturrådet som har lagt fram rapporten.

Rapporten visar att nästan samtliga kommuner i Sverige, 99 procent, har sökt och fått bidrag för Skapande skola. Det handlar om att kulturskapare ska integreras i skolundervisningen. Den visar också att lärarna är nöjda, att eleverna självfallet är nöjda, att eleverna har fått större självkänsla, att samarbetsklimatet har blivit bättre i skolan och att eleverna får chans att visa upp sina talanger på fler områden än lärarna visste. Det är stimulerande för skolarbetet och självfallet för den egna utvecklingen.

Anf. 76 ELLEN JUNTTI (M):

Herr talman! Tack för svaret! Vad roligt att höra att utvärderingen är så positiv.

Vilka slutsatser drar kulturministern när det gäller den fortsatta verksamheten inom Skapande skola? Anser kulturministern att en fortsatt utbyggnad av Skapande skola bör ske? I så fall när och hur?

Anf. 77 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag börjar med Ellen Junttis sista fråga. Det vore roligt om vi kunde fortsätta att bygga ut Skapande skola. Det har naturligtvis att göra med resurser. Nu går 150 miljoner kronor av kulturbudgeten till Skapande skola. Alla elever från årskurs 1 till årskurs 9 har rätt till medlen.

Om vi sedan går vidare till förskolan för att integrera de mindre barnen eller bygga ut Skapande skola till gymnasieskolan återstår att se. Det är en fråga som bland annat Kulturrådet nu diskuterar.

Den rapport jag hänvisar till finns på Kulturrådets hemsida. Där kan man läsa mer. Det finns också en helt nyinrättad myndighet, Kulturanalys. Den kommer att göra en fördjupad studie av Skapande skola till nästa vår. Den ska mer handla om hur Skapande skola har påverkat läroprocesserna. Det är viktigt nog i sig.

Det här är en stor framgång, och glädjande nog har det blivit många arbeten till kulturskapare.

Risckapitalavdrag

Anf. 78 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Herr talman! Min fråga vänder sig till socialminister Göran Hägglund i rollen som allmän besvarare.

I den debatt om näringsutskottets betänkande, som började kl. 12, har vi fått information om att man i Näringsdepartementet arbetar med ett förslag till risckapitalavdrag som vänder sig till enskilda småsparare. Att det finns ett behov av risckapital råder det inget tvivel om, men precis som det låter är det en riskfylld bransch. När är det planerat att ett sådant förslag ska läggas fram? Hur tänker man sig att skydda småspararna i branschen? Det här är inte oproblemiskt.

Anf. 79 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Den fråga som Krister Örnfjäder tar upp tycker jag är otroligt intressant. Vi tycker nog båda att om man kan komma på goda vägar att få mer pengar som är tillgängliga för företag som söker kapital i ett tidigt skede skulle det vara väldigt bra. Vi har offentliga institutioner som har en del medel till förfogande som kan vara till stöd för företag som är i sin linda, men kunde vi tillföra mer medel skulle det vara bra. Det skulle ge möjlighet till nya arbetstillfällen i Sverige och möjlighet till nya företag som ger arbetstillfällen, och det skulle ha en stor betydelse.

Det är riktigt att regeringen håller på att arbeta med frågan, men vi har inte landat på någon bestämd modell. Jag kan inte heller ge någon tidsplan i dag. Men vi tittar på frågan. Precis som Krister Örnfjäder beskriver innehåller den en mängd olika komplikationer och fallor som man naturligtvis ska göra sitt yttersta för att undvika. Rätt utformat kan det bli ett viktigt bidrag till näringspolitiken.

Sjukförsäkringen och försäkringen för vård av sjukt barn

Anf. 80 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag har en fråga till Ulf Kristersson.

Den borgerliga regeringen sänkte ersättningen i sjukförsäkringen i och med att man sänkte taket. Det innebär också att man sänkte ersättningen när det gäller vård av sjukt barn. Det innebär att många personer i dag inte får 80 procent av sin lön vid sjukdom eller vid vård av sjukt barn.

Tanken med socialförsäkring och sjukförsäkring är att det ska vara en generell välfärd. Det är en del av den svenska modellen som Socialdemokraterna står för. Sedan finns det en borgerlig modell som Ulf Kristersson står för, och den handlar mer om grundtrygghet.

Min fråga är: Är Ulf Kristersson beredd att höja taket i sjukförsäkringen och försäkringen när det gäller vård av sjukt barn?

Prot. 2011/12:87
22 mars

Frågestund

Anf. 81 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Vi har alltid haft tak i sjukförsäkringen, och det är rätt naturligt att ha det. Sedan kan man alltid diskutera var den naturliga gränsen ska ligga. Vi har i dag olika tak i olika försäkringar. Vi har skillnader mellan arbetsmarknadspolitiken och sjukförsäkringen, och vi har olika tak i familjepolitiken och sjukförsäkringen.

Vi har inga planer på att vare sig höja eller sänka några tak. Jag noterar att Socialdemokraterna har lagt fram förslag om en förändring med ett halvt basbelopp i sjukförsäkringen.

Anf. 82 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Bakgrunden till min fråga är att vi tycker att det är viktigt med en generell välfärd. Det innebär att människor som har lite högre inkomst också ska kunna få 80 procent av sin lön när de är sjuka eller är hemma för vård av sjukt barn.

Men det som händer nu är att man öppnar upp för privatisering, för det regeringen har gjort är att man har sänkt ersättningarna. Jag vet inte huruvida barn är mindre sjuka eller vuxna är mindre sjuka bara för att man har sänkt ersättningen för dem som skulle kunna komma i fråga att få 80 procent.

Vad är egentligen orsaken? Är det att öppna upp för privata försäkringar på det här området?

Anf. 83 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det är alltid en avvägning hur höga tak man vill ha. Jag noterar som sagt att Socialdemokraterna föreslår en förändring med ett halvt basbelopp, och det är en dramatisk förändring. Jag förstår att det är ett helt annat system ni är ute efter med detta halva basbelopp. Jag tycker kanske att det är att göra mycket väsen för en liten förändring.

Sedan ska man vara ärlig och säga – det har gällt under alla regeringar oavsett vilken färg de har haft – att vi har en fundamental tudelning av ansvaret i våra försäkringar mellan sådant som är offentligt och beslutas i riksdagen och sådant som är avtalat och täcker en mycket stor del av alla anställda i Sverige. En förkrossande majoritet människor har dessutom sjukförsäkring betydligt högre upp och en betydligt högre ersättningsandel än de offentliga försäkringarna.

Så har det alltid varit – det är ingenting nytt. Vi kan ju diskutera att ta över alltmer i statligt ansvar och avskaffa de avtalade försäkringarna mellan parterna, men då talar vi om ett stort avsteg från den svenska modellen.

Fjärrvärme

Anf. 84 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till energiminister Anna-Karin Hatt, och den handlar om fjärrvärmerna, som ju är ett fantastiskt sätt att värma våra hus och som är helt dominerande i våra städer.

Vi vet att fjärrvärme, som till stor del produceras av bibränsle, avfall och industriell spillvärme, har ersatt mycket uppvärmning med olja. På så sätt har fjärrvärmerna bidragit till att minska Sveriges koldioxidutsläpp med ungefär 12 miljoner ton. Enligt Naturvårdsverket är detta den främsta orsaken till att Sverige klarar sig så bra när det gäller klimatmålen.

Samtidigt vet vi att det har funnits kritik mot fjärrvärmeföretagen, och den har framför allt handlat om två saker. Det är dels att kunderna inte har tillräckligt stort inflytande, att det är lite av en monopolverksamhet, dels att man inte tillvaratar tillräckligt mycket industriell spillvärme.

Min fråga är, med anledning av den artikel som i dag finns i Dagens Industri: På vilket sätt bidrar de förslag som presenteras där till att stärka konsumentens ställning och till att tillvarata mer spillvärme?

Anf. 85 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Det stämmer, precis som Jonas Jacobsson Gjörtler säger, att Sverige har kommit långt i klimat- och energiomställningen och att ett viktigt bidrag i det arbetet har kommit och kommer ifrån fjärrvärmerna och det faktum att vi har ett unikt och välutbyggt fjärrvärmenät. I dagsläget är det nästan fyra miljoner svenskar som får sin uppvärmning tack vare fjärrvärmerna, vilket gör att den spelar en oändligt stor roll i vårt energisystem.

Men precis som Jonas Jacobsson Gjörtler konstaterar har det funnits en kritik mot fjärrvärmerna, framför allt när det gäller höga priser och okontrollerade prisökningar. Det har också varit en kritik från många industrier som har upplevt att det har varit svårt att få leverera in sin spillvärme till fjärrvärmenätet.

Det är bakgrunden till att regeringen har låtit utreda frågan. Vi har gått igenom den utredning om tredjepartstillträde som avlevererade sitt förslag förra våren och har nu landat i att från regeringens sida föreslå att vi går vidare i fyra olika delar för att stärka den enskilde konsumentens ställning på fjärrvärmemarknaden.

Anf. 86 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M):

Herr talman! Jag tackar energiministern för svaret. Jag delar bedömningen, och jag tror att de åtgärder som beskrivs är bra. Jag skulle gärna se att energiministern utvecklar lite grann till exempel hur prispförändringen skulle kunna gå till och hur man tillvaratar mer spillvärme.

En följdfråga gäller tidsperspektivet. Jag tror att det är angeläget att man kan få till stånd det här så snart som möjligt, samtidigt som det naturligtvis inte ska hastas igenom utan måste bli rätt. Men tidsperspektivet är intressant.

Anf. 87 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Precis som jag indikerade är det fyra olika delar som regeringen nu kommer att föreslå att vi går vidare med.

Det första och viktigaste är att införa en prispförändringsprövning som innebär att alla fjärrvärmeföretag kommer att behöva få alla sina prispförändringar godkända på förhand. Det syftar till att skydda konsumenten mot orimliga prishöjningar.

Den andra punkten handlar om att införa en lagstiftning som ska säkra att kunder i samma kundkategori blir likabehandlade, så att man inte tar ut ett högre pris av en kund som kanske i praktiken sitter fast i fjärrvärme för uppvärmning och inte kan välja ett annat alternativ.

Sedan kommer vi att föreslå att man öppnar upp fjärrvärmenäten och ger industrin och andra fjärrvärmeproducenter möjlighet att leverera in till befintliga, existerande fjärrvärmenät. Samtidigt kommer vi att ställa krav på att man redovisar spillvärmealternativet vid nyetableringar.

Jag hoppas att vi ska kunna återkomma med allt detta i en proposition till riksdagen senast nästa sommar.

De svenska reglerna för djurimport

Anf. 88 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Jag vänder mig till socialminister Göran Hägglund eftersom jag har en allmän fråga.

Det handlar om att EU-kommissionen nu har hotat med att ta bort det svenska undantaget när det gäller att importera sjuka djur till Sverige. Det undantaget har vi haft sedan 1995, och det har varit ett gott skäl till att den svenska djurvälzfärden har haft en så pass hög kvalitet under de år som vi har varit med i EU.

Nu finns det en stor risk för att EU-kommissionen kommer att ta bort detta hinder. Det innebär att det kan föras in sjuka djur i Sverige, vilket kan leda till att det blir en högre grad av multiresistenta bakterier i djurstallarna. Det kan också leda till att vi får in djur som har hög antibiotikaresistens. Det kan bli så att vi i framtiden får fler utbrott av smittsamma sjukdomar i djurstallarna.

Min fråga till socialministern är: Vilka steg kommer regeringen att ta för att Sverige ska få behålla detta undantag, som är väldigt viktigt för att bevara den svenska djurvälzfärden?

Anf. 89 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Tack för frågan, som naturligtvis är av väldigt stor betydelse! Sverige har ett mycket gott anseende på det här området, och vi har skäl att vara mycket stolta över hur vi har kunnat hantera många frågor av den här karaktären just när det gäller djurskyddet.

Ett bekymmer i de här sammanhangen är förstås att EU:s grundläggande tankar om öppna gränser leder till att det finns en risk att man importerar sådant som man inte vill ha, till exempel smittor av olika slag. Vi har i Sverige en låg grad av antibiotikaanvändning för djurbesättningar, och vi vet att det finns enorma risker förknippade med en överanvändning av antibiotika för djur, och självklart också för människor.

Därför är det väldigt angeläget för regeringen att vi på de vägar som är möjliga kan bibehålla nivån på det svenska djurskyddet också framöver.

Anf. 90 TALMANNEN:

Därmed var dagens frågestund med regeringen avslutad. Jag tackar deltagande statsråd och ledamöter.

Anf. 91 MATS ODELL (KD) replik:

Herr talman! Det är svårt att inte känna sympati när man lyssnar på Kent Persson. Han är alla goda gåvors givare och slår in ganska många öppna dörrar. Men han gör det med charm och ett leende, och det är ju alltid trevligt.

Problemet är inte de förslag som Vänsterpartiet kommer med, för de överensstämmer i många delar med sådant som regeringen föreslår. Problemet är, när man tittar på Vänsterpartiets politik totalt sett, hur ni finansierar de förslagen.

Ni vill stänga ned 40 procent av elproduktionen genom att avveckla kärnkraften. Det är ett förslag som naturligtvis är ett dråpslag mot den basindustri som vi har som dominerande arbetsgivare i ett 90-tal kommuner runt om i Sverige. Det är klart att det är den helheten som gör att bilden inte blir lika positiv som när man bara läser det särskilda yttrande som Kent Persson har fogat till utskottets betänkande.

Kent Persson säger att det regeringen säger är bara prat men att Vänsterpartiet har lagt fram förslag. Då vill jag erinra om att det pågår ett arbete med både forsknings- och innovationsproposition och att en innovationsstrategi är på väg fram. Jag förstår otåligheten, men detta är produkter som kommer att presenteras i närtid.

Vi får ta debatten när förslagen kommer, om Kent Persson då tycker att förslagen är otillräckliga. I så fall får vi diskutera det. Men förslagen är på väg fram.

Anf. 92 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Tack för repliken! Det var trevligt i alla fall.

Beträffande att Vänsterpartiet på något sätt skulle ha samma politik som regeringen: Skillnaderna är väldigt tydliga. Vi har föreslagit konkreta åtgärder, medan ni har föreslagit utredningar. Innan vi har sett vad regeringen törs eller kan leverera kommer vi att framhålla de förslag som vi har presenterat i årets budgetförslag, och året dessförinnan hade vi också med mycket om innovationsstrategi. Det är en politik som vi har fört under tre års tid, även tillsammans med Miljöpartiet och Socialdemokraterna.

Så länge regeringen inte klarar av att leverera något kommer ni att få kritik, där vi lyfter fram de förslag vi har. Vi kommer också med ytterligare förslag i den delen.

När det gäller kärnkraften har vi sagt att kärnkraften ska avvecklas när vi kan avveckla den. Det ska göras så att det inte hotar försörjningstryggheten eller sysselsättningen. Den politiken ligger fast.

För att klara av det förordar vi från Vänsterpartiet en betydligt mer aktiv energipolitik än vad regeringen föreslår när det gäller förnybar energi, utbyggnad av infrastruktur i fråga om energi och beträffande energieffektivisering.

Det är en politik som Mats Odell känner till. Vi anser inte att kärnkraften hör hemma i det svenska energisystemet utan ska avvecklas i den takt som vi klarar av att göra det.

Anf. 93 MATS ODELL (KD) replik:

Herr talman! Det är kanske inte så att vi har samma politik, men ni föreslår riskkapitalavdrag och säger att Sverige behöver en innovationsstrategi, utan att precisera exakt hur den ska se ut, att det behövs en fungerande infrastruktur för transporter och att det största problemet är bristen på växande småföretag.

Det är väldigt allmänt hållet. Jag inser att man i ett så här kort särskilt yttrande inte utvecklar detaljer. Men väldigt mycket av detta är sådant som regeringen redan är i gång med.

Beträffande riskkapital lade till exempel Företagsskattekommittén för drygt en månad sedan fram sitt första delbetänkande, som jag kan säga att jag och mitt parti inte tycker går tillräckligt långt. De föreslår en kredit, men vi anser att det bör vara ett riktigt avdrag. Det är en sak som nu diskuteras, och det kommer ett förslag från regeringen.

Vi kan också ta upp den tråd som Kent Persson hade uppe när det gäller Fouriertransform. Det är ett projekt som pågår, och det är inget som regeringen har för avsikt att ta tillbaka. Det har gjorts satsningar också på fordonssidan, och det finns inga planer på att de ska avslutas.

Kent Persson säger också att det saknas kapital och att staten ska gå in då. Det är där som vår principiella skillnad ligger. Staten är inte den som ska äga småföretag och gå in med ägarkapital. Däremot ska det finnas ordningar som skapar förutsättningar för att små och medelstora växande företag kan få tag på riskkapital.

Det är människor av kött och blod som bör vara de som satsar det kapitalet och som intresserar sig för hur det utvecklas i de verksamheter som man tycker är värda att satsa på. Skattebetalarna bör inte bli ägare till landets småföretag.

Anf. 94 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Det Mats Odell nämnde har Vänsterpartiet inte heller föreslagit. Däremot ser vi att staten har en viktig roll när det gäller riskkapital.

Det finns brister i dag när det gäller riskkapital. Det är inte bara Vänsterpartiet som påpekar det. Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, har påpekat det. Industrirådet har påpekat det. En rad andra institutioner har också påpekat att det finns brister när det gäller riskkapital.

Vi föreslår att där det privata av olika anledningar inte går in – därför att riskerna är för stora – kan staten fylla en roll. Det är oerhört viktigt i strategin, om vi lyckas kommersialisera de idéer som finns så att det blir ett värde på en marknad i form av nya varor och tjänster. Det är vad hela innovationsstrategin går ut på. Det är ett oerhört konkret förslag från Vänsterpartiet, medan regeringen låtsas som om det regnar.

Det andra vi föreslår när det gäller riskkapital är stöd för att få i gång forskning och utveckling när det gäller små och medelstora företag. Vi föreslår ett skatteincitament för forskning och utveckling där, för att öka deras motivation till forskning och utveckling. Det är också ett konkret förslag i en innovationsstrategi. Innovativa upphandlingar är en tredje del i det, och sedan har vi en rad andra förslag som finns med i vår budgetmotion. Så nog har vi konkretiserat.

Man skiljer på politikens roll och de som ska göra det här. För mig och Vänsterpartiet är det viktigt att vi har klart för oss att vi ska tala om *vad* som ska göras. *Hur* det ska göras ska våra myndigheter och företag bestämma. Ramarna ska vi sätta upp, och det har jag försökt påpeka i debatten.

Anf. 95 JOHAN JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! I gårdagens DN kunde man se att flera statliga riskkapitalister har gott om pengar som inte investeras. Över 9 miljarder finns tillgängliga hos sex aktörer. I både sitt anförande och sitt särskilda yttrande driver Kent Persson linjen att mer statligt riskkapital behövs. Slutsatsen borde nog vara att det statliga riskkapitalet borde användas klo-

kare. Family, friends and fools är de traditionella investerare som företagare vänder sig till när de behöver riskkapital, framför allt i tidiga skeden. Det gäller framför allt de företag som har affärsidéer som traditionella riskkapitalister inte är intresserade av, det vill säga alla levebrödsföretagare som behöver finansiering av sina affärsidéer.

Jag är intresserad av att höra hur Vänsterpartiet kommer att verka för att de privata förmögenhetsbildningar kan ske som är så viktiga för att family, friends and fools och även affärsänglar kan ägna sig åt investeringar.

Anf. 96 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Det behövs samordning av det statliga riskkapitalet som är utspritt på olika områden. Det tog jag också upp i mitt anförande. Det är just bristen på samordning som gör att man går in och investerar i varandras bolag. Dessutom används riskkapitalet inte som det är tänkt att användas och där det saknas. Det finns flera utredningar som visar samma sak.

Det behövs mer av det vi kallar riskkapital. Industriforskningsinstitutet kan behöva en större basfinansiering av sin testverksamhet som är en viktig brygga mellan akademi och företag. Framför allt kan det behövas ett nytt institut för läkemedel, vård och omsorg med tanke på det som hänt Astra Zeneca. Den delen är alltså viktig.

Vad gäller privat kapitalbildning och affärsänglar tog regeringen bort förmögenhetsskatten för att få tillbaka kapital. Motivet var att det skulle investeras här. Men har de pengar som kommit tillbaka verkligen investerats där det finns behov? Svaret är nej. Det har investerats i fastigheter, och det var inte riktigt tanken. Därför finns det ett behov. Det privata riskkapital som finns i dag investeras i sjukvård och skolor. Där tjänar man pengar oavsett konjunkturläge.

Anf. 97 JOHAN JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! Det är nog ändå klokt att försöka underlätta för privatpersoner att investera i små och medelstora företag.

När man läser Vänsterpartiets och Kent Perssons särskilda yttrande får man intrycket att utländskt kapital inte alltid är bra. Det förs ett resonemang om att utländskt kapital leder till att jobb hamnar utanför Sverige.

Jag ser mycket positivt på Facebooks investeringar i Luleå. Jag ser också mycket positivt på kinesiska investeringar i svensk fordonsindustri och på att kanadensiskt kapital tillsammans med norskt kapital investeras i gruvnäringen här i Sverige. Jag tror inte att det här hade kommit i gång om vi inte hade fått detta inflöde av investeringar.

Ska vi inte välkomna investeringar som kommer utifrån?

Anf. 98 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag är lite fundersam över frågan. Jag hade förstått den om jag hade sagt att det inte var bra. Då hade vi kunnat ha en debatt.

Givetvis ska vi ha utländska investeringar. Precis som vi har svenska investeringar i andra länder och stimulerar det är det helt okej att vi har utländska investeringar här i Sverige.

Jag kan dock kritisera AP-fonderna för att de inte tycker att det är intressant att investera i gruvnäringen.

Basindustrin är en verksamhet som bygger på de råvaror vi har i skog och mark. Vi måste bruka dem med stor försiktighet, för det handlar om vad också kommande generationer ska leva av. Därför måste vi ha begränsningar av hur mycket som ska tas ut och på vilket sätt.

Problemet uppstår om till exempel Pajala kommun inte kan dra nytta av investeringarna, om vi får ett förhållande där bolagsbeskattning sker utomlands och man flyger in arbetskraft så att det inte blir någon lokal beskattning utan kommunen bara står med kostnader för verksamheten. Då måste man ifrågasätta hur de utländska investeringarna sker och på vilket sätt de kommer lokalsamhället till godo.

Anf. 99 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Jag begärde ordet med anledning av att det under debatten har talats ganska förklenande om branschprogram, eller strategiska program som vi numera kallar det för. Jag tänkte bidra med en liten illustration av varför jag blir så frustrerad när jag hör anklagelserna mot branschprogrammen.

Jag kommer från Södertälje, och där blir nu 1 100 personer av med jobbet på grund av Astras nedläggning. Dessutom berörs kanske ytterligare 400 personer i servicenäringarna runt omkring Astra.

I Södertälje har kommunstyrelsens ordförande fått reda på att den av staten utsedda förhandlingsmannen, Lars Leijonborg, inte anser sig ha något ansvar för det inträffade.

Därför känns det ganska underligt att höra borgerliga företrädare tala förklenande om behovet av branschprogram.

År 2005 satte den socialdemokratiska regeringen i gång ett stort arbete tillsammans med life science-branschen för att ta fram ett strategiskt utvecklingsprogram för denna viktiga näring, inte minst exportmässigt. Detta arbete kastade den borgerliga regeringen vid tillträdet 2006 omedelbart i papperskorgen och skrotade.

Om Sverige hade fortsatt att arbeta i samverkan mellan samhälle, akademi och stat i den för Sverige så viktiga exportnäring som life science-branschen utgör, hade då de 1 100 jobben vid Astra och de 400 servicetjänsterna behövt gå förlorade? Det kan vi givetvis inte svara på, men jag är övertygad om att förutsättningarna för överlevnaden av en stark forskningsmiljö i Södertälje hade varit betydligt bättre om vi som

nation, precis som många andra länder, på ett tidigt stadium hade fullföljt arbetet med en samverkan mellan stat, akademi och näringsliv för denna bransch.

De egna statliga organisationerna, som exempelvis Vinnova, och företrädare för näringslivet protesterade ganska högljutt redan för flera år sedan mot att ingenting hände från den svenska regeringens sida när det gällde life science-branschen. I andra länder, som till exempel Storbritannien, Holland och USA, har man, trots att man har borgerliga regeringar som företräder nationens intressen, sett det som strategiskt viktigt med en samverkan mellan näringsliv, stat och akademi.

Vad är det som gör att det är så annorlunda i Sverige? Varför är inte vi i behov av strategiska program där samhälle, akademi och näringsliv samverkar, när man i länder som redan nu har ett försprång i många av dessa branscher ser det som absolut nödvändigt för att kunna konkurrera i vår globaliserade värld?

Jag undrar: Varför denna beröringsskräck? Marknaden har inte visat sig kunna lösa frågan om våra exportmöjligheter när det gäller läkemedelsindustrin. Min fråga är: Varför beröringsskräcken? Varför vill inte regeringen och dess företrädare i kammaren ha gemensamma arbetsprogram – strategiska program – mellan näringsliv, akademi och samhälle när man i alla andra länder tycker att det är en viktig framgångsfaktor?

Anf. 100 MATS ODELL (KD) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis värdefullt när en riksdagsledamot från en ort som drabbas drar en lans för sin ort och för åtgärder som skulle kunna vända utvecklingen.

Det handlar inte om att Astra Zeneca lider brist på pengar. Astra Zeneca är det företag som betalar in mest skatt av alla företag i Sverige. Man har en väldigt god ekonomisk situation. Man har ett samarbete när det gäller forskningsinriktning i olika forum som Vetenskapsrådet och olika forskningsinstitutioner i life science-sektorn. Vad jag tror skulle behövas är snarast att vi i den nya forskningsproposition som arbetas fram får ett nytt forskningsråd för life science-sektorn och att man tar ett större grepp om denna mycket viktiga näringsgren som står för en så stor del av svenska exportinkomster.

Det handlar inte om brist på statligt engagemang i Södertälje. Det handlar om ett strategiskt beslut i Astra Zenecas styrelse att helt lägga om forskningspolicyn. Inga skattepengar i världen hade kunnat ändra på detta. Jag tror att Ingela Nylund Watz har fullständigt fel i sin analys. Det handlar om att Sverige ska fortsätta att vara en forskningsnation. Regeringens ambition är att 1 procent av bnp ska användas till offentligt finansierad forskning. Det är en politik som är helt central för att Sverige ska kunna fortsätta att vara en välfärdsnation.

Jag ser med tillförsikt fram mot den forsknings- och innovationsproposition som kommer att läggas på riksdagens bord, och hoppas att vi kan hitta breda överenskommelser om en så viktig del av Sveriges välfärdsskapande krafter.

Det är inte brist på statligt engagemang som gör att Astra Zeneca och andra stora life science-företag i dag omstrukturerar sin forskning.

Anf. 101 INGELA NYLUND WATZ (S) replik:

Herr talman! Min poäng var att använda det som nu har hänt i Södertälje som en illustration av det förhållningssätt som den svenska regeringen har haft ända sedan sitt tillträde 2006 när det handlar om hur näringslivet, akademien och samhället ska samverka – eller rättare sagt inte samverka. Vid sitt tillträde sade statsministern ganska tidigt att näringslivet är ett särintresse. Det har präglat näringspolitiken ända sedan regeringen tillträdde 2006.

Det man framför allt lyfte fram som illustration är det som man lite förklenande har kallat gammal socialdemokratisk 70-talspolitik med branschprogram. Den typ av strategiska samverkansprogram som vi i Sverige har arbetat med i många år, till exempel när det gäller life science, valde regeringen att slänga i papperskorgen. Jag hävdar att det har bidragit till att vi på flera områden halkar efter när det handlar om utveckling och konkurrenskraft i Sverige. Det var min poäng att med vad som nu har hänt i Södertälje illustrera hur det kan gå när man inte har ett tydligare samarbete med näringslivet från den här kammaren eller från regeringen och samhället.

Min poäng var inte att fundera över om det här ändå hade hänt i Södertälje. Det är mycket möjligt; det har Mats Odell rätt i. Det beror på hur vi över huvud taget ligger till konkurrensmässigt globalt sett. Min poäng är att Sverige ända sedan 2006, när regeringen slängde branschprogrammet i papperskorgen, har saknat en nationell gemensam strategi för hur vi ska kunna upprätthålla konkurrenskraften i en för Sverige så viktig bransch som läkemedelsindustrin. Det är vi ju överens om.

Anf. 102 MATS ODELL (KD) replik:

Herr talman! Först vill jag korrigera Ingela Nylund Watz. Statsministern har inte sagt att näringslivet är ett särintresse. Han har sagt att vissa av näringslivets organisationer är ett särintresse. Det är stor skillnad.

Om Ingela Nylund Watz tror att det var branschprogrammen, exempelvis på life science-området, som höll Sverige under armarna är det en uppfattning som hon nog är ganska ensam om utanför det socialdemokratiska partiet. Sverige är ju en framgångssaga. Det beror på att vi har goda förutsättningar för forskning och utveckling och att det satsas mycket. Den här regeringen har gjort enorma satsningar på att öka de statliga insatserna på forskningsområdet.

Ingela Nylund Watz har en poäng i att vi måste samverka. Det tror jag att vi kan enas om. Jag fick nyss lära mig att det inte längre heter branschprogram, utan något annat som jag nu inte minns. Vi behöver samverka, men det är inte i första hand de statliga insatserna som garanterar konkurrenskraften utan att vi har goda och bästa tänkbara förutsättningar för enskilda och företagare att utveckla sin verksamhet i vårt land.

Anf. 103 INGELA NYLUND WATZ (S) replik:

Herr talman! Jag kan gärna korrigera mig och säga att näringslivets organisationer uppenbarligen är ett särintresse. Jag tycker inte att det gör vare sig till eller ifrån. Det illustrerar i alla fall vilket förhållningssätt den nuvarande regeringen har när det gäller att tillsammans med svenskt näringsliv föra Sverige framåt i den globala konkurrensen.

Jag tror att det är oerhört viktigt att poängtera detta just nu. Inte minst i life science-branschen har det skett enorma förflyttningar av kunskapskapital, inte minst när det handlar om forskare, till exempel till Asien. Det har den kunnat se som har följt branschen under många år. Flera andra länder har varit väldigt snabba, inte minst Storbritannien med sin borgerliga regering, att agera och säga: Nu måste vi för att värna våra möjligheter att ligga i framkant på det här området lyfta händerna från bordet, kavla upp ärmarna och samarbeta med näringslivets företrädare och industrin för att Storbritannien inte ska tappa marknadsandelar i den globala miljön.

Varför har det varit fullständigt omöjligt för den svenska regeringen som lever i ett extremt exportberoende land och som har sett samma utveckling?

Jag har inte svaret på den frågan, men jag är helt övertygad om att statsministerns åsikt att näringslivets organisationer utgör ett särintresse i den svenska industriella kontexten starkt har bidragit till att vi nu är på efterkälken.

Anf. 104 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Jag ska koncentrera mig på tre områden i denna breda debatt i dag, nämligen idéburna företags behov av dialog, turism och mötesindustri och arbetsintegrerande sociala företag.

Men jag kan inte låta bli att först gå in på en sak som man kanske inte tänker så ofta på. Man pratar om att det ska finnas verksamheter över hela landet och använder ordet glesbygd. Det är mycket stor skillnad på landsbygd och glesbygd. Jag vill gärna poängtera det, speciellt för Carina Adolfsson Elgestam. Definitionen på glesbygd enligt Svensk befolkningsstatistik är den del av svensk yta som inte är tätorter. Områden med mer än 45 minuters bilresa till tätorter med mer än 3 000 invånare är glesbygd, inte annars. Det är kanske viktigt att komma ihåg när vi talar om verksamheter och företagsamhet över hela landet.

Jag ska börja med de idéburna företagen. I spåren av debatten kring kommersiella vårdföretag som sköter sin verksamhet på mer eller mindre tveksamma sätt, som inte betalar skatt på hemmaplan och så vidare, finns det faktiskt en grupp företag och verksamheter som inte har vinstintressen i första hand. Företagandet är sprunget ur en idé, en tanke, för att förbättra, förändra och förnya produkter och tjänster på marknaden.

De idéburna vård- och omsorgsföretagen kan i de flesta fall återfinnas inom organisationen Famna och består av ideella och ekonomiska föreningar, stiftelser, fonder och kooperativa företag.

Det idéburna företagandet ligger i gränslandet mellan den ideella sektorn och det privata näringslivet, det som ofta kallas för den sociala ekonomin. Det bygger på samverkan och organiseras ofta för att tillgodose ett behov. Företagen drivs utan enskilt vinstintresse och använder eventuellt överskott för att återinvestera i verksamheterna.

Min och Kristdemokraternas åsikt är att det behövs en särskild näringspolitik också för dessa företag, eftersom värdet ligger i mer än bara kronor och ören. Det ligger inte minst i värderingar när det gäller hur man driver dessa verksamheter.

Tyvär har både de idéburna verksamheterna och de sociala företagen, som jag kommer att återkomma till, ofta svårigheter att få banker och finansinstitut att förstå behovet av finansierings- och utvecklingskapital. Det offentliga stöd till företagsrådgivning och kapitalförsörjning till idéburet företagande kan också göras mer målmedvetet så att fler icke vinstdrivande verksamheter kan komma till stånd.

Kreditgarantiföreningar har kunnat gå i borgen för mindre summor, och enskilda mindre banker har sett ett lokalt värde och därför lånat ut pengar för start eller utveckling av idéburet företagande. I övrigt kan nog de flesta som är inom denna nisch intyga att det är mycket svårt att få medel från finansinstitut och större banker, trots att dessa företag ofta har ett större antal ägare med ett antal olika säkerheter som skulle kunna ligga till grund för lån och investeringar. Jag anser därför att det verkligen behövs en dialog mellan de idéburna företagen och finansinstituten för att skapa förståelse för och kunskap om vad de gör och står för.

Likasa ser det olika ut över landet i fråga om stöd från det offentliga till företagsstart och utveckling för denna typ av företagande. Vissa landsting, regioner och kommuner ger ganska generösa stöd genom årsavgifter, årliga anslag eller projektdeltagande, medan andra ger lite eller faktiskt inget alls. Här tror jag att det behövs en pådrivande kraft från riksdag och regering för att stödet ska bli mer strategiskt målstyrt och för att man ska se det som en tillgång med människors innovations- och förändringskraft på samtliga politiska nivåer.

Herr talman! Turismen är, som många säger, en ny basnäring för Sverige. Med en omsättning på ca 255 miljarder svenska kronor och en vision för hela besöksnäringen om en ökning till det dubbla år 2020 är det viktigt att förstå att näringen också består av två delar. Det är turism och det är mötesindustri.

Mer än 162 000 personer arbetar inom besöksnäringen i många små och medelstora företag över hela landet. Det gör det självklart till en intressant näring för alla kommuner och regioner att lyckas med. Regeringens stöd till näringens strategiplan och vision att öka exportvärdet av utländska besökares konsumtion i Sverige låg 2010 på 87,1 miljarder kronor. Det är jättebra. Men självklart måste man också följa upp detta från regioner, landsting och kommuner så att man tillsammans når detta mål.

Möten är generellt att betrakta som en del av vad som kallas kunskapsindustrin. Det kan gälla en vetenskaplig kongress eller en industrimässa med seminarier eller företagsevenemang. Men det kan också handla om konferenser, utbildning och nätverksträffar som ofta är de mest betydelsefulla anledningarna till att över huvud taget träffas.

Det finns självklart ett turistiskt samband eftersom deltagarna behöver sova på hotell, resa till mötet och äta på restauranger som turisterna också gör. Det är därför som vi i många decennier hört företrädare för turism hävda att också mötesindustrin är en del av den turismen. Men parametrarna har förändrats, och nyckelpersoner inom mötesindustrin argumenterar för att det är en bransch med egna rättigheter och egna möjligheter.

Varför behöver då politiker på alla nivåer inse att möten och kongresser har betydelse för tillväxt och utveckling? Är det någon eller några som borde förstå vikten av möten är det väl vi som är politiker. Vi möts ständigt, och vi är på olika konferensevenemang, seminarier och utbildningar och möts över huvud taget på en mängd olika ställen. Man måste inse att det genererar pengar när vi gör det.

En deltagare på en internationell kongress i dag i Sverige beräknas till ett värde av 3 900–5 200 kronor per dygn. Det är mycket pengar. Om vi räknar med att en sådan typ av kongress pågår tre till sex dagar kan man ganska enkelt räkna ut hur mycket pengar denna typ av kongresser drar in till den svenska statskassan och till näringen i stort här i Sverige. 10–15 procent av dem som besöker Sverige på kongresser och konferenser har också med sig en respektive – barn, fru, man och vad det nu kan vara. Spouses tror jag att det heter på engelska. Det är lite av varje. Men det innebär ytterligare pengar som kommer in vid shopping och besök av olika turistattraktioner.

Det bästa med mötesindustrin är att det är något som genererar pengar året om. Den är inte säsongsbunden. Som kristdemokrat, som dessutom har jobbat med internationell mötesindustri tidigare, tycker jag att detta är ett mycket bra sätt att få in mer pengar och skapa fler arbetstillfällen i Sverige. Jag tror också att vi tillsammans kan hjälpas åt för att dra hit fler utländska besökare till möten och kongresser. Offentliga verksamheter över huvud taget skulle faktiskt kunna bidra genom att säga till sina nätverk och olika forum att möten kan ske i Sverige.

Svensk mötesindustri har ett mycket gott rykte. Man håller avtal, man är duktig på att genomföra möten och evenemang av olika slag. Man håller tider och så vidare. Detta kan helt enkelt bara bli bättre. När man tänker på att denna industri omsätter flera miljarder om året är det klart att du och jag som politiker också kan bidra genom att fråga våra nätverk som vi befinner oss i om de kan förlägga möten i vår närhet och i vårt land.

Herr talman! Det tredje och sista området som jag tänkte beröra är de arbetsintegrerande sociala företagen. Jonas Eriksson från Miljöpartiet var också inne på denna fråga. Det gläder mig att han tog upp detta med egenanställning, vilket är en mycket positiv form av anställning som dess värre inte har kommit fram så mycket i Sverige än, men den finns i andra länder.

De arbetsintegrerande sociala företagen syftar till att integrera människor som står långt bort från arbetsmarknaden i samhälle och arbetsliv. De skapar delaktighet – empowerment – för medarbetarna genom ägande, avtal eller på annat väl dokumenterat sätt. Man återinvesterar vinsterna i den egna verksamheten eller liknande verksamheter och är fristående från offentlig verksamhet. Det vet förhoppningsvis ganska många vid det här laget men inte tillräckligt många.

Socialt entreprenörskap kan finnas på många sätt med intresse för välgörenhetsinsatser, med intresse för att skapa arbetstillfällen för vissa utsatta grupper eller med intresse för någon särskild produkt eller tjänst med hållbar utvecklingsfilosofi. Men det är inte samma sak som arbetsintegrerande sociala företag; det vill jag ännu en gång påpeka.

Det är viktigt att veta att det antligen lossnat lite grann när det gäller tillväxten av de här sociala företagen. Där vill jag lite grann korrigera Jonas Eriksson. Under de senaste åren har det faktiskt skett en ökning från 150 företag till nästan 300 företag.

Det finns, som sagt, mycket mer att göra. Regeringen har nog att fundera över ytterligare en förordning för att samla alla instanser och behov kring socialt företagande. I dag ligger besluten på fem olika utskott och fyra departement.

Jag har tagit initiativ till en hearing den 18 april om kunskapsinhämtning för de berörda utskottens ledamöter, ersättare och tjänstemän när det gäller bekymren och även de förslag till lösningar som borde finnas för det sociala företagandet.

Det är inte så att det är de människor som de arbetsintegrerande sociala företagen så att säga får in och hos vilka dessa människor börjar arbeta som står först på listan hos arbetsgivarna – tvärtom. Därför är det extra viktigt att få så många människor som möjligt att kunna jobba 100 procent av sin förmåga.

Myndigheten Tillväxtanalys har haft regeringens uppdrag att kartlägga de här företagen. Det gäller då användningen och behovet av finansieringsstöd och så vidare. Sedan 2010 finns det en handlingsplan från regeringen för ytterligare insatser tillsammans med SKL, Socialstyrelsen, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Skoopi, de sociala företagens intresseorganisation, med Tillväxtverket som samordnande myndighet.

Nu gäller det att vi som beslutsfattare samsas om vad vi kan göra så att vi inte sitter i olika utskott och beslutar olika saker ovetande om varandra.

Herr talman! Avslutningsvis: Jag hoppas och tror att många kommer att sluta upp kring detta så att vi tillsammans med olika delar av det sociala företagandet på våra bord kan se material om hur det går att förbättra och utveckla samarbetet för den enskildes bästa. Alla vill vi kunna få arbeta 100 procent av vår förmåga. Kan vi med våra politiska beslut bidra till det vill i alla fall jag i första hand vara med och göra det.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

I detta anförande instämde Mats Odell (KD).

Anf. 105 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Penilla Gunther talar sig varm för idéburen verksamhet och för socialt företagande. Det tycker vi är alldeles utmärkt. Inför framtiden hoppas vi till exempel när det gäller Coompanion att det inte kommer att vara några bekymmer med finansieringen utan att Coompanion kommer att kunna finnas runt om i hela landet, i alla län, med sin viktiga verksamhet och rådgivning.

Penilla Gunther talar mycket även om turismen, besöksnäringen och mötesverksamheten. Det här är också oerhört viktigt. Det har vi här i kammaren pekat på och haft med i våra förslag och budgetalternativ under de senaste fem åren. Men hitintills har Alliansen alltid röstat ned våra förslag.

Med tanke på Penillas inlägg här och vår argumentation för att få till stånd en samverkan och en strategi för besöksnäringen är det kanske samma sak här, nämligen att det när vi nästa gång ska rösta om detta kanske kan bli ett ja så att vi kan få till stånd ett strategiskt handlingsprogram just för besöksnäringen eftersom det betyder så oerhört mycket för jobben och framtiden.

Globaliseringsrådet lyfter fram detta med samverkan och strategiska program. Därför kunde det i slutet av den här näringslivsdebatten vara intressant att höra vad sammanfattningen blir. Är det här viktigt för svensk utveckling eller inte?

Anf. 106 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Jag börjar med att tacka Carina Adolfsson Elgestam så mycket för hennes frågor. Det är tur att Carina Adolfsson Elgestam väljer att ställa sina frågor till mig. När det handlar om Coompanion tors jag nämligen påstå att jag har en väldigt god insyn i och kunskap om just de företagsrådgivarna.

Carina frågar om det är något bekymmer exempelvis med tillgången till anslag till verksamheten. Det hoppas jag verkligen att det inte är. Coompanion är de enda företagsrådgivarna som över huvud taget kan detta med idéburen verksamhet lika väl som sociala företag. Skulle stödet till Coompanion dras in minskar – det är jag övertygad om – tillgången till den här typen av företag ytterligare. Varken som alliansföreträdare eller som kristdemokrat skulle jag kunna medverka till det.

Varje företagsrådgivarorganisation måste ha ett strategiskt arbete, ett arbete som stämmer väl överens med de krav som ansvarig myndighet ställer – i det här fallet Tillväxtverket. I den meningen har det emellanåt funnits verksamhetsproblem, men det där har nu rättats till. Det gör mig ännu mer stärkt i min förvisning om att det framöver inte ska vara några problem med finansieringen.

När det gäller turismen kom i går en strategisk rapport från TUI, Turismens utredningsinstitut. Regeringen har också lagt fram en turistisk strategi. Den fördes i går fram av Annie Lööf och Eskil Erlandsson.

Anf. 107 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Penilla Gunther för det hon nu säger. Jag hörde vad Penilla Gunther sade om Coompanion. Kanske kan de hos Coompanion därmed känna sig lite tryggare. Det har varit tuffa tag. Personal har under de senaste åren blivit uppsagd hos Coompanion runt om i landet; sådant är läget.

Det som sägs här låter betryggande. Man får väl ändå utgå från att den som är företrädare för Alliansen talar för Alliansen, inte för sitt parti.

Jag skulle vilja avsluta den här debatten med att ställa en nog så viktig fråga utifrån den konjunkturrapport som Svenskt Näringsliv i dag lämnat – rapporten *Frånkoppling*. Svenskt Näringsliv lämnar årligen fyra rapporter om konjunkturen.

I rapporten som lämnats i dag kan man läsa följande: Arbetslösheten biter sig fast. Svensk ekonomi fortsätter att tyngas av de skuldrabbade ekonomierna i södra Europa. I synnerhet industriföretagen fortsätter att skära ned. Prognosen för tillväxt i Sverige 2012 ligger på 0,2 procent.

Flera gånger i mina inlägg i dag här i debatten har jag ställt frågor om strukturomvandlingen exempelvis. Därför vill jag nu som avslutning igen ställa frågan: Vad är regeringens svar på frågan om vilken politik när det gäller näringslivet man nu tänker föra? Detta är akut i nuläget, vilket också Svenskt Näringsliv i sin prognos visar på.

Anf. 108 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Självklart måste arbetet till exempel med regelförenklingar för företagen fortsätta. Fortfarande gäller att det måste bli enklare att anställa människor, oavsett ålder.

Det Kristdemokraterna arbetat för handlar om att på alla sätt få in människor på arbetsmarknaden – även människor som har någon form av arbetshinder. Nog så viktigt att poängtera nu när det är lågkonjunktur är att vi vill att alla människor ska ha en chans på den svenska arbetsmarknaden och kunna jobba 100 procent av sin förmåga, som jag var inne på när jag talade om sociala företag.

Företagen måste också få rejäla möjligheter att ta in människor på praktik och kunna se hur man kan vidareutbilda människor till exempel genom lärlingspraktikanställningar. Det är *ett* sätt att komma vidare, inte minst för ungdomar. Det är det som är mest aktuellt i debatten, att vi har väldigt många ungdomar som står utanför ordinarie arbetsmarknad.

Ett problem vi kristdemokrater har uppmärksammat är till exempel bristen på samordning av praktikplatser. Det är så många olika aktörer som ringer till företagen i dag och vill ha praktikplatser att de till slut känner sig tveksamma till att över huvud taget ta emot någon på praktik. Då har man ju misslyckats. Någon typ av samordning behöver alltså göras, naturligtvis.

Sedan handlar det som sagt om att företagen får se vad dessa personer går för under praktiken och därefter kan anställa. Där tror jag att anställningsstöden, inte minst för ungdomar med lägre arbetsgivaravgift, fortsatt är en oerhört viktig åtgärd.

Anf. 109 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag är glad över Penilla Gunthers engagemang i de sociala företagen.

År 2008 lämnade Tillväxtverket ifrån sig ett program för socialt företagande, ett uppdrag man hade fått från regeringen. Programmet innehöll många konkreta punkter om hur vi skulle kunna stärka utvecklingen av just sociala företag, och det var många som väntade på en proposition från regeringen eller åtminstone ett avtryck i budgeten. Ingenting hände.

I april 2010 kom regeringen med en handlingsplan. Den uttryckte förstås en positiv viljeinriktning, men det fanns ingen proposition och inget större avtryck i budgeten vad gäller pengar. Däremot innehöll handlingsplanen sex olika områden där man hade förslag. Bland annat sade man att man skulle ta fram en förordning för arbetsintegrerade företag. Man skulle göra en översyn av offentlig upphandling i syfte att stärka möjligheterna för sociala företag att delta i sådana. Man hade också texter om finansieringsfrågor och ett uppdrag att utveckla statistiken. Det handlade även om ekonomiska stöd.

Kanske skulle Penilla Gunther som representant för ett av regeringspartierna kunna berätta för oss här i debatten när vi kommer att se några konkreta resultat. När kommer regeringens handlingsplan att i praktiken betyda något för de sociala företagen?

Det var roligt att höra att det finns 300 företag. Det var kanske just utvecklingen av statistiken som behövde utvecklas, för när jag senast i går sökte information om detta hade i alla fall Arbetsförmedlingen inte tillgång till den siffran, utan de angav fortfarande att det var 1 500 företag.

Min fråga till Penilla är dock: När kommer handlingsplanen att leda till konkreta resultat?

Anf. 110 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Tack, Jonas Eriksson, för frågorna!

När det handlar om lagen om offentlig upphandling och upphandlingskriterier har Bosse Blideman, som är väl kunnig och insatt i frågorna om socialt företagande, gjort en skrift på uppdrag av Tillväxtverket. Den kom ut förra året och handlar om sociala kriterier i upphandling för inte minst socialt företagande men även idéburna företag och så vidare som kan använda sig av detta. Sedan har vi den stora upphandlingsutredningen som Anders Wijkman är utredare för och som också tittar på den typ av frågor som ingår i detta härads.

När det gäller statistiken är det Tillväxtanalys som myndighet som har fått uppdraget att titta på detta. Det är naturligtvis oerhört välkommet. Det handlar nämligen om definitionen, alltså arbetsintegrerande sociala företag, som är väldigt viktig här för att vi ska veta vad det är för slags företag som ska ha stöd.

Det var synd att du inte fick rätt siffror från Arbetsförmedlingen, men jag träffade Tillväxtanalys och Tillväxtverket för några veckor sedan och har därför tillgång till dessa siffror. De kommer i sin tur med ytterligare förbättringar kring detta, just för att man inte ska tappa bort definitionen utan veta att detta också är företag som bedriver verksamhet på samma villkor som andra, är fristående från det offentliga och så vidare.

Sedan kvarstår som sagt frågorna kring detta med förordningen. Vad jag har förstått handlar det om att man faktiskt, vilket jag har försökt att ta initiativ till på hearingen som kommer, vet om varandra. Mycket handlar om att man har gemenskap, kunskap och en översiktsbild av vad ämnet handlar om.

Anf. 111 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Problemet är inte att det inte finns några förslag. Precis som du beskriver är det många som har lämnat ifrån sig flera konkreta förslag på åtgärder som skulle kunna förbättra förutsättningarna för sociala företag att arbeta, bidra till samhället och hjälpa människor att komma i arbete. Problemet är att regeringen inte kommer med några konkreta förslag utifrån dessa. Det är det som behövs.

Vi kan lägga fram hur många förslag som helst, antingen här i kamraren i form av motioner – vilket bland annat Miljöpartiet har gjort – eller genom Tillväxtverket, Tillväxtanalys, de idéburna organisationerna och så vidare. Men det som krävs är att regeringen tar initiativ och gör

något av dessa förslag. Kommer det några förslag? Har vi något att vänta oss från regeringen på detta område?

Prot. 2011/12:87
22 mars

Anf. 112 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis svårt för mig att här lova att regeringen kommer att komma med ett konkret förslag som täcker upp allt detta, men det finns ett arbete som pågår utifrån den handlingsplan som kom 2010. Man tittar på detta med förordning eftersom det finns i andra länder, som Italien och, tror jag, Slovakien. Finland har också någon typ av förordning kring socialt företagande. Det handlar helt enkelt om att på bästa sätt kunna sy ihop det som passar just för svenskt näringsliv och företagande med de sociala inslagen.

När det gäller finansiering av stöd för att utveckla och driva företagen har Coompanion en väldigt viktig roll eftersom de känner till den verksamheten, och det har utarbetats material, utbildningar för handledare och så vidare. Problemet, vilket inte minst jag själv upptäckte när jag tidigare jobbade för Coompanion, är att man när man var ute och informerade om detta i kommunerna ganska ofta fick till svar: Om vi etablerar socialt företagande här i kommunen, vad ska vi då göra med våra egna verksamheter som ligger under arbetsmarknadsenheten?

De såg de egna, etablerade verksamheterna som det enda saliggörande och såg inte att det kunde vara kompletterande med sociala företag. Har man det problemet på lokal nivå är jag rädd att ingen förordning i världen spelar någon större roll. Man måste i stället ha ett eget engagemang och förstå varför de sociala företagen ger arbete till människor som står väldigt långt från ordinarie arbetsmarknad. Det ena ska inte utesluta det andra, men kommunerna har en fantastiskt viktig roll i detta arbete.

Anf. 113 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Herr talman! Anledningen till att jag har begärt ordet är att Helena Lindahl i sitt replikskifte med Carina Adolfsson Elgestam använde den sista delen av den sista repliken till att göra ett antal påståenden i form av frågor som Carina inte hade möjlighet att besvara. Jag tycker att det är en osjyst taktik. Jag tycker inte att vi ska göra på det sättet om det är meningen att de debatter vi har här ska leda framåt. Har man frågor och synpunkter på andra partiers politik kan man framföra dem i ett tidigare skede så att de har en chans att uttrycka sin version av denna politik.

Jag tänkte dock att jag, eftersom Helena Lindahl ändå gjorde så, ska ställa mig upp och erbjuda möjligheten för henne att få svaren – om hon nu är intresserad av dem. Jag finns tillgänglig här i talarstolen.

Jag ska börja med att besvara *en* del. Jag hörde att hon nämnde kilometerskatt. Hur gynnar det svenskt näringsliv och så vidare? Det kan man naturligtvis ha åsikter om. Men vi hade som ingång, när vi lade fram förslaget om kilometerskatt, att en stor del av de transporter som utförs på väg i dag i Sverige utförs av andra än svenska åkerier och företag som betalar skatt i Sverige.

Vi har fått höra från åkeriägare och representanter för verksamheten att det är osund konkurrens. Vi har då sett bland annat kilometerskatten som en möjlighet att se till att den kategorin av åkare också får vara med och betala de kostnader som vi har här i Sverige för vägar och så vidare.

*Näringspolitiska
frågor*

Vi tyckte, i motsats till alliansregeringen, att det var sjyst att presentera förslaget före valet. Vi fick nämligen påhopp för det. Man drev frågan mot oss och sade: Ni ökar kostnaderna för företagen. Vi sade: Det behöver inte bli så. Det handlar helt och hållet om hur man från regeringens och statens sida utformar kilometerskatten. Det finns andra exempel i Europa på att man kan göra det här neutralt för den inhemska åkerirörelsen.

Vad är det då som jag tycker är osjyst? Vad gör alliansregeringen? Jo, de inför efter valet en skatt på drivmedel som de inte hade aviserat innan. Vad gör de mer? Transportmedel behöver man ju även när man ska ta sig till och från jobbet, och då höjer de gränsen för reseavdragen, vilket direkt ger kostnader för dem som måste pendla till och från arbetet. Det tycker inte jag är ett bra förslag. Har man den åsikten, presentera då gärna förslagen innan valet!

Anf. 114 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Krister Örnfjäder serverade ett stort fat med moralkakor. Då måste jag säga att de får Krister Örnfjäder själv äta upp. Jag har hört härskartekniker förr. De ser lite olika ut, men när de väl förs fram känner man igen dem.

Jag skulle vilja kommentera kilometerskatten. Jag upplever att du, Krister Örnfjäder, inte riktigt vänder dig till skogs- och gruvnäringarna. Det är nämligen därifrån som jag har fått frågor. De är väldigt oroliga och säger: Oppositionen och Socialdemokraterna vill införa kilometerskatt. Förstår de vad det innebär för gruvnäring, för skogsnäring och för Sveriges konkurrenskraft? Då vill jag ställa den frågan till Krister Örnfjäder.

När jag nu ändå står här i talarstolen, och Krister Örnfjäder inte tyckte att Socialdemokraterna hade möjlighet att svara, skulle jag också vilja ställa de andra frågorna. Vill ni fördubbla arbetsgivaravgifterna för att anställa unga?

Ni vill hitta något slags form för förmögenhetsbeskattning. De som har pengar i det här landet bidrar ju med en del riskkapital. Tycker ni att det är ett bra sätt att beskatta förmögenhet, speciellt när de här människorna oftast förblir utomlands?

Anf. 115 KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik:

Herr talman! När det gäller detta att äta upp moralkakorna själv, var det inte precis det som Helena Lindahl gjorde när hon i den sista repliken gav uttryck för det här sättet att hantera debatten? Är inte det den allra högsta graden av härskarteknik? Det är inte bara män som ägnar sig åt den typen av diskussioner. Tänk igenom din egen situation, så tror jag nog att vi kan komma överens om att det här inte är bra.

Över till den andra frågan, kilometerskatt. I vårt förslag, om man nu vill sätta sig in i det, aviserade vi mycket tydligt att speciell hänsyn skulle tas till skogsindustrin och till de områden där det inte finns några alternativa sätt att transportera gods. Det är inte alls speciellt svårt att gå tillbaka och titta på det, så vi hade med det, ja.

När det gäller nästa fråga, om vi tycker att det är bra med fördubblade arbetsgivaravgifter för ungdomar, har vi i motsats till er sagt att vi tycker att det kan finnas en subvention för ungdomar som ska in på arbetsmarknaden. Men då ska det vara till ungdomar som är arbetslösa.

Vi tror inte, och än så länge har det inte heller visat sig vara så, att de ungdomar som redan är anställda skulle bli arbetslösa om de inte fick del av de minskade arbetsgivaravgifterna. Vad ni gjorde var att ni smetade ut det här över hela fältet. Det innebar att de som redan var i arbete fick del av de minskade arbetsgivaravgifterna, men inte personligen, utan det var deras arbetsgivare som fick det. Det tycker inte vi är en bra politik.

Anf. 116 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag måste börja med att säga att jag tycker att det var bra att Krister Örnfjäder ägnade huvuddelen av sin replik åt att prata om Socialdemokraternas näringspolitik och inte åt hur Helena Lindahl betar sig eller inte betar sig i talarstolen, och jag trodde att det var därför vi var här.

Det är väldigt skönt att höra för skogs- och gruvnäringarna att Socialdemokraterna här i riksdagen i dag lovar att det inte ska bli någon kilometerskatt på deras transporter. Jag tar det som ett löfte.

När det sedan gäller arbetsgivaravgifter för unga, betänk vad som skulle hända om ni fördubblade arbetsgivaravgifterna för unga! Förstår ni hur många som skulle få gå från jobbet?

Vi har en väldigt hög arbetslöshet i det här landet när det gäller ungdomar. Vi har tidigare diskuterat, och Carina Adolfsson Elgestam var också inne på det, att Centerpartiet vill sänka ingångslönerna. Och jag kan bara bekräfta att ja, det vill vi. Vi tror, och även forskningen har visat – och det säger till och med svenskt bondförnuft – att de som står utanför arbetsmarknaden och kanske inte har någon arbetslivserfarenhet är de som har allra störst behov av att få in en fot. Om de kan det får de också möjlighet till arbete.

Om en arbetsgivare ska välja mellan någon som inte har erfarenhet och någon som har erfarenhet och ingångslönen är lika hög, betänk vem man då väljer och vem som får stå utanför.

Anf. 117 KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik:

Herr talman! Jag ska försöka att också ta med frågan om förmögenhetsbeskattningen.

Vi vill att folk ska använda sina pengar till riskkapital, men detta ska behandlas på ett speciellt sätt. Det innebär förhoppningsvis att man från regeringens sida snart kommer att leverera ett förslag där man även tittar på beskattning av den typen av investeringar.

Vi ser inte att förmögna människor är mer benägna i dag att leverera pengar till riskkapital. Vi ser att det finns ett behov av mer. Vi löser inte problemet på det sätt som ni tror.

Vad vi säger när det gäller förmögenhetsbeskattning är att vi ser att det finns orättvisor i Sverige i dag som innebär att de som har det dåligt har fått det sämre och att de som har det bra har fått det bättre. Vi tycker att det finns skäl att göra något åt just det problemet.

När det gäller den fördubblade arbetsgivaravgiften har jag sagt tidigare att vi vill ge motsvarande pengar till dem som är arbetslösa. Det har visat sig under åren sedan ni införde det här systemet att arbetslösheten bland ungdomar inte har minskat. Ska ni inte lära er någon gång? Kan det inte finnas skäl att se över sin egen situation och fråga sig om man inte kan göra det här på ett bättre sätt?

Jag är övertygad om att om vi tar bort det här bidraget eller den minskade avgiften för McDonalds kommer inte en enda av de ungdomar som jobbar där att bli uppsagd, därför att ungdomarna behövs för att arbetsgivarna ska kunna hålla hamburgerrestaurangerna öppna. Jag har heller inte sett något bevis på att det anställts någon mer. Och ingen av oss har gjort det, därför att det har ännu inte gjorts någon sådan undersökning.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 28 mars.)

6 § Handelspolitiska frågor

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2011/12:NU13
Handelspolitiska frågor.

Anf. 118 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag vill inledningsvis yrka bifall till reservationerna 6 och 8. Vi står naturligtvis bakom alla andra utmärkta reservationer från Socialdemokraterna, men för att vinna tid yrkar jag bifall bara till 6 och 8.

Det här är årets handelspolitiska betänkande. Det tar upp 13 motioner som behandlar allt ifrån frihandel och exportfrämjande till handelsfrämjande vad gäller särskilda varor. I detta betänkande finns också tio reservationer.

Herr talman! Handelspolitiken i Sverige har under lång tid präglats av frihandel. Det har rätt bred politisk enighet om frihandelns betydelse i den svenska politiken. Det finns också en bred enighet i denna kammare om betydelsen av att nå en överenskommelse i WTO, men det finns självfallet lite olika ingångar när det gäller hur vi bäst når frihandel och hur vi bäst gynnar frihandel. Vi anser att de viktigaste verktygen för att komma ifrån fattigdom är frihandel, även om det behövs andra insatser som bistånd med mera.

Tyvärre kan vi i dag konstatera att fler och fler länder i världen och i Europa blir alltmer protektionistiska. Fantasin när det gäller att sätta upp handelshinder är nära nog obegränsad. Det gäller inte minst jordbruksprodukter men också industriprodukter.

Med detta sagt, herr talman, skulle jag kunna sluta, men i alla debatter om handelspolitik måste man ju anföra att Sverige är ett litet land som är mycket exportberoende. Det är helt sant, och vi är säkert helt överens om detta också. Men vi har en helt annan politik än regeringen när det gäller inriktningen av handelspolitiken.

Herr talman! Svenska företag möts allt oftare av en hårdare internationell konkurrens. I synnerhet växer utmaningarna från de nya tillväxtekonomierna. Vi är övertygade om att Sverige inte ska möta denna konkurrens med lägre löner och försämrade arbetsvillkor. Det som andra länder gör billigare ska vi i Sverige göra bättre. Jobb skapas inte med subventioner utan med investeringar.

Vi socialdemokrater tror på en kunskapsbaserad ekonomi. För oss är det en central hållning att välutbildade människor är grundläggande för ett lands utveckling. Sverige ska konkurrera med höga förädlingsvärden, högt kunskapsinnehåll, forskning och innovationskraft och inte med låga löner.

I vår globaliserade värld är det inte bara företag som konkurrerar med varandra utan också länder. Staten kan göra skillnad för svenska företags framgång på vissa nyckelmarknader. För att stötta det svenska näringslivet vill vi arbeta för en aktiv handelsstrategi. Svenska företag måste ta del av de möjligheter som ges genom ökad global konkurrens och växande nya marknader. Vi socialdemokrater vill investera för att stärka det svenska näringslivet och därmed skapa fler jobb.

Herr talman! Vi har i Sverige en tradition av dialog mellan politik, näringsliv, fackliga organisationer och akademi även om det har varit ett litet avbrott i detta nu. Det har varit ett framgångsrikt koncept för Sverige. Vi vill återupprätta ett konstruktivt samarbetsklimat mellan just politik, näringsliv, fack och forskning i syfte att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa arbetstillfällen och resurser för att finansiera välfärden.

Sverige behöver investeringar i ökad produktivitet, förstärkt innovationskraft och global konkurrenskraft. Vi vill ha fler regionala exportrådgivare som verkar nära småföretagen i landets alla län och ger en kostnadsfri exportrådgivning. Vi vill också göra en särskilt riktad satsning för att utbilda fler exportförsäljare och möta små och medelstora företags behov. Exportstödet ska särskilt stärkas mot viktiga tillväxtekonomier i Asien och Latinamerika.

Herr talman! Exportstödet ska särskilt stödja viktiga svenska framtidsbranscher, exempelvis företag verksamma inom energieffektivisering och omställning till ett mer hållbart samhälle. Miljöteknik och hälsofrämjande är två nyckelbranscher där Sverige har möjlighet att bli världsledande. Vi vill ha gemensamma insatser från stat och industri för att utveckla spetskompetens i de här framtidsbranscherna.

Sverige är beroende av sin exportindustri för att möta en allt hårdare internationell konkurrens. Storföretagen är motorn i den svenska industrin, men det finns stor potential att utveckla exportverksamheten för de små och medelstora företagen.

Tillväxten bland Sveriges traditionella handelspartner är stagnerande och har så varit under många år. Ett stort antal länder och kontinenter har årligen en tillväxt motsvarande nivåer Sverige hade på 60- och 70-talen. Nya länder som vi inte har för vana att handla med efterfrågar varor och tjänster i samma utsträckning som våra traditionella handelspartner. Sveriges underleverantörer har själva tagit initiativ till att stötta små och medelstora företag att komma ut på nya marknader. De upplever att det finns brister i dagens system vad gäller just exportstöd.

Herr talman! Det finns stora möjligheter till export av svenska varor och tjänster, inte minst i nya branscher och för små och medelstora företag. I framtiden måste exportstödet inriktas på att hjälpa de här företagen. Stegen för de små och medelstora företagen att komma ut på den internationella marknaden ska underlättas.

Vi vill i samråd med branschorganisationer och ansvariga myndigheter se över möjligheterna att utforma ett program med ett riktat exportstöd mot små och medelstora företag. Särskilda exportsatsningar bör övervägas för tjänste- och miljöteknikbranscherna. Närvaron på viktiga framtidsmarknader kan behöva stärkas, och exportförsäljare kan behöva utbildas. Vi vill också se över möjligheten att genomföra en särskild satsning på exportfrämjande åtgärder riktade mot tjänstesektorn.

Herr talman! Slutligen vill jag säga något om det svenska snuset som alltid finns med i de här betänkandena. I år, liksom alla andra år, har utskottet fått motioner om exportförbudet mot det svenska snuset. För oss socialdemokrater i utskottet är det självklart att ingen vara eller tjänst ska diskrimineras på den gemensamma marknaden inom EU. Detta gäller naturligtvis också snuset. Men detta innebär inte att vi inte vill betona det som socialutskottet anfört om betydelse av olika åtgärder för att minska tobaksbruket och öka folkhälsan.

Anf. 119 JONAS ERIKSSON (MP):

Herr talman! Jag står förstås bakom de reservationer som Miljöpartiet ställt sig bakom i näringsutskottets betänkande, men för att vinna tid yrkar jag bifall endast till reservation 3, 5 och 10.

De senaste veckorna har vi fått flera anledningar att reflektera över och diskutera handelspolitik. Den allmänna diskussionen har framför allt handlat om vapenexport och export av övervakningsutrustning till diktaturer, men den har också handlat om företagsetiskt ansvar för anställda, miljö och utveckling i länder man är verksam i.

De flesta partier i riksdagen verkar vara överens om att en öppen och fri handel i grunden är något positivt, men det tycks finnas en skillnad i om, och hur mycket, handel och handelsavtal aktivt ska användas som verktyg för att nå andra mål än att tillgodose behov av varor och tjänster.

Fri rörlighet för varor, tjänster och kapital fungerar bra mellan jämbördiga parter. Det finns otaliga exempel på att frivilliga åtaganden har positiva effekter men också att frivilliga åtaganden vad gäller företags sociala ansvar inte är tillräckliga för att hantera utmaningar kring mänskliga rättigheter, miljö, arbetsvillkor och korrruption. All handel är inte okej bara för att vi kan tjäna pengar på den.

Jag menar att handelspolitiken och olika handelsavtal i sig måste stärka respekten för mänskliga rättigheter och verka för en handel som inte dränerar andra länder på deras ändliga resurser och ekosystemtjänster eller undergräver deras möjligheter att själva utvecklas på ett långsiktigt ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart sätt.

I en gemensam reservation med Vänsterpartiet föreslår vi därför att regeringen i EU ska verka för att tydliga krav på ratificering av ILO:s åtta kärnkonventioner ska ingå som en naturlig del i EU:s förhandlingar om handelsavtal och associationsavtal med andra länder.

Denna hållning borde vara en naturlig konsekvens av riksdagens enhälliga beslut kring PGU, alltså politik för global utveckling, som slagit fast att alla politikområden, inklusive handel, ska främja mänskliga rättigheter och utgå från fattiga människors behov och perspektiv.

Samma beslut borde också påverka den svenska exportfrämjande verksamheten som staten bedriver genom Exportkreditnämnden, Svensk Exportkredit och Exportrådet. Jag menar att riksdagen bör uppmana regeringen att utarbeta en strategi för att anpassa verksamheten vid dessa organ till den politik för global utveckling som riksdagen fastställt.

Herr talman! Fattiga människor och fattiga länder är också de som drabbas hårdast av klimatförändringarna och utarmningen av jordens ändliga resurser. Handelspolitiken har en uppgift att fylla i att hjälpa dessa människor och utvecklingsländerna att på ett klimatsmart och miljövänligt sätt höja sin levnadsstandard. Ett sätt att bidra till detta är att ge miljöteknik som motverkar klimatförändringar samma undantag som livsnödvändiga mediciner fått inom det så kallade TRIPS-avtalet.

I betänkandet behandlas också ett antal motioner om främjande av handel och investeringar. Jag liksom många andra ser ett behov att förbättra svenska miljöteknikföretags möjligheter att exportera. Mer finns att göra för att öka tillgången till riskvilligt kapital inom miljötekniksektorn och för att utveckla samverkan mellan stat, universitet, högskola och näringslivets aktörer.

Vad gäller snusförbudet har flera vetenskapliga rapporter påvisat snusets negativa effekter. EG-domstolen har klargjort att snusförbudet är förenligt med EU:s grundfördrag. Jag ser därför inga godtagbara argument för att Sveriges regering ska anstränga sig för att få förbudet upphävt.

Anf. 120 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Egentligen skulle jag kunna nöja mig med att säga att jag står bakom det som Jonas har sagt, men jag tänker utveckla det lite grann. Jag tycker att det var ett väldigt bra anförande som på ett bra sätt också beskriver den politik som Vänsterpartiet står för.

När vi pratar om handel kan det verka som att vi är väldigt överens om frihandels principer i riksdagen och att vi också är överens om att jobba vidare med WTO och Dohaförhandlingarna för att få till stånd en lösning.

Men om man tittar lite närmare på de avtal som vi har ställt oss bakom när det gäller FN:s millenniemål, politik för global utveckling och ILO:s kärnkonventioner börjar man fundera lite grann på hur verkligheten egentligen förhåller sig i relation till de beslut vi har tagit.

Det finns med andra ord, menar jag och Vänsterpartiet, anledning att rikta kritik mot regeringens brister i att följa upp de beslut man har fattat.

Vi menar också att frihandel inte nödvändigtvis leder till utveckling för alla utan att man diskuterar vad den ska innehålla. Här måste man göra en åtskillnad mellan vad som är mål och vad som är medel. Är målet frihandel, eller ska den vara ett medel för ekonomisk utveckling? Vi i Vänsterpartiet menar att den måste vara ett medel för ekonomiskt hållbar utveckling för alla ingående parter.

Ett frihandelsavtal som syftar till att ge utvecklingsländerna bra förutsättningar för utveckling bör därför ta hänsyn till ekonomiska och sociala faktorer. Jag menar att här finns det anledning att känna oro, inte minst när det gäller regeringens hållning.

Vi vet att delar av dagens handelsavtal är omdiskuterade och kritiserade av många folkrörelser för att de inte gynnar fattigdomsbekämpning och utveckling. Det handlar om uppfyllande av FN:s millenniemål och ILO:s deklaration om grundläggande rättigheter i arbetslivet. FN:s millenniemål slår fast att global utveckling kräver en helhetssyn och att insatser för fattigdomsbekämpning, utbildning, hälsa, fred, säkerhet, miljö och mänskliga rättigheter hör ihop.

För att få till stånd en fungerande världshandel mellan länder utan att mänskliga rättigheter kränks, utan att arbetsvillkor åsidosätts och utan att miljön föröds är det viktigt att det finns regler och avtal för den internationella handeln. Men avtal kan också utformas på olika sätt och därmed i olika grad fungera som verktyg för en rättvis och hållbar utveckling.

Efter att Doharundan, alltså de senaste handelsförhandlingarna inom Världshandelsorganisationen, WTO, körde fast har EU övergått till en strategi där man tecknar omfattande associationsavtal med olika länder. Dessa avtal inkluderar handelspolitiska delar med tullåttnader men även frågor om mänskliga rättigheter. I flera av de länder som EU förhandlar med är kränkningarna av de fackliga rättigheterna omfattande och grova.

Vi kan se hur handelspolitiken har frikopplats från arbetet med mänskliga rättigheter. Majoriteten av de fackligt aktiva som mördades under 2010 var colombianer. Trots det, och trots att Colombia inte undertecknat ILO:s konvention som förbjuder de grävsta formerna av barnarbete, har EU nu färdigförhandlat ett handelsavtal med Colombia.

För mig som vänsterpartist är det självklart att handelsavtal måste kopplas till krav på respekt för de mänskliga rättigheterna i arbetslivet. Varför ska EU öppna sina marknader för företag som mördar sina anställda när de kräver sina mänskliga rättigheter? För mig är det ofattbart.

Herr talman! Det har inte blivit bättre efter de senaste turerna kring den svenska handelsministerns resor runt om i Nordafrika. Det har på flera sätt kommit i dagen att Ewa Björling utan någon tvekan fördjupat de ekonomiska samarbetena med några av vår tids värsta förbrytarstater.

I juni 2009 ledde Ewa Björling en handelsdelegation till diktaturen Syrien. I september 2009 gick resan till diktaturen Libyen. Listan kan göras väldigt lång. Man kan sammanfatta den med följande statistik. Mellan oktober 2007 och september 2010 besökte handelsministern Nordafrika och Mellanöstern 26 gånger. Man besökte bland annat Libyen, Egypten, Bahrain, Förenade Arabemiraten, Saudiarabien och Tunisien. Under samma tid gjorde hon ett besök i Latinamerika, två i Kina och två i Indien.

Jag ser ingen logik i det här. Varför har handelsministern besökt Saudiarabien fler gånger än Sveriges två viktigaste exportmarknader Tyskland och Norge? Och varför har vi inget handelsutbyte med Polen som ligger i vårt närområde där vi har en förbluffande låg andel handel? I stället har man, tyvärr, inriktat sig på två av de värsta förbrytarstater som vi har i dag.

Det är kanske så här att handel och kopplingen till mänskliga rättigheter och fackliga rättigheter inte hör ihop. Pengar luktar inte. Jag kan inte förstå det på något annat sätt, för det här hänger egentligen inte alls ihop. I övriga fall när vi diskuterar utrikespolitik framhåller vi de mänskliga värdena och rättigheterna och de fackliga rättigheterna, men när vi kommer till handelspolitik blir det inget värt. Det tänker jag fråga Hans Rothenberg om i replikskiftet ifall han inte kommenterar det i samband med sitt huvudanförande.

I övrigt, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 1 men står bakom Vänsterpartiets samtliga reservationer som är ganska många i detta betänkande.

Anf. 121 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! I Sveriges riksdag finns sedan länge en allmän övertygelse om att frihandel är en viktig princip att värna om. Det har även tidigare talare betonat. Handeln och frihandeln är ett universellt språk som får människor över gränser att kommunicera och att uppträda civiliserat. Därför är handeln ett viktigt redskap att använda sig av om man vill uppnå även andra viktiga förändringar runt om i världen.

Att handla med varandra är att umgås civiliserat. Den åsikten bottnar i uppfattningen att ökad handel genererar tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för länder och deras medborgare. Det gäller även länder som inte fullt ut svarar upp mot att vara demokratiska. Det gäller människor som bor i länder som inte är fullfjädrade demokratier. För de människorna är handel extra viktigt. Att värna om frihandeln som princip är därför av både svenskt och globalt intresse.

Det är viktigt att framhålla betydelsen av att de pågående förhandlingarna inom världshandelsorganisationen WTO, den så kallade Doharundan, kan slutföras. Det är viktigt att göra de försöken, även om man understundom kan tycka att det känns ganska hopplöst. Ett ambitiöst avslut skulle vara en härlig final på en resa som så här långt gått ganska knaggligt.

Det bästa sättet att öppna handeln globalt är genom multilaterala överenskommelser som kan bidra till ett rättvist, stabilt och förutsägbart internationellt handelssystem. Sverige omfattas av EU:s gemensamma handelspolitik. Den ska ha målet att uppnå fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och personer på den inre marknaden. Sedan har vi EU:s yttre handelspolitik. Den omfattar bland annat gemensamma handelsavtal med tredjeländ och gemensamma förhandlingspositioner i internationella organisationer, såsom WTO.

Strax före jul hade WTO sin åttonde ministerkonferens. Jag hade förmånen att tillsammans med Carina Adolfsson Elgestam från Socialdemokraterna vara där. Vi fick vara med om det historiska ögonblicket att Ryska federationen blev invald som medlem i WTO. Även Montenegro och Samoa blev invalda, vilket kanske inte gjort lika stort avtryck ännu, men det kommer säkert. Vidare fattades beslut som bland annat innebär att de fattigaste länderna får förlängda övergångstider för att införa vissa typer av immaterialrätter samt medges extra förmånligt tillträde för export av tjänster.

Det kanske viktigaste som hände på WTO-mötet var avtalet om of-fentlig upphandling, det som kallas GPA, mellan länder som är med i avtalet, däribland EU:s medlemsländer.

Sverige betonar, herr talman, vikten av frihandel och behovet av framgångsrika förhandlingar inom WTO. Där kommer Sverige även fortsatt att vara en tydlig röst för en öppen och fri handel. När vi talar om frihandel talar vi nästan alltid om mänskliga fri- och rättigheter, och vi talar om socialt ansvar, det som kallas CSR. Här kan handel göra verklig skillnad.

Global Compact är en internationell överenskommelse som den förre FN-chefen Kofi Annan tog initiativet till. Det bygger på tio principer inom områdena mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och antikorrup-tion. De anslutna ländernas regeringar har åtagit sig att främja riktlin-jerna bland annat genom att inrätta nationella kontaktpunkter. Sekretaria-tet Globalt ansvar vid Utrikesdepartementet har ansvaret för att jobba just inom områdena mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och korrup-tion. Korrup-tion är en riktig ohyra som äter sig in i annars ganska sunda beteendemönster som ju handel är.

Låt oss bli lite handgripliga. Även i EU:s inre handelspolitik finns utmaningar att hantera för Sverige, såsom exportförbudet gällande snus. I två motioner i årets motionsflora tas detta upp. Samtliga är från oppositi-onen. Den ena argumenterar för att riksdagen ska uppmana regeringen att upphöra med ansträngningarna att avskaffa exportförbudet, medan den andra pläderar för att riksdagen ska ge regeringen sitt stöd när det gäller att avskaffa detta exportförbud. Det blir förmodligen oppositionens uppgift att försöka ena sig i frågan.

Förbudet mot försäljning av snus inom EU är inte förenligt med prin-cipen om den fria rörligheten av varor på den inre marknaden. Det är diskriminerande, oproportionerligt och inkonsekvent, då ett antal andra betydligt mer hälsovådliga produkter i form av tobak och andra varor fritt kan cirkulera på den inre marknaden. Sverige kommer med alliansrege-ringen att kämpa vidare för att nå fram till att förbudet försvinner.

Herr talman! Jag skulle vilja nämna några ord om en motion som handlar om handel med sjukvårdstjänster. Det är intressant och innebär en möjlighet att utveckla den delen av tjänstehandeln. Exportrådet arbe-tar vidare med det. Rådet fick 2009 i uppdrag att främja internationa-lisering och export av svensk vård och omsorg. Även EU-kommissionen har lämnat förslag till direktiv om patienträttigheter vid gränsöverskri-dande vård. Det syftar i första hand till att utveckla den inre marknaden genom att skapa tydligare rättsläge för patienters rätt till ersättning för planerad vård i andra EU-länder.

Det är viktigt med olika reformer som kan bidra till ett ökat företa-gande och entreprenörskap också inom hälso- och sjukvårdsektorn. I det är främjandet av patienters möjligheter till vårdval en viktig del. Här finns möjligheter, och till det krävs ett öppet sinne för att inte fastna i otidsenliga schabloner. Det handlar om gränsöverskridande vård av pati-enter, inte om gränsöverskridande handel med patienter.

Herr talman! I dagarna har regeringen lämnat en proposition angå-ende en ny exportmyndighet. Myndigheterna Exportrådet och Invest Sweden ska slås ihop och bilda en ny myndighet. Det finns goda anled-ningar till det. Många företag skiljer inte på export och investering, och

därför är det ganska naturligt att i det sammanhanget ha ett kontor som kan hantera frågorna under samlad hatt. I dag finns Exportrådet på 66 platser i 56 länder. Invest Sweden finns på fem platser. Förhoppningsvis kan vi förvänta oss en ganska kraftig ökning och synergieffekt av att myndigheterna nu kan samutnyttja sina resurser.

Herr talman! Jag skulle vilja yrka bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.

I detta anförande instämde Johan Johansson och Borian Åberg (båda M) samt Mats Odell (KD).

Anf. 122 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Hans Rothenberg för ett intressant anförande. Han tog upp att handeln är ett viktigt redskap för att nå andra mål än just handelspolitiska, alltså ekonomisk utveckling, och att handel även med länder som inte är demokratiska, där det råder någon form av inskränkning av de mänskliga fri- och rättigheterna, kunde vara bra. På vilket sätt då, undrar jag.

Låt oss se på det associationsavtal som EU tecknade med Colombia i juni. Colombia är ett av de länder som utmärkt sig för mord på fackligt aktiva. Jag kan inte förstå att det på något sätt kan vara positivt för de fackligt aktiva eller för anställda i Colombia att vi går in och ger stöd till fortsatt utveckling av förtrycket i landet. I stället borde vi ha använt ILO:s konventioner som argument för att få till stånd en ändring när det gäller rättigheterna i Colombia.

På vilket sätt förbättrar det för befolkningen i Saudiarabien att vi gör affärer med Saudiarabien och säljer krigsmateriel dit? På vilket sätt är det positivt att Sverige var det enda land i EU som inte ville ha en bojkott av telekomindustrins verksamhet i Syrien i vintras? På vilket sätt förbättrar man då för oppositionen i Syrien? Detta är en handelspolitik som går stick i stäv med FN:s millenniemål och vad Global Compact har sagt.

Anf. 123 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Kent Persson för frågorna som väldigt tydligt visar att det finns olika förhållningssätt i Sverige till handelspolitiken. Vi från allianssidan och jag som representerar Moderaterna har en övertygelse om att det är bättre att kommunicera, handla och tala med varandra än att inte göra det. Vi ska göra det så gott vi kan, använda alla till buds stående medel och stå för den svenska hållningen som handlar om ansvar och respekt för mänskliga rättigheter och människor. Även om de lever i ett förtryckt land ska de komma i åtnjutande av detta.

På vad sätt blir det bättre för människorna i Colombia, Syrien och Saudiarabien om de inte får ta del av varor som Sverige kan erbjuda och som kan förbättra deras dagliga liv och se till att de kan kommunicera? Den frihetsrörelse som vi ser i Syrien i dag och som brutalt slås ned dagligen sattes i gång genom användning av telekomutrustning. Det var också denna som var gnistan i Tunisien som gjorde att man äntligen kunde börja samordna sina rörelser.

Detta visar på att vi kan göra skillnad även mot brutala regimer, där Sveriges röst må vara som en liten mus i en manege full av elefanter. Vi kan göra skillnad för människorna i dessa länder, inte för regimerna. Det vill inte jag avhända de människorna.

Anf. 124 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Det var intressant att höra. Jag noterar att det är exakt vad Ewa Björling har sagt i riksdagen: att revolterna i Nordafrika inte hade varit möjliga över huvud taget utan hennes resor där och försäljningen av telekomutrustning. Men den telekomutrustning som finns i Syrien har faktiskt använts till att övervaka befolkningen och ha koll på var de är samt i direkta attacker. Det gäller systemet Ranos. Det är så det ser ut egentligen. När EU säger att vi borde ha en handelsbojkott säger Sverige nej. Är det verkligen rimligt? På vilket sätt stöder man oppositionen i Syrien genom att hävda att vi ska fortsätta att sälja övervakningsutrustning dit när övriga EU säger nej?

Jag har svårt att se på vilket sätt det skulle bli bättre för de anställda i Colombia genom att vi tecknar handelsavtal, när man på punkt efter punkt bryter mot de avtal som vi egentligen har sagt att vi vill följa. De fackliga företrädarna där har jobbat och kämpat för att de anställda och de boende i Colombia ska få det bättre. När de har gjort det har de slagits ned totalt och fängslats eller avrättats.

Det finns gränser för vilka vi ska handla med. Jag tycker inte att vi ska handla med Nordkorea, som är en fruktansvärd diktatur, och det tror jag inte att Hans Rothenberg tycker att vi ska göra heller. Men när det gäller Colombia tycker han att det är helt okej att vi fortsätter. Jag förstår inte logiken. När det gällde Sydafrika och apartheid ville vi ha en bojkott, men ni sade nej – vi skulle fortsätta att handla. Det är väl där vi har den moderata retoriken.

Anf. 125 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Herr talman! Den moderata retoriken fortsätter och är ganska ihärdig. För att kunna skapa förändring kan vi inte ställa oss vid sidan av och försöka kasta papperssvalor in över en stängd gräns som vi annars inte kommer att ha möjlighet att nå över. Det bästa sättet att bryta ett motstånd som är aggressivt och brutalt hos en regim som förnedrar sina egna människor är snarare att försöka ta sig innanför dessa gränser, göra nytta och se till att människor kan få tillgång till svenska varor. Det kan vara alltifrån livsmedel och hälsovårdsprodukter till telekomutrustning, i princip vad som helst.

Genom bojkotter straffar vi ut de här människorna. Regimer faller inte därför att man bojkotter dem. Man har diskuterat bojkotter i många sammanhang, inte bara i handelsfrågor utan även i idrottsfrågor. Man diskuterar det på många olika håll. Men bojkotter leder bara till att makten fortsätter att befästa sitt förtryck. Och varför ska människor bara för att de inte lever i en perfekt demokrati inte kunna få tillgång till exempelvis ett svenskt SOS Alarm-system? Det var det som diskuterades häromveckan gällande Saudiarabien.

Kent Persson sade att Ewa Björling varit 26 gånger i Nordafrika men bara en gång i Sydamerika. Med den logiken skulle det ha inneburit att Ewa Björling inte skulle ha varit i Nordafrika. Men då skulle hon inte ha varit i Sydamerika heller, vilket Kent Persson tyckte att hon skulle vara. Jag kan å andra sidan säga att hennes statssekreterare Gunnar Oom har varit där ett antal gånger och gjort nytta.

Anf. 126 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! I allt väsentligt har regeringen och Socialdemokraterna samma uppfattning vad gäller handelspolitiken. Det är väl bra att det finns någonting vi slipper gräla om.

Jag skulle ändå vilja ta upp frågan om investeringspolitiken. Det är en hel del som inte är så klart när man nu ska slå ihop de två myndigheterna. För min del är jag intresserad av att veta hur man ska reda ut det. Det är trots allt två ganska skilda verksamheter. Det är inte särskilt många länder i världen som har den här organisationen. Jag är lite nyfiken på hur man närmare har tänkt sig att fortsätta verksamheten. Man måste ju ha tänkt till, men utredningen ger tyvärr inte särskilt många svar. Man säger att det är bra att slå ihop verksamheterna och att man kan vara på väldigt många fler ställen i världen. Ja, det kanske är bra. Men sedan då? På vilket sätt kommer man att kunna ta till vara den kompetens som finns i Invest Sweden?

En annan fråga: Vi har fått en rapport från Svenskt Näringsliv som räknar med att konjunkturen kanske inte går åt det håll de har tänkt sig. Det går kanske inte helt åt rätt håll enligt Socialdemokraterna heller. Då behövs exportrådgivning på väldigt många håll. Vad tänker man göra för att hitta nya marknader som kanske inte ens är så långt ifrån oss? Jag såg siffran att den totala exporten till Polen utgör 3 procent. Detta jätteländ borde man ha kunnat göra större insatser för. Vilka åtgärder kommer man att vidta för att underlätta för oss att inte hamna i en riktig lågkonjunktur? Vi vet vad det innebär.

Anf. 127 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Herr talman! Det stämmer, Börje Vestlund, att konjunkturen inte ser bra ut runt om i världen. Det har varit känt länge att detta kommer att drabba också Sverige. Då är det väldigt skönt att vi i Sverige kan stå stabilt med stadiga ben på marken när det blåser. Vi har ordning och reda och har någonting att tryggt hålla oss i när det blåser och när det darrar i marken. Detta är viktigt att ha i baktankarna när vi ser vilka förutsättningar Sverige har jämfört med många andra länder.

När det gäller att gå in på nya marknader tror jag inte att det finns någon som kan säga emot ambitionen att Sverige borde vara mer, oftare och med ännu större resurser överallt, eller i princip överallt – jag tittar på Kent Persson och noterar att det finns vissa undantag.

Om vi lade alla våra resurser som finns tillgängliga skulle vi kunna göra fantastiska satsningar på exportmarknaderna. Vi skulle kunna gå in i princip vartenda land i världen. Nu vet vi alla att vi inte har den möjligheten att kunna lägga resurserna där. Det finns en hel del ytterligare som pockar på uppmärksamhet i statsbudgeten.

När det gäller samgåendet mellan Exportrådet och Invest Sweden kan det vara en väldigt nyttig övning. Det handlar om att se vad det finns för samordningsfunktioner för två verksamheter som har levt relativt skilda från varandra. Det finns kanslier man kan slå ihop och kompetens som kan börja jobba över gränser.

Den proposition som lades fram häromdagen innehåller inte några detaljregleringar för hur organisationen kommer att se ut. När väl riksdagen har fastslagit att göra denna förändring är det viktigt att organisationen själv får forma detta utifrån den kunskap som finns där.

Anf. 128 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Det är detta som gör att jag blir ännu mer orolig. Nu säger man att man fattar beslut om två myndigheter, och sedan får de ordna upp verksamheten bäst de vill. Det är på gränsen till oansvarigt. Vi kan återkomma om den debatten.

Detta har jag aldrig varit med om vid någon annan sammanslagning, nedläggning eller ny organisation. Det brukar vara ganska mycket pek-pinnar och en debatt om det. Jag förstår inte varför man vill göra så här med just denna verksamhet. Det var dessutom en bristfällig utredning. Vi kan återkomma till den frågan.

Vi brukar säga att Sverige är ett litet land som är väldigt exportberoende. Alla håller med om det, och så är alla lyckliga. Problemet är att vi är ett litet land som är exportberoende som sannolikt är på väg in i en lågkonjunktur. Hur kan vi stimulera så att exporten utvecklas med det vi sagt om lokala exportrådgivare?

Jag tog bara Polen som exempel. Det var inte så att vi skulle åka till Polen. Vi måste se till att vi får fart på exporten i framför allt de små och medelstora företagen. Där lämnas inte särskilt många svar från regeringens sida.

Anf. 129 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Herr talman! Börje Vestlund får det nästan att framstå som att det inte äger rum någonting på exportfronten från svensk sida. Exportkreditnämnden har sedan flera år i uppdrag att just främja små och medelstora företag när det gäller att gå utomlands. Det är ett särskilt affärsområde hos den myndigheten.

Det så kallade exportlånet är ett särskilt finansiellt stöd för exportsatsningar hos mindre företag. Dessutom riktar sig den grundläggande exportservicen vid Exportrådet till små och medelstora företag, vilken i huvudsak är finansieras med statliga medel.

Det är viktigt att komma ihåg att det pågår en verksamhet. Den är både effektiv och mycket uppskattad av de företag som nyttjar den. Det som handlar om samgående mellan Invest Sweden och Exportrådet är snarare att fila till det ytterligare.

Vi får anledning att återkomma om det är så att vi ska diskutera en betydligt mer detaljerad genomgång av hur den nya myndigheten eller bolaget kommer att fungera. Det är det inte rimligt att vi tar i den här diskussionen.

Verkligheten förändrar sig. Det kommer att vara ett antal riktigt tuffa år för Sverige både inom landet och för svensk exportindustri. Jag tycker att vi ska bejaka det initiativ som nu har tagits och se till att våra ambitioner att ta sig ut ur världen ska mötas med omvärldens ambitioner att ta sig in i Sverige.

Anf. 130 MATS ODELL (KD):

Herr talman! Debatten har verkligen gått i enighetens tecken i själva grundfrågan om frihandels positiva princip. Men så har det inte alltid varit, absolut inte. Striden om frihandeln hölls i detta hus under förra seklet. Ur den striden och striden om marknadsekonomins principer har frihandeln och marknadsekonomin gått segrande. Det är dagens debatt ett bra tecken på.

Här i huset finns en övertygelse om att frihandel är en viktig princip att försvara. Vi i näringsutskottet har besökt ett antal olika länder och kontinenter. När vi har besökt snabbväxande länder har vi kunnat notera att där finns en smygande protektionistisk tendens. I kontakt och diskussion med våra parlamentariska motparter har vi försökt att tala om att frihandeln trots allt är det som långsiktigt kommer att ge också deras land en bättre utveckling.

Detta är en kamp som måste vinnas hela tiden. Man tycker sig se kortsiktiga vinster. Men långsiktigt genererar frihandeln bättre ekonomiska förutsättningar för länder och deras medborgare än andra principer.

Att värna om frihandeln som princip är för Sverige ett väldigt viktigt intresse, och vi har hört att Sverige är ett litet och exportberoende land. Men det är också ett globalt intresse. Även om utvecklingsländerna har särskilda behov som behöver beaktas är frihandel en stark välståndsskapande kraft också bland världens allra fattigaste länder.

Sverige ska också vara en tydlig röst inom Europeiska unionen och andra forum för en öppen och fri handel och för att motverka olika protektionistiska krafter. Det gäller inte minst i tider av osäkerhet och oro för den ekonomiska utvecklingen.

Lika viktigt är det att de pågående förhandlingarna inom Världshandelsorganisationen WTO, den så kallade Doharundan som har nämnts här, kan föras framåt mot ett ambitiöst mål. Men vi måste vara ärliga och konstatera att utsikterna för att Doharundan ska kunna slutföras i närtid ser ganska dystra ut för närvarande.

Herr talman! Detta innebär att Sverige måste fortsätta att vara en pådrivande kraft i de förhandlingarna.

I detta betänkande behandlas ett antal handelspolitiska områden. Det är handel och arbetsvillkor, miljöteknik till utvecklingsländer, miljö- och djurskyddskrav, exportförbudet av snus, exportfrämjande, digitala handelshinder, handel med sjukvårdstjänster, miljöteknikexport, export av svenska bär – det har vi nästan glömt bort här, har jag en känsla av – och exportfrämjande politik för global utveckling.

Utskottet avstyrker antingen dessa motioner för att vi tycker att motionärerna har fel eller för att kraven redan är tillgodosedda.

Herr talman! Med tanke på att Hans Rothenberg redan har debatterat detta vore det inte rimligt att jag ännu en gång upprepar den debatten.

Anf. 131 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Jag fick med mycket kort varsel hoppa in i debatten i stället för min kollega Lars Isovaara som har skrivit ett framsynt och visionärt anförande. Jag ber att få yrka bifall reservationerna nr 4 och 7.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 28 mars.)

7 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Anmäldes och bordlades
Proposition
2011/12:115 Soldatanställningar i Försvarsmakten

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för denna proposition skulle förlängas till *onsdagen den 11 april*.

8 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 22 mars

2011/12:297 Behovet av en nationell snöskoterpolitik

av *Gunnar Sandberg* (S)
till miljöminister *Lena Ek* (C)

2011/12:298 Bostadsbrist som tillväxthinder

av *Hans Ekström* (S)
till statsrådet *Stefan Attefall* (KD)

2011/12:299 Skatteutjämnings

av *Peter Hultqvist* (S)
till statsrådet *Peter Norman* (M)

2011/12:300 Lönedumpning genom F-skattsedel

av *Monica Green* (S)
till finansminister *Anders Borg* (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 mars.

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 22 mars

2011/12:473 Kortare karenstid för företagare

av *Krister Örnfjäder* (S)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2011/12:474 Mänskliga rättigheter i Turkiet

av *Yilmaz Kerimo* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

**2011/12:475 Utvidgade konsulära befogenheter för Sveriges hono-
rärkonsulat i irakiska Kurdistan**

av *Robert Halef* (KD)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:476 Youcef Nadarkhani

av *Annelie Enochson* (KD)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:477 Bättre samordning av satsningar inom life science

av *Krister Örnfjäder* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2011/12:478 Intresset för yrkesutbildningar

av *Krister Örnfjäder* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2011/12:479 Fördubblad turism

av *Krister Örnfjäder* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2011/12:480 Stödpengar till mjölkbönder

av *Krister Örnfjäder* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2011/12:481 Minskad representation

av *Krister Örnfjäder* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

**2011/12:482 Förnyade hot mot hbt-personer och yttrandefriheten i
Litauen**

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Birgitta Ohlsson (FP)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 27 mars.

10 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 22 mars

2011/12:467 Skatteavtalet rörande norska pensionärer boende i Sverige

av *Ann-Kristine Johansson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2011/12:468 Lång utredningstid beträffande betänkandet (SOU 2011:35) Bättre insatser vid missbruk och beroende

av *William Petzäll* (-)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 mars.

11 § Kammaren åtskildes kl. 16.59.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 13.52,

av andre vice talmannen därefter till och med 5 § anf. 113 (delvis) och av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen	1
2 § Förbättrade villkor för studerande föräldrar	1
Utbildningsutskottets betänkande 2011/12:UbU11	1
(Beslut skulle fattas den 28 mars.).....	1
3 § Näringspolitiska frågor	1
Näringsutskottets betänkande 2011/12:NU10	1
Anf. 1 MATS ODELL (KD)	1
Anf. 2 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	4
Anf. 3 MATS ODELL (KD) replik	6
Anf. 4 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	6
Anf. 5 MATS ODELL (KD) replik	7
Anf. 6 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	7
Anf. 7 JOHAN JOHANSSON (M)	8
Anf. 8 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	10
Anf. 9 JOHAN JOHANSSON (M) replik	11
Anf. 10 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	11
Anf. 11 JOHAN JOHANSSON (M) replik	12
Anf. 12 JONAS ERIKSSON (MP).....	12
Anf. 13 JOHAN JOHANSSON (M) replik	14
Anf. 14 JONAS ERIKSSON (MP) replik	14
Anf. 15 JOHAN JOHANSSON (M) replik	15
Anf. 16 JONAS ERIKSSON (MP) replik	15
Anf. 17 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP)	15
Anf. 18 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	17
Anf. 19 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP) replik.....	18
Anf. 20 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	18
Anf. 21 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP) replik.....	19
Anf. 22 HELENA LINDAHL (C).....	19
Anf. 23 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	22
Anf. 24 HELENA LINDAHL (C) replik.....	22
Anf. 25 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	22
Anf. 26 HELENA LINDAHL (C) replik.....	23
Anf. 27 LARS ISOVAARA (SD)	23
Anf. 28 KENT PERSSON (V)	25
(forts. 5 §).....	28
Ajournering.....	28
Återupptagna förhandlingar	28
4 § Frågestund.....	28
Anf. 29 ANDRE VICE TALMANNEN.....	28
<i>En fossiloberoende fordonsflotta</i>	<i>28</i>
Anf. 30 ANDERS YGEMAN (S).....	28
Anf. 31 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	28

Anf. 32 ANDERS YGEMAN (S)	29
Anf. 33 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	29
<i>Arbetskadeförsäkringen</i>	29
Anf. 34 GUNVOR G ERICSON (MP)	29
Anf. 35 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	30
Anf. 36 GUNVOR G ERICSON (MP)	30
Anf. 37 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	30
<i>Behörighetskraven i polisutbildningen</i>	31
Anf. 38 BJÖRN SÖDER (SD)	31
Anf. 39 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	31
Anf. 40 BJÖRN SÖDER (SD)	31
Anf. 41 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	32
<i>Vinster i välfärdsföretag</i>	32
Anf. 42 ULLA ANDERSSON (V).....	32
Anf. 43 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	32
Anf. 44 ULLA ANDERSSON (V).....	33
Anf. 45 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	33
<i>Påföljden för grovt vapenbrott</i>	34
Anf. 46 EWA THALÉN FINNÉ (M).....	34
Anf. 47 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	34
Anf. 48 EWA THALÉN FINNÉ (M).....	34
Anf. 49 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	34
<i>Lagen om valfrihet inom hemtjänsten</i>	35
Anf. 50 INGELA NYLUND WATZ (S).....	35
Anf. 51 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	35
Anf. 52 INGELA NYLUND WATZ (S).....	35
Anf. 53 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	36
<i>Polisutbildningen</i>	36
Anf. 54 JOHAN PEHRSON (FP)	36
Anf. 55 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	37
Anf. 56 JOHAN PEHRSON (FP)	37
Anf. 57 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	37
<i>Graviditetspenning</i>	38
Anf. 58 SOLVEIG ZANDER (C)	38
Anf. 59 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	38
Anf. 60 SOLVEIG ZANDER (C)	38
Anf. 61 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	38
<i>Påföljden för brott begångna av berusade</i>	39
Anf. 62 LARS-AXEL NORDELL (KD)	39
Anf. 63 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	39
Anf. 64 LARS-AXEL NORDELL (KD)	39
Anf. 65 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	40
<i>Patientsäkerhetslagen</i>	40
Anf. 66 TERES LINDBERG (S)	40
Anf. 67 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	40
Anf. 68 TERES LINDBERG (S)	41
Anf. 69 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	41
<i>Sjukförsäkringen</i>	41

Anf. 70 HILLEVI LARSSON (S).....	41
Anf. 71 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	42
Anf. 72 HILLEVI LARSSON (S).....	42
Anf. 73 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	42
<i>Skapande skola</i>	43
Anf. 74 ELLEN JUNTTI (M).....	43
Anf. 75 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M).....	43
Anf. 76 ELLEN JUNTTI (M).....	43
Anf. 77 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M).....	43
<i>Riskkapitalavdrag</i>	44
Anf. 78 KRISTER ÖRNFJÄDER (S).....	44
Anf. 79 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	44
<i>Sjukförsäkringen och försäkringen för vård av sjukt barn</i>	44
Anf. 80 EVA-LENA JANSSON (S).....	44
Anf. 81 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	45
Anf. 82 EVA-LENA JANSSON (S).....	45
Anf. 83 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	45
<i>Fjärrvärme</i>	45
Anf. 84 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M).....	45
Anf. 85 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	46
Anf. 86 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M).....	46
Anf. 87 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	46
<i>De svenska reglerna för djurimport</i>	47
Anf. 88 PYRY NIEMI (S).....	47
Anf. 89 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	47
Anf. 90 TALMANNEN.....	47
5 § (forts. från 3 §) Näringspolitiska frågor (forts. NU10)	48
Anf. 91 MATS ODELL (KD) replik.....	48
Anf. 92 KENT PERSSON (V) replik.....	48
Anf. 93 MATS ODELL (KD) replik.....	49
Anf. 94 KENT PERSSON (V) replik.....	49
Anf. 95 JOHAN JOHANSSON (M) replik.....	50
Anf. 96 KENT PERSSON (V) replik.....	50
Anf. 97 JOHAN JOHANSSON (M) replik.....	50
Anf. 98 KENT PERSSON (V) replik.....	51
Anf. 99 INGELA NYLUND WATZ (S).....	51
Anf. 100 MATS ODELL (KD) replik.....	52
Anf. 101 INGELA NYLUND WATZ (S) replik.....	53
Anf. 102 MATS ODELL (KD) replik.....	53
Anf. 103 INGELA NYLUND WATZ (S) replik.....	53
Anf. 104 PENILLA GUNTHER (KD).....	54
Anf. 105 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	57
Anf. 106 PENILLA GUNTHER (KD) replik.....	58
Anf. 107 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	58

Anf. 108	PENILLA GUNTHER (KD) replik	59
Anf. 109	JONAS ERIKSSON (MP) replik	59
Anf. 110	PENILLA GUNTHER (KD) replik	60
Anf. 111	JONAS ERIKSSON (MP) replik	60
Anf. 112	PENILLA GUNTHER (KD) replik	61
Anf. 113	KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	61
Anf. 114	HELENA LINDAHL (C) replik	62
Anf. 115	KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik	62
Anf. 116	HELENA LINDAHL (C) replik	63
Anf. 117	KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik	63
	(Beslut skulle fattas den 28 mars.)	64
6 §	Handelspolitiska frågor	64
	Näringsutskottets betänkande 2011/12:NU13	64
Anf. 118	BÖRJE VESTLUND (S)	64
Anf. 119	JONAS ERIKSSON (MP)	66
Anf. 120	KENT PERSSON (V)	67
Anf. 121	HANS ROTHENBERG (M)	69
Anf. 122	KENT PERSSON (V) replik	71
Anf. 123	HANS ROTHENBERG (M) replik	71
Anf. 124	KENT PERSSON (V) replik	72
Anf. 125	HANS ROTHENBERG (M) replik	72
Anf. 126	BÖRJE VESTLUND (S) replik	73
Anf. 127	HANS ROTHENBERG (M) replik	73
Anf. 128	BÖRJE VESTLUND (S) replik	74
Anf. 129	HANS ROTHENBERG (M) replik	74
Anf. 130	MATS ODELL (KD)	75
Anf. 131	JOSEF FRANSSON (SD)	76
	(Beslut skulle fattas den 28 mars.)	76
7 §	Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	76
8 §	Anmälan om interpellationer	76
9 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	77
10 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	78
11 §	Kammaren åtskildes kl. 16.59	78

Tryck: Elanders, Vällingby 2012